

ARA TATİL UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

OKUL YÖNETİCİSİ, ÖĞRETMEN, VELİ VE
ÖĞRENCİ ARAŞTIRMASI

ARAŞTIRMA DİZİSİ: 41 / MART 2026

ARA TATİL UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

OKUL YÖNETİCİSİ, ÖĞRETMEN, VELİ VE
ÖĞRENCİ ARAŞTIRMASI

EBSAM STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

ARAŞTIRMA DİZİSİ: 41 / Mart 2026

Sahibi : Eğitim-Bir-Sen Adına
Ali YALÇIN
Genel Başkan

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Muammer KARAMAN
Genel Başkan Yardımcısı

Proje Yöneticisi : Ali DENİZ
Genel Başkan Yardımcısı

Yayın Kurulu : Talat YAVUZ
Mesut ÖNER
Abdülaziz AYDIN
Muammer KARAMAN
Ramazan ÇAKIRCI
Ali DENİZ

Grafik Tasarım : Selim Aytekin
Baskı : Semih Ofset
ISBN : 978-625-7955-65-2

Adres : Zübeyde Hanım Mahallesi
Sebze Bahçeleri Caddesi
No: 86 Kat: 14-15-16
Altındağ-Ankara/TÜRKİYE

Tel : (0312) 231 23 06
Faks : (0312) 230 65 28
Web Sitesi : www.ebs.org.tr
E-posta : ebs@ebs.org.tr

Atf için: : Yurdakul, S., Şahin-Demir, S. A. ve Varol, E. (2026). *Ara tatil uygulamasının değerlendirilmesi: Okul yöneticisi, öğretmen, veli ve öğrenci araştırması*. Eğitim-Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi.

Eğitim-Bir-Sen'in ücretsiz yayınıdır. Para ile satılmaz.

İÇİNDEKİLER

Şekil, Tablo ve Grafik Listesi	5
Kısaltmalar Listesi	9
TAKDİM	11
ÖNSÖZ	13
YÖNETİCİ ÖZETİ	15
GİRİŞ	19
1. ARA TATİL TARTIŞMALARI VE ÜLKE UYGULAMALARI	23
2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	31
2.1. Araştırma Modeli	31
2.2. Evren ve Örneklem	31
2.3. Veri Toplama Araçları	32
2.4. Sınırlılıklar	32
3. BULGULAR	33
3.1. Demografik Özellikler	35
3.2. Ara Tatil Uygulamasına İlişkin Genel Değerlendirme ve Tercihler	38
3.3. Ara Tatillerin Kişisel ve Akademik Sürece Etkisi	48
3.4. Ara Tatillerin Sosyal, Duygusal ve Aile Boyutu	68
3.5. Ara Tatillerin Aile Düzeni, Çocuk Bakımı ve İş Hayatına Etkileri	75
3.6. Ara Tatillerin Öğretmen ve Okul Yöneticileri Açısından Değerlendirilmesi	80

4. SONUÇLAR	87
4.1. Uluslararası Perspektif ve Türkiye'nin Konumu	88
4.2. Ara Tatil Uygulamasına İlişkin Genel Değerlendirme ve Tercihler	88
4.3. Ara Tatillerin Kişisel ve Akademik Sürece Etkisi	90
4.4. Ara Tatillerin Sosyal, Duygusal ve Aile Boyutu	92
4.5. Ara Tatillerin Aile Düzeni, Çocuk Bakımı ve İş Hayatına Etkileri	93
4.6. Ara Tatillerin Öğretmen ve Okul Yöneticileri Açısından Değerlendirilmesi	94
5. ÖNERİLER	97
1. Ara Tatil Uygulamasının Devamlılığının Sağlanması	97
2. Ödev ve Proje Yükünün Dengelenmesi	97
3. Çalışan Veliler İçin Destek Mekanizmalarının Güçlendirilmesi	98
4. Kamuoyundaki Yanlış Algıların ve Mevcut Kaygıların Giderilmesi	98
5. Bölgesel ve Okul Bazlı Esneklikler ile Dini Bayram Tatillerinin Değerlendirilmesi	99
6. Mesleki Gelişim Faaliyetlerinin Revize Edilmesi	99
6. KAYNAKLAR	101

Şekil , Tablo ve Grafik Listesi

Şekil	1	İlköğretim ve genel ortaöğretimde (ISCED 1-3) okul günleri (2021/2022)	27
Şekil	2	İlköğretim ve genel ortaöğretimde (ISCED 1-3) yaz tatillerinin süresi (2023/2024)	28
Şekil	3	OECD ülkelerinde ilkokulda okul tatil süreleri (hafta) (2025)	29
Tablo	1	Araştırmaya katılanların illere göre dağılımı	34
Tablo	2	Öğretmen ve okul yöneticilerinin demografik özellikleri (cinsiyet, toplam hizmet yılı, görev yaptığı okul türü)	35
Tablo	3	Öğrencilerin demografik özellikleri (cinsiyet, okul türü ve sınıf düzeyi)	36
Tablo	4	Velilerin cinsiyete göre çalışma durumları	37
Tablo	5	Çocuğunun öğrenim gördüğü okul türüne göre velilerin dağılımı	37
Grafik	1	“Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim” maddesine ilişkin katılımcı görüşleri	38
Grafik	2	Öğrencilerin okul türüne göre “Eğer karar bana ait olsaydı, ara tatil uygulamasının kesinlikle devam etmesini sağlardım” maddesine ilişkin görüşleri	39
Grafik	3	Yöneticilerin görev yaptığı okul türüne göre “Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim” maddesine ilişkin görüşleri	40
Grafik	4	Yöneticilerin toplam hizmet süresine göre “Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim” maddesine ilişkin görüşleri	41
Grafik	5	Cinsiyete göre velilerin “Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim” maddesine ilişkin görüşleri	42
Grafik	6	Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim” maddesine ilişkin görüşleri	43
Grafik	7	Velilerin çalışma durumlarına göre “Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim” maddesine ilişkin görüşleri	44
Grafik	8	“Mevcut ara tatil modeli (Kasım ve Nisan'da birer hafta), genel olarak eğitim-öğretim takvimini daha dengeli ve verimli hale getirmiştir” maddesine ilişkin katılımcı görüşleri	45
Grafik	9	“Ara tatillerin getirdiği faydalar, yarattığı zorluklardan daha fazladır” maddesine ilişkin katılımcı görüşleri	46

Grafik 10	Öğrencilerin okul türüne göre “Genel olarak, ara tatil uygulamasını faydalı buluyorum” maddesine ilişkin görüşleri	47
Grafik 11	Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatillerde, okuldan tamamen uzaklaşmak ve hiç ders düşünmemek istiyorum” maddesine ilişkin görüşleri	48
Grafik 12	“Ara tatiller, öğrencilerin dönem içinde biriken yorgunluğunu atmasına ve motivasyonlarını yenilemesine katkı sağlamaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	49
Grafik 13	Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatiller, çocuğumun okul yoğunluğundan ve stresten uzaklaşarak dinlenmesi için gerekli ve faydalıdır” maddesine ilişkin görüşleri	50
Grafik 14	Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatiller, okulun yoğun temposundan sonra dinlenmeye ve enerjimi toplamama yardımcı oluyor” maddesine ilişkin görüşleri	51
Grafik 15	“Ara tatil uygulaması, öğrencilerin okul motivasyonunu ve başarısını genel olarak artırmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	52
Grafik 16	Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Çocuğumun okuldaki motivasyonu ara tatil sayesinde artmaktadır” maddesine ilişkin görüşleri	53
Grafik 17	Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatiller, bir sonraki döneme daha motive olmuş şekilde başlamamı sağlıyor” maddesine ilişkin görüşleri	54
Grafik 18	Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Çocuğum, ara tatilde kitap okuma, spor veya sanat gibi okul döneminde vakit bulamadığı kişisel gelişim faaliyetlerine zaman ayırabiliyor” maddesine ilişkin görüşleri	55
Grafik 19	Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatilde, okul döneminde vakit bulamadığım kitapları okumak veya hobilerimle (müzik, resim, spor vb.) ilgilenmek için zamanım oluyor” maddesine ilişkin görüşleri	56
Grafik 20	Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatilde verilen ödevler/projeler, çocuğumun tatilini verimsiz ve stresli hale getiriyor” maddesine ilişkin görüşleri	57
Grafik 21	Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatilde verilen ödevler ve projeler, tatilimin dinlenme amacına ulaşmasını engelliyor” maddesine ilişkin görüşleri	58
Grafik 22	“Ara tatillerden sonra öğrencilerin derse uyum sağlaması ve konsantrasyonu yeniden toplaması zaman almaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	59
Grafik 23	Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Çocuğum ara tatilden sonra okula ve derslere yeniden uyum sağlamakta güçlük çekiyor” maddesine ilişkin görüşleri	60
Grafik 24	Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatilden sonra derslere ve okul hayatına uyum sağlamakta zorlanıyorum” maddesine ilişkin görüşleri	61
Grafik 25	Ara tatiller, öğrencilerin ders konularını unutmasına ve öğrenme kayıplarına neden olmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	62

Grafik 26	Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatil, çocuğumun okul konularını unutmamasına veya öğrenme kaybı yaşamasına neden olmaktadır” maddesine ilişkin görüşleri	63
Grafik 27	Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatil, öğrendiğim konuları unutmamı kolaylaştırıyor” maddesine ilişkin görüşleri	64
Grafik 28	“Ara tatiller, özellikle sınava hazırlanan (LGS/YKS) öğrencilerin akademik tempolarını olumsuz yönde kesintiye uğratmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	65
Grafik 29	Çocuğunun sınıf düzeyine göre velilerin “Ara tatiller, özellikle sınava (LGS/YKS) hazırlanan çocuğumun ders çalışma düzenini ve motivasyonunu olumsuz etkiliyor” maddesine ilişkin görüşleri	66
Grafik 30	8 ve 12. sınıf öğrencilerinin “Ara tatil, (LGS/YKS) sınavlara hazırlandığım için ders çalışma düzenimi bozuyor” maddesine ilişkin görüşleri	67
Grafik 31	“Ara tatiller, öğrencilerin aileleriyle daha kaliteli zaman geçirmeleri için önemli bir fırsat yaratmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	68
Grafik 32	Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatiller, ailece daha kaliteli zaman geçirmemiz için iyi bir fırsat sunmaktadır” maddesine ilişkin görüşleri	69
Grafik 33	“Ara tatiller, öğrencilerin kitap okuma, hobi edinme ve sosyal etkinliklere katılma sürelerini artırmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	70
Grafik 34	Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatil, çocuğumun sosyal gelişimini ve farklı aktivitelere katılmasını desteklemektedir” maddesine ilişkin görüşleri	71
Grafik 35	Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatillerde sosyal aktivitelere (sinema, gezi, spor vb.), kurslara veya ilgi alanlarıma daha fazla zaman ayırabiliyorum” maddesine ilişkin görüşleri	72
Grafik 36	Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatil, ailecek kısa bir seyahat/tatil planı yapmak için iyi bir fırsat oluyor” maddesine ilişkin görüşleri	73
Grafik 37	Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatiller, ailece bir şeyler planlamak ve vakit geçirmek için fırsat yaratıyor” maddesine ilişkin görüşleri	74
Grafik 38	“Ara tatiller, çalışan veliler için çocuk bakımı ve planlama konusunda ek zorluklar doğurmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	75
Grafik 39	Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatiller, çocuğumun bakımı ve gün içindeki vaktinin planlanması konusunda bizim için ekstra bir organizasyon ve çaba gerektiriyor” maddesine ilişkin görüşleri	76
Grafik 40	Öğrencilerin okul türüne göre “Ailemin, ara tatil döneminde benimle ilgilenmek için iş/izin planı yapmakta zorlandığını düşünüyorum” maddesine ilişkin görüşleri	77

Grafik 41	Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatiller, biz çalışan ebeveynlerin izin almasını zorunlu kılıyor veya iş yerinde sorun yaratıyor” maddesine ilişkin görüşleri	78
Grafik 42	Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatillerde çocuğuma bakacak birini (büyükanne/büyükbaba, bakıcı vb.) bulmakta veya ücretli bir çözüm sağlamakta zorlanıyoruz” maddesine ilişkin görüşleri	79
Grafik 43	“Ara tatillerdeki mesleki gelişim faaliyetleri, dinlenme ve kendimi yenileme ihtiyacım ile çakışmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	81
Grafik 44	“Ara tatil döneminde yapılan mesleki gelişim çalışmaları (seminer, kurs vb.) yeterince verimli olmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	82
Grafik 45	“Ara tatillerin öğretmenlerin aile ve sosyal yaşamına olumlu bir katkısı vardır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	83
Grafik 46	“Ara tatiller, öğretmenlerin dinlenmesini ve kişisel planlarını yapmasını sağlamaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	84
Grafik 47	“Ara tatil uygulaması, öğretmenlerin yıl boyu performansını olumlu yönde etkilemektedir” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri	85

Kısaltmalar Listesi

bk.	Bakınız
ISCED	Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması <i>International Standard Classification of Education</i>
LGS	Liselere Geçiş Sistemi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü <i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>
YKS	Yükseköğretim Kurumları Sınavı

Eğitim sistemleri, yalnızca öğretim süreçlerinin planlandığı teknik yapılar değil; aynı zamanda öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini bütüncül biçimde destekleyen dinamik organizasyonlardır. Bu bağlamda eğitim takviminin düzenlenmesi, öğrenme süreçlerinin niteliği kadar öğrencilerin dinlenme, sosyalleşme ve yeniden motivasyon kazanma ihtiyaçları açısından da stratejik bir öneme sahiptir.

Türkiye’de eğitim öğretim yılına ara tatil uygulamasının dâhil edilmesi, eğitim süreçlerinin daha dengeli yürütülmesi ve öğrencilerin akademik yükünün hafifletilmesi amacıyla hayata geçirilen önemli bir düzenleme olmuştur. Ancak her politika uygulamasında olduğu gibi, ara tatil düzenlemesinin de sahadaki yansımalarının, paydaşlar üzerindeki etkilerinin ve uygulama süreçlerinin veri temelli biçimde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Eğitim-Bir-Sen olarak, eğitim politikalarına ilişkin değerlendirmelerimizi yalnızca teorik tartışmalarla sınırlı tutmuyor; sahadan elde edilen bulgulara dayalı bilimsel çalışmalarla desteklemeyi önemsiyoruz. Bu anlayış doğrultusunda hazırlanan bu araştırma, ara tatil uygulamasının öğretmenler, öğrenciler ve veliler açısından nasıl karşılandığını, uygulamanın güçlü yönlerini ve geliştirilmesi gereken boyutlarını kapsamlı biçimde ortaya koymaktadır.

Ara Tatil Uygulamasının Değerlendirilmesi: Okul Yöneticisi, Öğretmen, Veli ve Öğrenci Araştırması raporumuz, Türkiye’nin **81 ilinde** toplam **119 bin 709** paydaşın (öğretmen, yönetici, öğrenci ve veli) katılımıyla gerçekleştirilen en kapsamlı saha araştırmasıdır. Araştırma bulguları, ara tatilin eğitim-öğretim süreçlerine etkisine ilişkin farklı paydaşların deneyimlerini görünür kılmakta; uygulamanın akademik başarı, motivasyon, aile yaşamı ve sosyal gelişim üzerindeki yansımalarına dair

önemli veriler sunmaktadır. Bu yönüyle çalışma, yalnızca mevcut durumu tespit eden bir rapor değil; aynı zamanda eğitim takviminin daha verimli ve dengeli biçimde yapılandırılmasına katkı sağlayacak politika önerileri içeren bir rehber niteliği taşımaktadır.

Eğitim sistemimizin daha nitelikli, daha kapsayıcı ve öğrencilerin ihtiyaçlarına duyarlı bir yapıya kavuşması için veri temelli değerlendirmelerin büyük önem taşıdığına inanıyoruz. Bu çalışmanın, ara tatil uygulamasına ilişkin tartışmalara sağlıklı bir zemin kazandırmasını ve eğitim politikalarının geliştirilmesine katkı sunmasını temenni ediyorum.

Araştırmanın hazırlanmasında emeği geçen EBSAM ekibine ve araştırmaya katkılarını sunan okul yöneticilerine, öğretmenlere, velilere ve öğrencilere teşekkür ediyor; çalışmanın eğitim camiamız ve ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum.

Eğitim süreçlerinin niteliği, yalnızca müfredat ve öğretim yöntemleriyle değil; aynı zamanda öğrenmenin gerçekleştiği zaman dilimlerinin doğru planlanmasıyla da yakından ilişkilidir. Öğrencilerin bilişsel gelişimlerinin yanında fiziksel, sosyal ve duygusal ihtiyaçlarının gözetilmesi, eğitim politikalarının bütüncül bir yaklaşımla ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede eğitim öğretim yılına ara tatil uygulamasının dâhil edilmesi, eğitim takviminin daha dengeli hâle getirilmesi amacıyla atılmış önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir.

Ara tatil uygulamasının hayata geçirilmesinin ardından, uygulamanın sahadaki etkilerine ilişkin veri temelli değerlendirmelere duyulan ihtiyaç giderek artmıştır. Öğretmenlerin, okul yöneticilerinin, öğrencilerin ve velilerin deneyimlerinin dikkate alınmadığı hiçbir düzenlemenin sürdürülebilir olması mümkün değildir. Bu nedenle uygulamanın güçlü yönlerinin ve geliştirilmesi gereken boyutlarının bilimsel yöntemlerle ortaya konulması büyük önem taşımaktadır.

Eğitim-Bir-Sen olarak, eğitim politikalarına ilişkin değerlendirmelerimizi sahadan elde edilen bulgularla desteklemeyi ve paydaşların görüşlerini karar alma süreçlerine taşımayı temel bir sorumluluk olarak görüyoruz. Bu anlayışla hazırlanan bu araştırma, ara tatil uygulamasının eğitim süreçlerine etkisini öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri üzerinden analiz etmektedir. Çalışmada, uygulamanın akademik başarı, öğrenci motivasyonu, dinlenme ihtiyacı, aile yaşamı ve sosyal gelişim üzerindeki yansımaları çok boyutlu bir bakış açısıyla ele alınmıştır.

Araştırma bulguları, ara tatil uygulamasının eğitim sistemine sağladığı katkıları ortaya koymakla birlikte, uygulamanın daha verimli hâle getirilebilmesi için dikkat edilmesi gereken hususlara da işaret etmektedir. Bu yönüyle çalışma, yalnızca mevcut durumu betimleyen bir analiz değil; aynı zamanda politika yapıcılar için yol gösterici öneriler içeren bir değerlendirme niteliği taşımaktadır.

Eğitim sistemimizin daha dengeli, daha verimli ve öğrenci merkezli bir yapıya kavuşması için sahaya dayalı verilerin karar süreçlerine yansıtılmasının vazgeçilmez olduğuna inanıyoruz. Bu raporun, ara tatil uygulamasına ilişkin tartışmaların sağlıklı bir zeminde yürütülmesine katkı sunmasını temenni ediyor; çalışmanın hazırlanmasında emeği geçen EBSAM ekibimizden Serkan Yurdakul, Sümeyye Ayyüce Şahin Demir, Elif Varol'a ve katkı sağlayan tüm paydaşlara teşekkür ediyorum.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Türkiye’de 2019-2020 eğitim-öğretim yılı itibarıyla hayata geçirilen “Ara Tatil” modeli, akademik takvimin rasyonel bir dengeye kavuşturulması ve öğrenme süreçlerinde sürekliliğin sağlanması amacıyla kurgulanmıştır. Bu rapor, uygulamanın sahadaki yansımalarını ampirik verilerle ortaya koymak amacıyla Türkiye’nin **81 ilinde** toplam **119 bin 709** paydaşın (öğretmen, yönetici, öğrenci ve veli) katılımıyla gerçekleştirilen nicel bir araştırmanın sonuçlarını içermektedir.

OECD ülkeleri ile yapılan karşılaştırmalarda Türkiye, **180 iş günü** ile ortalama bir seviyededir. Ancak Avrupa ülkelerinde yaz tatillerinin genel olarak **8-12 hafta** arasında değiştiği, Türkiye’nin ise 2019 düzenlemesiyle yaz tatilini **11 haftaya** indirerek Avrupa standartlarına yaklaştığı görülmektedir. Birçok Avrupa ülkesinde (Fransa, Belçika, Hollanda vb.) yılda dört veya **beş** ara tatil uygulanırken, Türkiye’deki **üç ara tatil** (Kasım, Yarıyıl, Mart/Nisan) uygulaması uluslararası eğilimlerle uyumludur.

Araştırma sonuçları, ara tatil uygulamasının tüm paydaş grupları tarafından yüksek düzeyde sahiplenildiğini göstermektedir. Olası bir kaldırma kararına yönelik katılmama oranı öğretmenlerde **%88,2**, okul yöneticilerinde **%72,1** ve velilerde **%70,5** olarak kaydedilmiştir. Özellikle öğrencilerin (lise %85,7; ortaokul %78,4) uygulamayı devam ettirme yönündeki iradesi dikkat çekicidir.

Bakanlığın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim diyen velilerde oran, erkek velilerde **%18,3** iken kadın velilerde **%23,6**’dır. İkimizde çalışıyoruz diyen velilerin **%76,2’si**, sadece ben çalışıyorum diyen velilerin **%71,2’si**, ikimiz de çalışmıyoruz diyen velilerin **%67,9’u**, sadece eşim çalışıyor diyen velilerin **%64,3’ü**, Bakanlığın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklememektedir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu (**öğretmen %87,3; yönetici %69,4; veli %63,8**), mevcut modelin eğitim takvimini daha dengeli ve verimli bir yapıya kavuşturduğu görüşünde birleşmektedir.

Kamuoyundaki yaygın kaygıların aksine, öğretmenlerin **%86,9'u** ara tatillerin öğrenme kaybına yol açtığı tezine katılmamaktadır. Benzer şekilde, öğretmenlerin **%82,7'si** ve öğrencilerin yaklaşık **%80'i** (lisede %80,6; ortaokulda %78,1) tatil sonrası derslere uyum sağlama konusunda herhangi bir kronik güçlük yaşanmadığını belirtmiştir. Bulgular, ara tatillerin öğrenme kaybına yol açmadığını ortaya koymaktadır.

YKS sınavına hazırlanan **12. sınıf öğrencilerinin %90,6'sı** ve LGS sınavına hazırlanan 8. sınıf öğrencilerinin **%86,6'sı**, ara tatilin ders çalışma düzenlerini bozmadığını ifade etmiştir. Benzer şekilde öğretmenlerin **%86,4'ü** de bu grupların akademik temposunun olumsuz etkilenmediğini belirtmektedir.

Ara tatillerin, öğrencilerin biriken akademik yorgunluğunu giderme ve motivasyon yenileme noktasında işlevsel bir araç olduğu saptanmıştır. Öğretmenlerin **%87,3'ü** bu dönemlerin bilişsel ve duygusal tazelenme sağladığını teyit etmektedir.

Çalışan ebeveynlerin çocuk bakımı noktasında ciddi bir mağduriyet yaşadığına dair hipotez, saha verileriyle doğrulanmamıştır. Her iki ebeveyni çalışan ailelerin **%76,2'si** uygulamanın kaldırılmasına karşı çıkmaktadır.

Velilerin büyük bir kısmı ara tatilin izin almalarını zorunlu kılmadığını veya iş yerinde sorun yaratmadığını belirtmiştir; bu oran lise velilerinde **%80,3**, okul öncesi velilerinde **%69,6'dır**.

Velilerin yaklaşık **%50'si**, tatil dönemlerinde verilen yoğun ödev ve projelerin, uygulamanın dinlenme ve tazelenme amacını gölgelediğini belirtmektedir.

Ortalama her üç veliden ikisi ara tatillerin çocuğunun kişisel gelişim faaliyetlerine zaman ayırmada önemli bir rol oynadığını belirtmektedir. Buna ilaveten ara tatilde, okul döneminde vakit bulamadığı kitapları okumak veya hobileriyle (müzik, resim, spor vb.) ilgilenmek için zamanının olduğunu belirten öğrenciler; ortaöğretim kademesinde **%81,2** iken ortaokul kademesinde **%75'tir**.

Öğretmenlerin **%88,9'u** ve velilerin (kademe bazlı değişimle birlikte) ortalama **%70-77'si** ara tatilleri ailece kaliteli zaman geçirmek için önemli bir fırsat olarak görmektedir.

Öğretmenlerin **%52,3'ü** mesleki gelişim faaliyetlerinin dinlenme ihtiyacıyla kronolojik olarak çakıştığını, yöneticilerin ise **%46,5'i** bu faaliyetlerin niteliksel verimliliğinin düşük olduğunu ifade etmektedir. Verimlilik eleştirilerine rağmen, öğretmenlerin **%89,6'sı** ve yöneticilerin **%72,3'ü** ara tatil uygulamasının genel iş performansını yıl boyu olumlu etkilediği görüşündedir.

Öneriler

Araştırma sonuçlarından elde edilen veriler ışığında, Türkiye'deki ara tatil uygulamasının tamamen kaldırılması yerine verimliliğini artırmak ve paydaşların beklentilerini karşılamak adına şu öneriler geliştirilmiştir:

Ara tatil uygulamasının devamlılığının sağlanması gerekmektedir

Saha araştırması, öğretmenlerin, yöneticilerin, velilerin ve öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun ara tatillerin kaldırılmasına karşı olduğunu göstermektedir. Bu güçlü toplumsal destek ve uygulamanın OECD standartları ve uluslararası eğilimlerle uyumlu olması nedeniyle, ara tatil modelinin korunması dolayısıyla kaldırılmaması önerilir.

Ödev ve proje yükünün dengelenmesi sağlanmalıdır

Her iki veliden biri ve birçok öğrenci, ara tatilde verilen ödevlerin tatilin dinlenme amacına ulaşmasını engellediğini ve stres yarattığını belirtmiştir. Dolayısıyla ara tatillerde öğrencilere akademik ağırlıklı yoğun ödevler vermek yerine; kitap okuma, hobilerle ilgilenme ve sosyal etkinliklere yönlendirecek, öğrenciyi strese sokmayan teşvik edici faaliyetler önerilmelidir.

Çalışan veliler için destek mekanizmalar güçlendirilmelidir

Genel olarak veliler çocuk bakımı konusunda zorlanmadıklarını belirtse de özellikle okul öncesi ve ilkokul kademesinde çocuğu olan velilerin yaklaşık %30'a yakını planlama ve bakım konularında ekstra çaba sarf etmektedir. Özellikle küçük yaş grubundaki çocukları olan çalışan ebeveynler için ara tatil dönemlerinde okul bünyesinde veya yerel yönetimlerle iş birliği içinde isteğe bağlı sosyal/kültürel/sportif kamplar veya atölye çalışmaları organize edilmelidir.

Kamuoyundaki yanlış algıların ve mevcut kaygıların giderilmesi gerekmektedir

Araştırma; ara tatillerin öğrenme kaybına yol açtığı, sınav hazırlığını (LGS/YKS) bozduğu veya tatil dönüşü adaptasyon sorunu yaşattığı yönündeki yaygın kanaatlerin sahada (öğretmen, yönetici, öğrenci ve veli nezdinde) karşılığı olmadığını kanıtlamıştır. Millî Eğitim Bakanlığı, elinde bu tür bilimsel veriler varsa kamuoyuyla paylaşarak uygulamanın pedagojik faydalarını (öğrenme kaybının yaşanmadığı, motivasyon artışı, yorgunluğun atılması vb.) vurgulamalı ve yanlış algıları düzeltmelidir. Buna ilaveten ara tatillerin akademik başarı üzerindeki etkisi, merkezi sınav sonuçları üzerinden farklı kademelerde ve sosyoekonomik düzeylerde boylamsal çalışmalarla takip edilmeli, bu veriler paydaşlarla şeffaf bir şekilde paylaşılmalı ve kararlar bu veriler ışığında güncellenmelidir.

Ara tatilin LGS/YKS sınavlarına hazırlık sürecinde ders çalışma düzenini bozduğunu dile getiren öğrencilerin oranı 12. sınıflarda %6, 8. sınıflarda %8,2 iken öğretmenlerde

(%8,3) benzer düzeyde bu düşünce varken yöneticiler ise ders çalışma düzenini bozduğunu biraz daha fazla (%20,1) oranda düşünmektedir. Dolayısıyla bu mevcut kaygılar da göz ardı edilmemeli; 8 ve 12. sınıf öğrencileri üzerindeki müfredat yetiştirme baskısını azaltmak adına, bu kademelerde ara tatillerin isteğe bağlı kurslar veya rehberlik odaklı etkinliklerle desteklenmesi ya da bu sınıflar için takvimin daha esnek hale getirilmesi değerlendirilmelidir.

Tatil dönüşlerindeki odaklanma kaybını önlemek amacıyla, ara tatilin bitimindeki ilk iki günün yoğun akademik ders yerine adaptasyon ve sosyal etkinlik odaklı geçirilmesi planlanmalıdır.

Dezavantajlı bölgelerdeki öğrencilerin tatili verimsiz boş zaman olarak geçirmemesi için bu bölgelerdeki okullara özel bütçe ayrılarak kültürel geziler ve ücretsiz materyal desteği sağlanmalıdır.

Bölgesel ve okul bazlı esneklikler ile dini bayram tatillerinin değerlendirilmesi yapılmalıdır

Türkiye'nin geniş coğrafyası ve iklim çeşitliliği göz önüne alındığında, ara tatil tarihlerinin verimliliği tartışma konusu olabilir. Bununla birlikte Ramazan Bayramının son iki yıl ve Kurban Bayramının ise bu yıl eğitim-öğretim yılının ikinci dönemine denk gelmesi ve bu dini bayram tatillerinin de uzun bir süre eğitim-öğretim dönemlerinin içerisinde kalması da tatillerin süresinin çok fazla olacağı tartışma konusu olmaktadır. Son iki yıldır Bakanlık ikinci dönem ara tatilleri Ramazan Bayramı ile birleştirmiş ve mart aylarında uygulamıştır. Bu bayram tatillerinin her yıl yaklaşık 11 gün geriye gittiği göz önüne alındığında ara tatillerin konumlanacağı yer biraz daha karmaşık hale gelecektir. Dolayısıyla ara tatillerin takvimi belirlenirken, pedagojik dengeyi bozmayacak şekilde, bölgelerin iklim koşulları ve yerel ihtiyaçları ile dini bayramların tatilleri de dikkate alınarak; iki ara tatilden birinin geçici süre kaldırılarak yarıyıl tatilinin 3 haftaya çıkarılması veya bu sürenin yaz tatili başlangıcına eklenmesi gibi genel, bölgesel ve okul bazlı esnek takvim modelleri üzerinde durulmalıdır.

Mesleki gelişim faaliyetleri revize edilmelidir

Araştırmanın en dikkat çekici bulgularından biri, öğretmen ve yöneticilerin ara tatillerdeki mesleki gelişim çalışmalarını (seminerleri) verimli bulmaması ve bu faaliyetlerin dinlenme ihtiyacıyla çakışmasıdır. Dolayısıyla ara tatillerde düzenlenen mesleki çalışmaların içeriği daha verimli ve ilgi çekici hale getirilmeli; öğretmenlerin dinlenme ihtiyacı gözetilerek bu faaliyetlerin bir kısmı uzaktan eğitim yöntemiyle veya esnek ve öğretmenlerin kendi ihtiyaçlarına göre seçebileceği modüllerden oluşması sağlanmalıdır.

GİRİŞ

Türkiye’de ara tatil uygulaması “Yeni Eğitim-Öğretim Çalışma Takvimi Modeli” tanıtılarak 15 Mayıs 2019’da eski Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk tarafından kamuoyuyla paylaşılmıştır. 2023 Eğitim Vizyonu’nun hedefleri kapsamında 2019-2020 eğitim-öğretim yılında uygulamaya geçilmiştir. Okullardaki zorunlu olan 180 iş günü çalışma süresinde bir değişiklik yapılmadan 13 haftalık yaz tatilinin 2 haftası yıl içerisinde kullanılarak 11 haftaya indirilmiştir. Ara tatil için Kasım ve Nisan ayları belirlenmiş olup ilk uygulama 18-22 Kasım 2019 tarihinde hayata geçirilmiştir. Bakanlık, bu yeni model ile derslerin işleniş biçimi, öğretmen projeleri ve mesleki eğitimler gibi alanlarda verimliliği artırmayı ve sistemde bir denge kurmayı amaçladığını bildirmiştir. Genel amacın çalışma gün sayısını değiştirmek olmadığını ifade eden Milli Eğitim Bakanı, halihazırda mevcut sürenin kalitesini yükseltmek ve işleyişi optimize etmek olduğunu ifade etmiştir (MEB, 2019). Ayrıca Bakanlık yapılan açıklamalarda ara tatilin öğrencilerin eksikliklerinin büyümeden telafi edilebilmesi için bir fırsat olarak gördüklerini; öğretmenlerin ve kurumsal işleyiş noktasında idarecilerin öz değerlendirmeler yaparak iyileştirmelerde bulunabileceğini vurgulamıştır (MEB, 2019). Ancak öğretmenler için 2 haftalık ara tatil uygulamasında mesleki gelişim programları çerçevesinde görevlerine devam etmeleri söz konusudur. Bu süreçte eğitim ve öğretim yılının başı ve sonundaki seminer dönemlerindeki birer hafta yıl içerisine alınmıştır (MEB, 2019).

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından uygulamaya konulan ara tatil uygulamasının temel dayanakları ve gerekçeleri;

yaz tatili süresinin dengelenmesi,

öğrenme kaybının önlenmesi,

verimliliğin artması,

öğretmenlerin mesleki gelişimi ve motivasyonları olarak ifade edilebilir.

Yaz tatili süresinin dengelenmesi ve öğrenme kaybının önlenmesi: Dünya ülkeleri ile kıyaslandığında 13 haftalık yaz tatili ile Türkiye en uzun tatil yapan ülkelerdendi; dolayısıyla uzun tatillerin öğrencilerin öğrendiklerini unutması riskini de beraberinde getirdiği ifade edilmektedir. Ayrıca öğrencilerin belirli dönemde eğitime ara vermelerinin öğrenmeyi kolaylaştırdığı; uzun tatillerin ise öğrenme kaybına yol açtığını özellikle de dezavantajlı öğrenciler için başarısızlığın nedenlerinden olduğunu gösteren literatür bulguları da mevcuttur. Bu nedenle yaz tatilinin kısaltılarak Avrupa ülkelerine yaklaştırılması ile öğrenme kayıplarının önüne geçilmesi; ara tatil ile öğrenciler için öğrenmenin kolaylaştırılması amaçlanmıştır (MEB, 2019; Doğuş, 2022).

Verimliliğin artması: 180 günlük iş günü süresinde bir değişiklik yapılmadan bu sürenin çok daha verimli kullanılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda uzun ve kesintisiz eğitim dönemleri yerine belirli aralıklarla eğitime devam edilmesi öğrencilerin dinlenmesini sağlayarak okula motive dönmesini sağlaması açısından önemlidir. Ayrıca ara tatiller öğretmenlere ve okulların kurumsal işleyişine yönelik değerlendirme fırsatı sunarak iyileştirmelere de imkân tanınması açısından fırsat olarak kurgulandığı da belirtilmektedir (MEB, 2019).

Öğretmenlerin mesleki gelişimi ve motivasyonları: Ara tatillerin öğrenciler gibi öğretmenlere de dinlenme fırsatı sunması açısından öğretmenlerin motivasyonuna katkı sunacağı amaçlanmıştır (MEB, 2019). Ayrıca veli toplantıları, zümre toplantıları, mesleki gelişim çalışmaları, öğretmenlerin kişisel ve sosyal gelişimlerine yönelik çalışmaların sürdürülmesi ve okullardaki ihtiyaçların tespiti ve sorunların giderilmesi adına da fırsatlar sunabilmektedir (Doğan, 2020).

Türkiye’de 2019-2020 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya konulan ara tatil uygulaması eğitimde verimliliği artırma ve uluslararası standartlara uyum sağlama amacıyla hayata geçirilmiş olsa da özellikle Kasım 2025 ilk ara tatil uygulaması döneminde gündeme gelen tartışmalar, sahadan gelen adaptasyon sorunu ve veli mağduriyeti gibi geri bildirimler bu uygulamanın geleceğinin yeniden masaya

yatırılmasına ve kamuoyunda tartışılmasına neden olmuştur. Bu tartışmaların eğitimin tüm paydaşları tarafından değerlendirilmesi elzemdir. Dolayısıyla karar alma süreçlerine katkı sağlaması adına öğretmen, okul yöneticileri, öğrenci ve velilerin ara tatil uygulamasına yönelik bakış açıları, konu hakkındaki görüşleri, öneri ve talepleri ile uygulamanın eğitim-öğretim süreçleri üzerindeki olumlu ya da olumsuz etkilerinin değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda Millî Eğitim Bakanlığı'nın 2019 yılında başlattığı ara tatil uygulamasının (Kasım ve Mart/Nisan'da birer hafta) eğitim-öğretim süreçleri üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesine yönelik Türkiye geneli toplamda 119 bin 709 öğretmen, okul yöneticisi, öğrenci ve veliyle bugüne kadarki en büyük saha araştırmalarından biri yapılmıştır. Bu raporda ilk önce ara tatil uygulamasına yönelik tartışmalar kapsamlı bir şekilde ele alınmış, sonrasında ülkelere göre ara tatil ve toplam tatil süreleri incelenmiş, daha sonra saha araştırmasından elde edilen bulgular değerlendirilmiş ve son olarak ise bu bulgular temelinde uygulamaya yönelik politika önerileri geliştirilmiştir.

1. ARA TATİL TARTIŞMALARI VE ÜLKE UYGULAMALARI

Türkiye’de 2019 yılından bu yana MEB tarafından temel eğitimde uygulanan ara tatillerin (Kasım ve Mart/Nisan aylarında birer haftalık) kaldırılması yönündeki tartışmalar, son dönemde özellikle kaldırılma ihtimali üzerinden yoğun bir tartışma zeminine çekilmiştir. Kasım 2025’te ilk ara tatil döneminde ortaya çıkan bu tartışmaların temel odak noktaları aşağıdaki gibi ifade edilebilir:

Öğrenci Adaptasyon Sorunu: En önemli eleştirilerden biri, öğrencilerin her ara tatil sonrasında derslere ve okul ortamına yeniden uyum sağlamakta zorlanmasıdır. Bu durumun ciddi zaman kaybına yol açtığı ve eğitim öğretim verimliliğini düşürdüğü belirtilmektedir

Velilerin Talepleri: Çalışan anne ve babalardan, ara tatillerin çocuk bakımı ve tatil/izin planları açısından sorun yarattığı yönünde yoğun taleplerin geldiği ifade edilmektedir

Öğretmen Görüşleri: Bazı öğretmenler tarafından ara tatil sonrası öğrencilerin derse adaptasyon sürecinin zorlaştığını dile getirilmektedirler.

Öğrenme Kayıpları: Bazı eğitimciler, sık sık verilen kısa araların, temel eğitim çağındaki öğrencilerin öğrenme kayıplarına neden olduğu yönünde eleştirilerde bulunmaktadır.

Uluslararası Karşılaştırma: Bazı karşılaştırmalarda, Türkiye’deki toplam iş günü sayısının genel ortalamanın altında olmamasına rağmen, daha fazla ders günü olan ülkelerin varlığına dikkat çekilmektedir.

Yukarıda ifade edilen odak noktalarla birlikte ara tatil uygulamasının LGS/YKS gibi sınav grupları için müfredatı yetiştirme noktasında öğretmenler üzerinde baskıyı artırdığı, hızlandırılmış anlatımların ise öğrenme kalitesini düşürdüğü; her ailenin sosyoekonomik imkanlarının bu ara tatilleri verimli geçirmeye elvermemesi, öğrenciler arasında sosyal bir eşitsizlik yarattığı; ara tatillerde uygulanan zorunlu mesleki gelişim seminerlerinin, öğretmenlerin dinlenme ihtiyacıyla çakışması ve bazen verimsiz geçmesi gibi tartışmalarda bulunmaktadır.

Kasım 2025'te ara tatil uygulaması döneminde, uygulamanın kaldırılmasına yönelik Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin tartışmalarının odağında yer alarak konuyla ilgili önemli değerlendirmelerde bulunmuş, konuya ilişkin süreçlerin titizlikle yürütüldüğünü belirtmiştir. Açıklamalarının ana hatları; ara tatilin kaldırılmasına yönelik henüz kesinleşmiş bir kararın olmadığını net bir şekilde belirtmiş, karar alma sürecinde, öğretmenlerden, öğrencilerden ve özellikle çalışan velilerden gelen geri bildirimleri ve talepleri değerlendirdiklerini ifade etmiştir. Velilerin ara tatil kalksın yönündeki taleplerinin yoğunlaştığını vurgulamıştır. Uygulamanın etkileri hakkında iki yıldır analiz yaptıklarını ve bu yıl da analize devam edeceklerini, değerlendirme sonrasında bir karar alınacağını dile getirmiştir (Anadolu Ajansı, 2025) . Öğrencilerin her tatil sonrası derslere yeniden adaptasyon sürecinin uzun sürmesinin ve bunun zaman kaybına yol açmasının, karar aşamasında önemli göstergeler arasında yer aldığını belirtmiştir. Dolayısıyla tartışmalar ara tatilin öğrenci adaptasyonunu olumsuz etkilediği ve velilere zorluk çıkardığı yönündeki şikâyetlere dayanmaktadır. Bakanlık ise bu şikâyetleri dikkate alarak iki yıldır analiz yaptığını ve henüz kesin bir kararın olmadığını açıklamıştır. Buna ilaveten Ramazan Bayramı'nın son iki yıl, Kurban Bayramı'nın ise bu yıl eğitim-öğretim yılının ikinci dönemine denk gelmesi ve bu dini bayram tatillerinin de uzun bir süre eğitim-öğretim dönemlerinin içerisinde kalması da tatillerin süresinin çok fazla olacağı, tartışma konusu olmaktadır. Son iki yıldır Bakanlık ikinci dönem ara tatilleri Ramazan Bayramı'yla birleştirmiş ve mart aylarında uygulamıştır.

Türkiye'de 2019-2020 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlayan ara tatil uygulaması, henüz nispeten yeni olduğu için doğrudan ve kapsamlı bilimsel çalışmalar sınırlı sayıda olup eğitim sistemine getirdiği yenilikler ve beraberinde getirdiği tartışmalarla gündemde yerini korumaktadır. Hem ulusal hem de uluslararası literatürde, bu konu üzerine akademik başarı, sosyal gelişim, öğretmen verimliliği ve fırsat eşitliği gibi temalarda yapılmış çalışmalar mevcuttur.

Uluslararası literatürdeki çalışmalara bakıldığında, eğitim öğretim sürecinde tatillerin uzun süreli olmasının akademik öğrenme üzerinde ve akademi başarıda olumsuz etkiler oluşturabildiğini gösteren önemli bulgular bulunmaktadır. Örneğin Cooper

ve arkadaşları (1996) tarafından yapılan bir araştırmada, 39 çalışmayı kapsayan derleme ve meta-analiz yapılmış ve yaz tatili sonrasında başarı test puanlarında düşüş görüldüğü; bu kaybın yaklaşık olarak sınıf düzeyi eşdeğerinde **bir aylık öğrenmeye** karşılık geldiği belirtilmiştir. Dahası, aynı çalışmada yaz tatili etkisinin özellikle matematik alanında daha belirgin olduğu ve sosyoekonomik düzey farklılıklarının öğrenme kaybını derinleştirebildiği vurgulanmaktadır. Buna paralel olarak öğrenmenin mevsimselliğine odaklanan diğer bir çalışmada ise okul yılı içindeki kazanımların öğrenciler arasında yıl içerisinde görece dengelenebildiğini; ancak özellikle düşük sosyoekonomik düzeydeki öğrenciler açısından yaz dönemindeki öğrenme farklarının başarı uçurumunu büyüttüğü ortaya konulmuştur (Alexander ve ark., 2007). Daha açık bir ifade ile tatil sürelerinin uzun olması öğrencilerin akademik başarılarını doğrudan etkilemekte olup, dezavantajlı öğrenciler için ise başarı uçurumunu daha da artıran bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır.

Türkiye bağlamında ara tatil uygulaması var olan literatürde, uygulamanın temel gerekçesini “uzun yaz tatilinin azaltılması” ve “öğrenme sürekliliğinin desteklenmesi” ekseninde ele alınmaktadır. Doğuş (2022) tarafından yapılan bir çalışmada, ara tatilin uygulamaya alınma gerekçeleri arasında Türkiye’de yaz tatilinin uzunluğu ile kısa araların öğrenmeyi kolaylaştırabileceği, uzun yaz tatillerinin ise öğrenme kaybı doğurabileceği yönündeki bulguların öne çıktığı belirtilmektedir. Dahası, aynı çalışma, okul paydaşlarının görüşlerine dayalı olarak ara tatilin güçlü ve zayıf yönlerini birlikte değerlendirmekte; öğrenciler, öğretmenler ve veliler açısından çok boyutlu sonuçlar üretmektedir. Araştırmaya göre ara tatilin öğrenciler için dinlenme, akademik eksikleri tamamlama ve aile/sosyal yaşama zaman ayırma fırsatı sunduğu; öğretmenler açısından ise dinlenme ve mesleki gelişim imkânı sağlayabildiği belirtilmektedir. Buna karşılık, öğrencilerde öğrenme ve motivasyon kaybı, öğretmenlerde seminer dönemlerinin verimsizliği ve müfredat yetiştirme baskısı, velilerde ise özellikle çalışan ebeveynler için çocuk bakımına ilişkin güçlükler öne çıkan sorun alanlarıdır. Bu yönüyle çalışma, ara tatilin etkisinin büyük ölçüde uygulamanın planlanma biçimine ve paydaşların koşullarına bağlı olduğunu ortaya koymaktadır. Özcan’ın (2022) çalışmasında da ara tatilin planlı yürütülmesi halinde öğrencilerin akademik eksiklerini tamamlama, öğretmenlerin mesleki gelişimlerini destekleme ve ailelerin sürece daha nitelikli katılımını artırma potansiyeli taşıdığı; bu nedenle içerik ve planlama boyutunun kritik olduğu vurgulanmaktadır. Çalışmada öğrencilerin ara tatildeki süreyi ders tekrarı (%13) ve hazırlık (%7) yaparak değerlendirdiği, tatilin akademik başarıya, zamanı iyi yönetme üzerinden katkı sağladığı vurgulanmıştır.

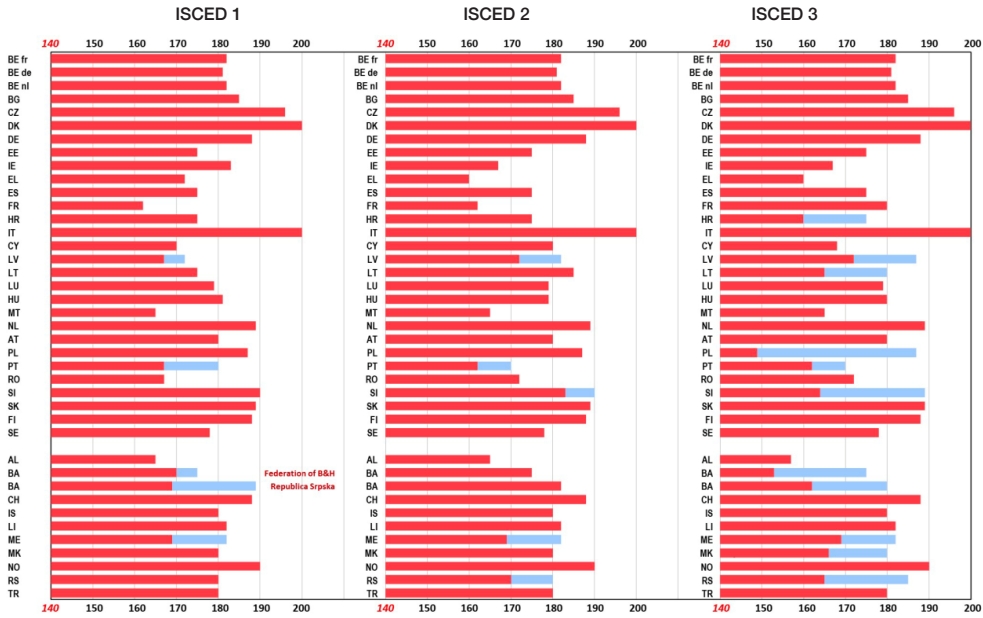
Son dönem Türkiye’de yapılan araştırmalar, ara tatilin sahadaki yansımalarının hem olumlu hem de sorunlu boyutlar içerdiğini göstermektedir. Kazak ve Tezel’in

(2025) nitel çalışmasında, öğrenci ve öğretmenler arasında ara tatilin dinlenme, rahatlama, aile/arkadaşlarla zaman geçirme ve okula daha dinç dönme açısından olumlu değerlendirildiği; özellikle sınav grupları için konu tamamlama ve sınava hazırlık fırsatı sunduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte aynı çalışmada, öğrenciler açısından okuldan uzaklaşma, tatili verimli kullanamama, başarı düşüşü/unutma; öğretmenler açısından ise tatil sonrası okula yeniden uyum sağlama güçlüğü öne çıkan dezavantajlar arasındadır. Ayrıca çalışan veliler için çocuk bakımının önemli bir organizasyon sorunu olarak ortaya çıktığı ifade edilmektedir. Benzer biçimde ilkokul düzeyine, ara tatilin öğretmenler için dinlenme ve mesleki gelişim fırsatı sağladığı; ancak hizmet içi eğitim içeriklerinin daha işlevsel olması gerektiği, bazı öğrencilerde tatil sonrası akademik motivasyon ve okula yeniden uyum sorunları görülebildiği belirtilmektedir. Ayrıca velilerin çocuklarıyla daha fazla vakit geçirme fırsatı yakaladığı, fakat çalışan ebeveynlerin iş-yaşam dengesi açısından zorlandığı vurgulanmaktadır (Hıra, 2025). Bu bulgular, Türkiye literatüründe ara tatilin tek yönlü bir “avantaj” ya da “dezavantaj” olarak değil; öğrenci, öğretmen ve veli grupları için farklı sonuçlar üreten, planlama ve destek mekanizmalarıyla niteliği belirlenen bir uygulama olarak ele alındığını göstermektedir.

Bu başlık altında ara tatil uygulaması, ders süreleri, okul günleri, yaz tatili ve ara tatil süreleri kapsamında uluslararası veriler ele alınarak karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. Dünya ülkelerine bakıldığında yıllık ortalama ders süreleri, hafta düzeyinde tatil dönemleri büyük farklılıklar gösterebilmektedir. OECD ülkelerinde ilkokul öğrencileri ortalama 804 saat, ortaokul öğrencileri ortalama 933 saat eğitim görmektedir. Türkiye için bu süre ilkokul öğrencileri için 720 ortaokul öğrencileri için 843 saat olduğu bildirilmiştir (OECD, 2025).

Şekil 1’de Avrupa ülkelerinde ISCED 1-3 düzeylerinde uygulanan yıllık okul günü sayılarını gösterilmektedir. Verilere göre, en düşük okul günü sayısına sahip ülke Fransa iken, en yüksek okul günü sayısının 200 gün ile İtalya ve Danimarka’da olduğu görülmektedir. Genel olarak Avrupa ülkelerinde yıllık okul günü sayısının 160–200 gün aralığında değiştiği anlaşılmaktadır. Türkiye’de ise ilkökul, ortaokul ve ortaöğretim düzeylerinin tamamında eğitim-öğretim süresi 180 iş günü olarak uygulanmaktadır (Eurydice, 2021). OECD ülkelerinde de ilkökulda 186, ortaokulda 184, lisede ise 183 iş günü olması ile yıllık eğitim günü sayısının Türkiye ile benzer olduğu görülmektedir (OECD, 2025).

Şekil 1. İlköğretim ve genel ortaöğretimde (ISCED 1-3) okul günleri (2021/2022)

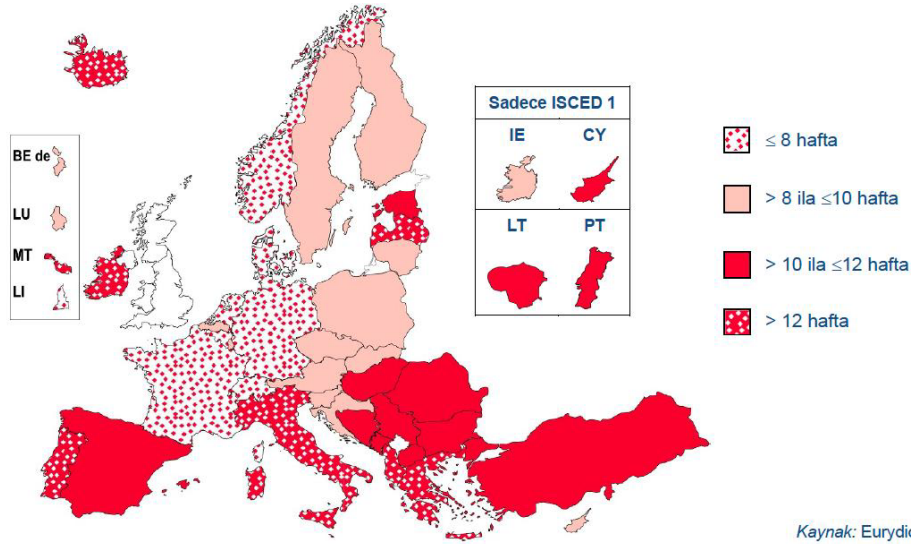
Kaynak: (European Commission / EACEA / Eurydice, 2021).

Not: Kırmızılar: Okul günlerinin sayısı. Maviler: Sınıf düzeyine bağlı değişkenlikler.

Şekil 2’de 2023/2024 eğitim-öğretim yılına dair ilköğretim ve genel ortaöğretim kademelerinde yaz tatili süreleri hafta cinsinden verilmektedir. Şekle göre Avrupa ülkelerinde yaz tatili süresi genel olarak 8 ile 12 hafta arasında değişmektedir. Norveç, Danimarka Almanya Hollanda, Fransa ve İsviçre gibi ülkelerde yaz tatili süresi 8 haftadan fazla sürmezken; İrlanda (ISCED 2 ve 3), Yunanistan, Letonya, Malta, Portekiz (ISCED 2), Arnavutluk, İzlanda (ISCED 2 ve 3), ve İtalya’da yaz tatili süresi ise 12 haftadan daha fazla olduğu görülmektedir. Türkiye ise 2018 yılına kadar yaz

tatili süresi 13 hafta sürerken (Gür ve ark., 2018) 2019/2020 eğitim-öğretim yılından itibaren ara tatil uygulaması ile yaz tatili süresi 11 haftaya indirildiği görülmektedir.

Şekil 2. İlköğretim ve genel ortaöğretimde (ISCED 1-3) yaz tatillerinin süresi (2023/2024)

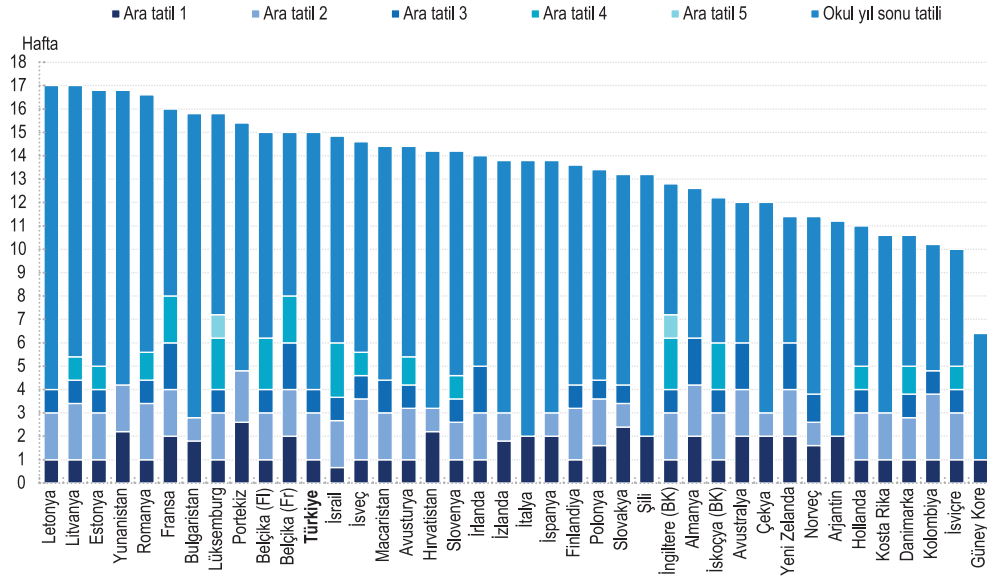

Kaynak: (European Commission / EACEA / Eurydice, 2025).

Şekil 3'te 2025 yılı OECD ülkelerinde ilkokulda okul tatil süreleri hafta cinsinden gösterilmiştir. Buna göre toplam okul tatil süreleri en fazla Letonya ve Litvanya olmak üzere 17 hafta ile en az Güney Kore 6,4 hafta arasında değişmektedir. OECD ülkelerinde toplam tatil süresi 15 ve üzeri hafta olan 12 ülke, 13-15 hafta olan 14 ülke, 13 hafta altında olan ise 14 ülke bulunmaktadır. Ülkelerde uygulanan ara tatil sayısı 1 ile 5 hafta arasında çeşitlilik göstermektedir. Yaz tatili dışındaki dönemlerde tek ara tatil uygulayan ülkelerin İtalya, Şili, Arjantin ve Güney Kore olduğu görülürken, beş ara tatil uygulayan Lüksemburg ve İngiltere ise en çok ara tatil yapan ülkelerdir. Bununla birlikte Litvanya, Estonya, Romanya, Fransa, Belçika, İsrail, İsveç, Avusturya, Slovenya, İskoçya, Hollanda, Danimarka ve İsviçre'de ara tatil sayısının dört olduğu görülmektedir. Türkiye ise 2018 yılında sadece tek ara tatil ile toplamda 15,2 hafta tatil süresi ile OECD ortalamasının üzerindeyken (Gür ve ark., 2018), 2019 yılında hayata geçirilen ara tatil düzenlemesi sonrası, 2025 yılı verilerine göre (bayram ve resmî tatiller hariç) toplamda üç ara tatil uygulanmakta olup toplam tatil süresi 15 hafta ile OECD ülkeleri arasında toplam tatil süresi bakımından 11. sırada yer almaktadır. Türkiye'de olduğu gibi toplamda üç ara tatil uygulayan Türkiye

dahil 12 OECD ülkesi bulunmaktadır. Dolayısıyla yıl sonu tatili haricinde ara tatil uygulamasını birden fazla olacak şekilde OECD ülkeleri genelinde yaygın olarak uygulanmaktadır.

Şekil 3. OECD ülkelerinde ilkökulda okul tatil süreleri (hafta) (2025)

Kaynak: (OECD, 2025).

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölüm altında araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ile araştırmanın sınırlılıkları açıklanmıştır.

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada, nicel araştırma yöntemleri arasında yer alan betimsel yöntem kullanılmıştır. Nicel araştırmalar; olguları ve gelişmeleri tarafsız bir bakış açısıyla dışarıdan gözlemleyerek, ölçüm ve deneyler aracılığıyla gerçekliği hem betimleyici hem de neden-sonuç bağlamında ortaya koymayı hedefler (Arıkan, 2011). Bu doğrultuda çalışma, çevrim içi anket tekniğinden yararlanılarak tarama (survey) modeline göre yürütölmüştür.

2.2. Evren ve Örnekleme

Araştırmanın katılımcıları temel eğitim ve ortaöğretim birincil paydaşları olan dört ana gruptan oluşturulmuştur: Öğretmenler, okul yöneticileri, ortaokul ve lise öğrencileri ile temel eğitim ve ortaöğretimde çocuğu olan veliler. Gruplar bağlamında araştırmanın evrenini; Türkiye’de kamu okullarında temel eğitim ve ortaöğretimde görev yapan öğretmen ve okul yöneticileri, kamu okullarında ortaokul ve ortaöğretim kademesindeki öğrenciler ve kamu okullarında temel eğitim ve ortaöğretim kademelerinde çocuğu/çocukları öğrenim gören veliler oluşturmaktadır. Veri toplama süreci Türkiye’nin 81 ilinde gerçekleştirilmiş olup öğretmen, öğrenci ve veli gruplarında tüm illerden, yönetici grubundan ise Tunceli hariç tüm illerden yoğun bir katılım sağlanmıştır. Toplam örneklem büyüklüğü 119 bin 709 kişiden oluşmaktadır:

55 bin 126 öğretmen, 7 bin 792 yönetici, 20 bin 675 öğrenci ve 36 bin 116 veli. Örneklemin bu denli geniş ve çeşitlilik arz etmesi, ara tatil uygulaması hakkındaki tüm ilgili grupların görüşlerinin güçlü bir biçimde saptanmasına zemin hazırlamıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında veri toplama sürecinde ara tatil uygulamasına yönelik tartışmaların odağındaki konular çeşitlendirilerek sorulara dönüştürülmüştür. Öğretmen, okul yöneticisi, öğrenci ve velilere yönelik anket formları geliştirilmiş ve nicel veri toplanmıştır. Anketler, ara tatil uygulamasının eğitim-öğretim süreçleri üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesine odaklanan çok sayıda kapalı uçlu maddeden oluşmaktadır. Anket formlarındaki maddelere ilişkin katılımcı grupların değerlendirmeleri, 5'li likert tipi ölçekle katılım düzeyleri ölçülmeye çalışılmıştır. Geliştirilen formlar uzman görüşleriyle de incelenmiştir. Formlar çevrim içi olarak Türkiye genelinde okulöncesi, ilkokul, ortaokul ve lise düzeylerinde görev yapan öğretmenler ile yöneticilere, ortaokul ve ortaöğretim öğrencilerine ve temel eğitim ile ortaöğretimde çocuğu/çocukları olan velilere uygulanmıştır.

2.4. Sınırlılıklar

Araştırma Türkiye genelinde online anket tekniği ile yapılmıştır. Araştırma, sadece devlet okulunda görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerini, ortaokul ve ortaöğretim öğrencilerini ve temel eğitim ile ortaöğretimde çocuğu öğrenim gören velileri kapsamaktadır. Veriler, 10-21 Aralık 2025 tarihleri arasında tüm Türkiye genelinde online olarak toplanmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde 10-21 Aralık 2025 tarihleri arasında Türkiye genelinde kamuda göre yapan öğretmen, okul yöneticileri, ortaokul ve lise öğrencileri ile çocuğu okula giden velilerle online olarak yapılan anket sonucunda elde edilen bulgular, altı ana başlık altında ele alınmıştır. İlk olarak katılımcı profili konusunda bilgi verilmiş, sonrasında ara tatil uygulamasının eğitim-öğretim süreçleri üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesine ilişkin; ara tatil uygulamasına ilişkin genel değerlendirme ve tercihler, ara tatillerin kişisel ve akademik sürece etkisi, ara tatillerin sosyal, duygusal ve aile boyutu, ara tatillerin aile düzeni, çocuk bakımı ve iş hayatına etkileri ara tatillerin öğretmen ve okul yöneticileri açısından değerlendirilmesi alt başlıklarında elde edilen bulgular analiz edilmiştir. Anketlerden elde edilen veriler ilk önce Türkiye genelini tam yansıtan bir örneklem olabilmesi için ağırlıklandırılmaya tabi tutulmuştur. Öğretmen verileri Türkiye geneli kamuda görev yapan öğretmenlerin il ve okul türü oranlarına göre; okul yöneticileri il ve kamu okullarının oranlarına göre; öğrenciler kamu okullarında ortaokul ve liselerde öğrenim gören öğrencilerin il ve okul türü oranlarına göre; veliler ise kamudaki okullarda öğrenim gören öğrencilerin il ve öğrenci oranlarına göre ağırlıklandırılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde frekans ve yüzde hesaplamaları kullanılmış, ele alınan bağımsız değişkenler bakımından ilgili sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Verilerin görselleştirilerek analiz edilmesinde özellikle güneş ışığı grafiği tercih edilmiştir. Dört farklı katılımcı grubun ve bu grupların ilgili maddelere yönelik katılım düzeylerini tek bir grafikte anlaşılır ve karşılaştırmalı olarak gösterme açısından bu grafik türü tercih edilmiştir. Anket formlarındaki maddelere ilişkin katılımcı grupların değerlendirmeleri her ne kadar 5'li likert tipi ölçekle katılım düzeyleri ölçülmeye çalışılsa da verilen cevapların ölçeğin uç değerlerinde toplanmasından kaynaklı olarak güneş ışığı grafiğinde gösteriminin uygun olabilmesi için 3'lü katılım düzeyine çevrilmiş olup katılmıyorum, kararsızım ve katılıyorum olarak tekrardan kodlanmıştır.

Tablo 1. Araştırmaya katılanların illere göre dağılımı

İl	Öğretmen	Yönetici	Öğrenci	Veli	İl	Öğretmen	Yönetici	Öğrenci	Veli
Adana	1.629	165	620	1.127	Kahramanmaraş	859	123	334	585
Adıyaman	544	92	179	360	Karabük	159	27	45	82
Afyonkarahisar	533	107	165	274	Karaman	189	31	59	107
Ağrı	415	114	157	267	Kars	215	70	71	113
Aksaray	314	58	105	194	Kastamonu	230	41	68	117
Amasya	240	31	69	118	Kayseri	1.056	122	386	682
Ankara	3.631	418	1.297	2.294	Kırıkkale	195	28	58	103
Antalya	1.683	224	593	1.069	Kırklareli	190	30	60	115
Ardahan	71	12	20	31	Kırşehir	192	25	51	83
Artvin	113	20	28	42	Kilis	162	25	65	111
Aydın	743	102	223	384	Kocaeli	1.323	166	508	928
Balıkesir	754	109	226	373	Konya	1.642	235	576	1.066
Bartın	124	21	37	62	Kütahya	356	63	110	208
Batman	526	89	212	363	Malatya	590	91	182	296
Bayburt	60	13	17	32	Manisa	916	136	312	551
Bilecik	135	16	45	88	Mardin	708	144	285	506
Bingöl	220	46	73	134	Mersin	1.434	169	496	852
Bitlis	315	87	110	187	Muğla	645	98	201	350
Bolu	205	26	63	104	Muş	324	74	119	204
Burdur	188	25	27	78	Nevşehir	236	41	67	122
Bursa	1.911	209	742	1.260	Niğde	272	47	88	178
Çanakkale	333	48	95	166	Ordu	535	73	158	254
Çankırı	107	19	33	59	Osmaniye	473	56	167	290
Çorum	357	56	111	205	Rize	243	27	71	123
Denizli	722	103	221	378	Sakarya	696	105	237	464
Diyarbakır	1.383	215	571	1.028	Samsun	972	138	297	531
Düzce	283	44	87	184	Siirt	270	63	106	200
Edirne	227	27	64	109	Sinop	132	15	39	64
Elazığ	433	60	144	267	Sivas	443	80	140	237
Erzincan	175	31	48	84	Şanlıurfa	1.625	305	804	1.446
Erzurum	597	149	187	321	Şırnak	439	87	189	314
Eskişehir	564	64	175	291	Tekirdağ	623	76	255	454
Gaziantep	1.686	182	786	1.410	Tokat	416	72	123	233
Giresun	300	36	80	140	Trabzon	591	76	172	294
Gümüşhane	87	19	22	39	Tunceli	52	0	11	14
Hakkâri	222	50	93	139	Uşak	264	40	76	130
Hatay	1.231	177	468	805	Van	921	184	365	599
Iğdır	181	35	58	105	Yalova	176	27	61	115
Isparta	339	55	91	155	Yozgat	294	58	89	164
İstanbul	7.600	815	3.777	6.369	Zonguldak	364	59	116	194
İzmir	2.523	296	939	1.543	Toplam	55.126	7.792	20.675	36.116

Tablo 1’de gösterilen verilere göre, araştırmaya öğretmen, öğrenci ve velilerde Türkiye’nin tüm illerinden, yöneticilerde ise Tunceli hariç tüm illerden katılım gerçekleşmiştir. Öğretmenlerde en yüksek katılım 7 bin 600 ile İstanbul ilinden olurken en düşük katılım 52 ile Tunceli’den gerçekleşmiştir. En yüksek katılımın sağlandığı il İstanbul olup yöneticilerde 815, öğrencilerde 3 bin 777 ve velilerde 6 bin 369 iken en düşük katılım ise yöneticilerde 12 ile Ardahan, öğrencilerde 11 ile Tunceli ve velilerde ise 14 ile Tunceli illerinden olmuştur.

3.1. Demografik Özellikler

Bu başlık altında araştırmaya katılan öğretmen, okul yöneticileri, ortaokul ve lise öğrencileri ile çocuğu okula giden velilerin demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistikleri yer almakta olup tablolar halinde özetlenmiştir.

Tablo 2. Öğretmen ve okul yöneticilerinin demografik özellikleri (cinsiyet, toplam hizmet yılı, görev yaptığı okul türü)

<i>Cinsiyet</i>	<i>Öğretmen</i>	<i>%</i>	<i>Yönetici</i>	<i>%</i>
Kadın	36.235	65,7	2.624	33,7
Erkek	18.891	34,3	5.168	66,3
Toplam	55.126	100,0	7.792	100,0
<i>Toplam hizmet yılı</i>	<i>Öğretmen</i>	<i>%</i>	<i>Yönetici</i>	<i>%</i>
5 yıl ve altı	9.395	17,0	587	7,5
6-10 yıl	11.400	20,7	970	12,4
11-15 yıl	12.397	22,5	1.526	19,6
16-20 yıl	8.877	16,1	1.658	21,3
21 yıl ve üzeri	13.057	23,7	3.051	39,1
Toplam	55.126	100,0	7.792	100,0
<i>Görev yapılan okulun türü</i>	<i>Öğretmen</i>	<i>%</i>	<i>Yönetici</i>	<i>%</i>
Okul Öncesi	4.259	7,7	2.025	26,0
İlkokul	13.670	24,8	2.550	32,7
Ortaokul	13.982	25,4	1.532	19,7
İmam Hatip Ortaokulu	3.054	5,5	304	3,9
Anadolu İmam Hatip Lisesi	4.165	7,6	264	3,4
Anadolu Lisesi	6.843	12,4	325	4,2
Anadolu Mesleki ve Teknik Lise	5.648	10,2	435	5,6
Fen Lisesi	759	1,4	57	0,7
Sosyal Bilimler Lisesi	261	0,5	19	0,2
Diğer	2.485	4,5	281	3,6
Toplam	55.126	100,0	7.792	100,0

Tablo 2’de yer alan verilere göre araştırmaya katılan 55 bin 126 öğretmenin %34,3’ü erkek ve %65,7’si kadın olup, en çok katılım %23,7 ile 21 yıl ve üzeri hizmet yılına sahip öğretmenler olduğu görülmektedir. Daha sonra sırasıyla 11-15 yıl hizmet yılına sahip öğretmenler (%22,5), 6-10 yıl hizmet yılına sahip olan öğretmenler (%20,7), 5 yıl ve altında hizmet yılına sahip olan öğretmenler (%17), son olarak ise 16-20 yıl hizmet yılına sahip öğretmenler (%16,1) gelmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre dağılımı incelendiğinde en çok katılım ortaokul düzeyinde (%25,4) gerçekleşirken daha sonra sırasıyla ilkokul (%24,8), Anadolu lisesi (%12,4) ve Anadolu mesleki ve teknik lise (%10,2) kademesinden gerçekleşmiştir. Araştırmaya katılan 7 bin 792 okul yöneticisinin %66,3’ü erkek, %33,7’si kadın olup, en yüksek katılım %39 ile 21 yıl ve üzeri hizmet yılına sahip yöneticiler olduğu görülmektedir. Sonrasında sırasıyla %21,3 ile 16–20 yıl, %19,6 ile 11–15 yıl, %12 ile 6–10 yıl, %7,5 ile 5 yıl ve altında hizmet yılına sahip okul yöneticileri bulunmaktadır. Bu oranlar, araştırmaya katılan okul yöneticilerinin büyük ölçüde uzun yıllara dayanan mesleki tecrübeye sahip olduğunu göstermektedir. Yöneticilerin görev yaptıkları okul türüne göre dağılımına bakıldığında en çok katılım ilkokul düzeyinde (%32,7) gerçekleşirken daha sonra sırasıyla okul öncesi (%26) ve ortaokul (%19,7) kademesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin demografik özellikleri (cinsiyet, okul türü ve sınıf düzeyi)

<i>Cinsiyet</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Kız	12.487	60,4
Erkek	8.188	39,6
Toplam	20.675	100,0
<i>Okul türü</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Ortaokul	9.877	47,8
Ortaöğretim	10.798	52,2
Toplam	20.675	100,0
<i>Sınıf düzeyi</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
5. sınıf	3.389	16,4
6. sınıf	2.077	10,0
7. sınıf	2.179	10,5
8. sınıf	2.232	10,8
9. sınıf	3.326	16,1
10. sınıf	3.109	15,0
11. sınıf	2.556	12,4
12. sınıf	1.807	8,7
Toplam	20.675	100,0

Tablo 3'te bulunan verilere göre, araştırmaya 20 bin 675 öğrenci katılmış olup bu öğrencilerin %60,4'ü kız, %39,6'sı erkek; %47,8'i ortaokul, %52,2'si ise ortaöğretim öğrencisidir. Araştırmaya katılan öğrenciler sınıf düzeyine göre incelendiğinde ise %16,4'ü 5. sınıf, %10'u 6. sınıf, %10,5'i 7. sınıf, %10,8'i 8. sınıf, %16,1'i 9. sınıf, %15'i 10. sınıf, %12,4'ü 11. sınıf ve %8,7'si 12. sınıf düzeyindedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeyinde dengeli bir dağılım gösterdiği görülmektedir.

Tablo 4. Velilerin cinsiyete göre çalışma durumları

		Cinsiyet		Toplam
		Kadın	Erkek	
Çalışma durumu	İkimiz de çalışıyoruz	10.427	4.064	14.491
		72,0%	28,0%	100,0%
		39,2%	42,8%	40,1%
	Sadece eşim çalışıyor	13.695	512	14.207
		96,4%	3,6%	100,0%
		51,5%	5,4%	39,3%
	Sadece ben çalışıyorum	1.508	4.622	6.130
		24,6%	75,4%	100,0%
		5,7%	48,7%	17,0%
	İkimiz de çalışmıyoruz	987	301	1.288
		76,6%	23,4%	100,0%
		3,7%	3,2%	3,6%
Toplam	26.617	9.499	36.116	
	73,7%	26,3%	100,0%	
	100,0%	100,0%	100,0%	

Tablo 4'teki veriler incelendiğinde, araştırmaya katılan 36 bin 116 velinin %73,7'si kadın, %26,3'ü erkek bireylerden oluşurken, velilerin %40,1'i hem anne hem de baba olarak çalıştıkları, %39,3'ü sadece eşinin çalıştığını, %17'si sadece kendisinin çalıştığını, %3,6'sı ise ikisinin de çalışmadığını belirtmiştir. Sadece eşi çalıştığını ifade edenlerin büyük bir çoğunluğu (%96,4) kadındır. Sadece ben çalışıyorum diyen her dört veliden üçü ise erkektir. Araştırmaya katılan her beş kadın veliden ikisi eşiyile birlikte iş hayatında olduğunu belirtirken erkek velilerde bu oran ise %42,8'dir.

Tablo 5. Çocuğunun öğrenim gördüğü okul türüne göre velilerin dağılımı

Okul türü	n	%
Okul Öncesi	3.451	9,6
İlkokul	10.019	27,7
Ortaokul	9.434	26,1
Lise	10.283	28,5
Farklı kademelerde birden fazla çocuğum var	2.929	8,1
Toplam	36.116	100,0

Tablo 5'te bulunan verilere göre, araştırmaya katılan 36 bin 116 velinin %28,5'inin çocuğu lise kademesinde, %27,7'sinin çocuğu ilkokul kademesinde, %26,1'inin çocuğu ortaokul kademesinde, %9,6'sının çocuğu okul öncesi kademesinde öğrenim görürken, %8,1'inin ise farklı kademelerde birden fazla çocuğunun olduğu ortaya çıkmaktadır.

3.2. Ara Tatil Uygulamasına İlişkin Genel Değerlendirme ve Tercihler

Bu başlık altında araştırmaya katılan öğretmen, okul yöneticileri, ortaokul ve lise öğrencileri ile çocuğu okula giden velilerin ara tatil uygulamasına ilişkin genel değerlendirme ve tercihlerinin betimsel istatistikleri ve grafiksel gösterimleri yer almaktadır.

Grafik 1. "Milli Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim" maddesine ilişkin katılımcı görüşleri

Grafik 1’de “Millî Eğitim Bakanlığı’nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim” maddesine ilişkin katılımcı görüşlerine yer verilmiştir. Buna göre grafikte yer alan veriler incelendiğinde; her on öğretmenden dokuzu (%88,2); on yöneticiden yedisi (%72,1) ve her on veliden yedisi (%70,5), Millî Eğitim Bakanlığı’nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklemediği belirtmiştir. Buna ilaveten öğretmenlerin %4,1’i, yöneticilerin %4,7’si, velilerin ise %7,3’ü kararsız olduğunu ifade ederken öğretmenlerin %7,6’sı, velilerin %22,2’si, yöneticilerin %23,2’si ara tatilin kaldırılması yönündeki olası bir kararı desteklediklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar gündemde olan ara tatil uygulamasının kaldırılmasına yönelik tartışmaların odağı olan öğretmen, okul yöneticisi ve velilerden ifade edildiği gibi bir destek görmediğini somut bir şekilde ortaya koymaktadır.

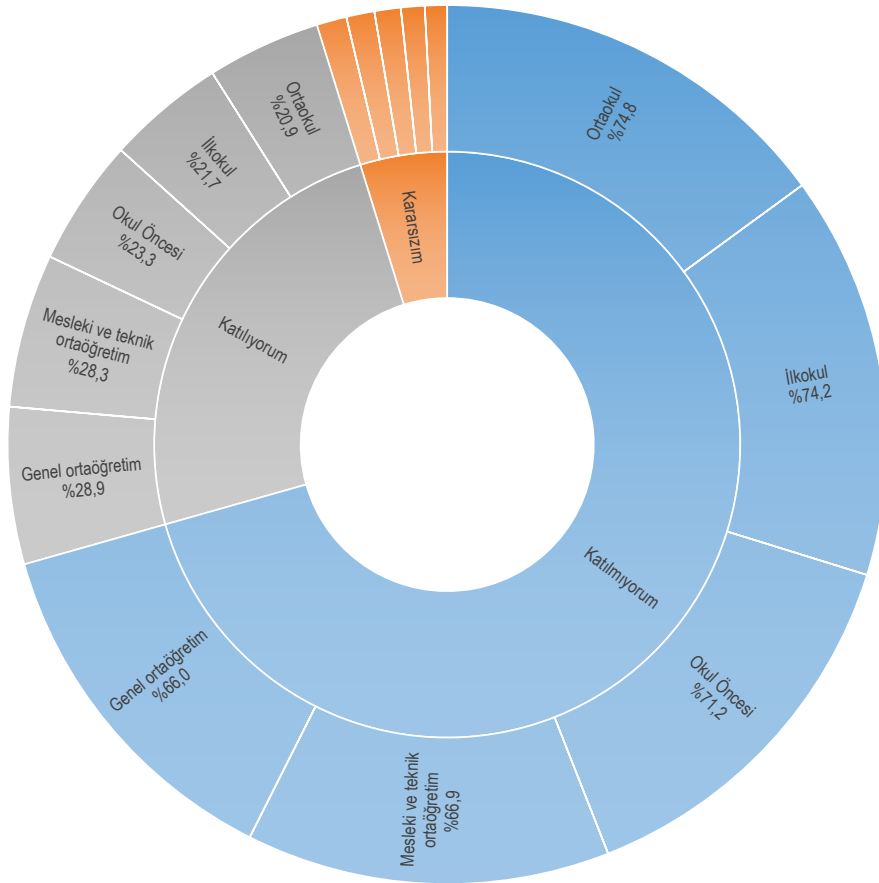
Grafik 2.

Öğrencilerin okul türüne göre “Eğer karar bana ait olsaydı, ara tatil uygulamasının kesinlikle devam etmesini sağlardım” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 2’de öğrencilerin okul türüne göre “Eğer karar bana ait olsaydı, ara tatil uygulamasının kesinlikle devam etmesini sağlardım” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre grafiğe bakıldığında; her on ortaokul öğrencisinden sekizi (%78,4) ve her on ortaöğretim öğrencisinden neredeyse dokuza yakını (%85,7) bu görüşe katıldığını ifade ederken; her on ortaokul öğrencisinden ikisi (%18,2), ortaöğretim öğrencisinden ise sadece biri (%11,7) katılmadığını ifade etmiştir. Öğrencilere ilişkin bu sonuçlar da öğretmen, yönetici ve velilere ilişkin sonuçlara benzer bir tablo ortaya koymaktadır. Dolayısıyla ara tatil uygulamasının kaldırılmasına yönelik tartışmaların tam odağında yer alan öğrencilerden de kaldırılmasına yönelik bir destek görmediği somut bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

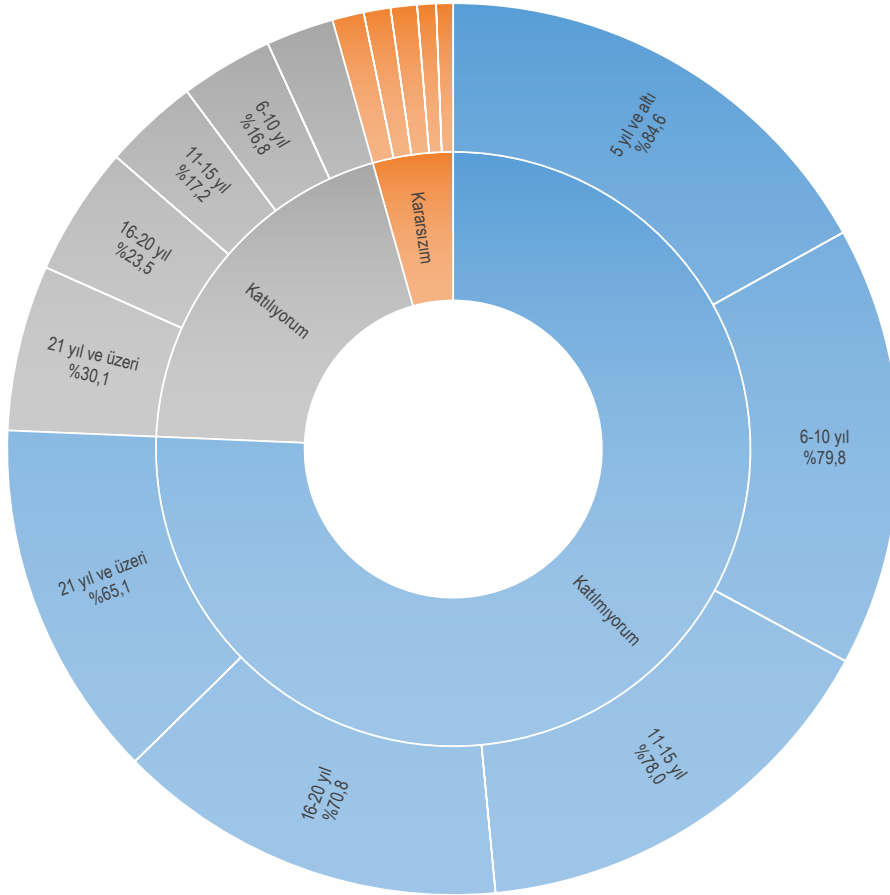
Grafik 3. Yöneticilerin görev yaptığı okul türüne göre “Millî Eğitim Bakanlığı’nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 3’te yöneticilerin görev yaptığı okul türüne göre “Millî Eğitim Bakanlığı’nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim” maddesine ilişkin

görüşleri verilmiştir. Veriler incelendiğinde, ara tatilin kaldırılmasına yönelik kararı desteklemediğini ifade eden okul yöneticileri ortaokulda %74,8; ilkokulda %74,2; okul öncesinde %72,1; mesleki ve teknik ortaöğretimde %66,9; genel ortaöğretimde ise %66'dır. Kaldırma kararını destekleyeceğini ifade eden okul yöneticilerinde bu oran ortaokulda %20,9; ilkokulda %21,7; okul öncesinde %23,3; mesleki ve teknik ortaöğretimde %28,3; genel ortaöğretimde ise %28,9'dur. Lise kademesindeki okul yöneticilerinin ara tatil uygulamasının kaldırılması kararını destekleme oranları diğer okul kademesindeki yöneticilere göre biraz daha yüksektir.

Grafik 4. Yöneticilerin toplam hizmet süresine göre "Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim" maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 4'te yöneticilerin toplam hizmet süresine göre "Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim" maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre veriler incelendiğinde; Millî Eğitim Bakanlığı'nın

ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararı desteklerim maddesine katılmayan okul yöneticilerinin hizmet sürelerine göre oranı 5 yıl ve altında %84,6; 6-10 yılda %79,8; 11-15 yılda %78; 16-20 yılda %70,8; 21 yıl ve üzerinde %65,1'dir. Ara tatilin kaldırılması yönünde kararı desteklerim diyen okul yöneticilerinin hizmet süresine göre bakıldığında 6-10 yılda %16,8; 11-15 yılda %17,2; 16-20 yılda %23,5; 21 ve üzeri yılda %30'dur. Okul yöneticilerinin hizmet süresi arttıkça ara tatilin kaldırılması kararını destekleme oranları da artmaktadır. Tam tersi şekilde ifade edilirse okul yöneticilerinin hizmet süresi azaldıkça ara tatilin kaldırılması kararını desteklememe oranları da artmaktadır.

Grafik 5.

Cinsiyete göre velilerin "Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim" maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 5'te cinsiyete göre velilerin "Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim" maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir.

Grafiğe göre, ara tatilin kaldırılması yönündeki olası bir kararı desteklerim ifadesine katılmayan velilerin oranı erkek velilerde %77; kadın velilerde ise %68,2'dir. Erkek velilerde kararsızların oranı %4,7 iken kadın velilerde ise bu oran %8,3'tür. Bakanlığın ara tatili kaldırma yönündeki olası kararı desteklerim diyen velilerde ise oran, erkek velilerde %18,3 iken kadın velilerde %23,6'dır. Velilerin büyük bir kısmı Bakanlığın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklemeyeceklerini ifade etmişlerdir. Hatta bu oran erkek velilerde daha fazladır.

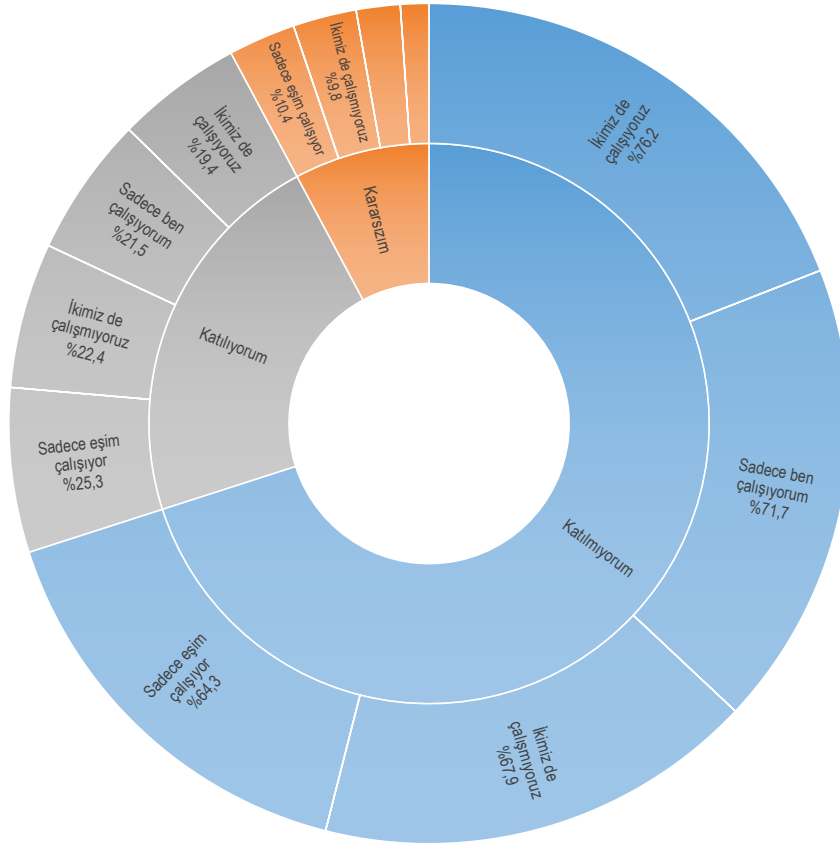
Grafik 6. Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin "Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim" maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 6'da çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin "Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim" maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Bakanlığın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim maddesine her on veliden yedisi katılmadığını ifade etmiştir (bk. Grafik 1). Velilerin çocuklarının öğrenim düzeyine göre bu maddeye katılmama oranlarına bakıldığında %74,9'u lise, %72,8'i farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan, %70,4'ü ortaokul, %68'i okul öncesi, %66,2'si ilkokul velisidir. Ara tatili kaldırma yönündeki olası

bir kararı desteklerim diyen velilerin oranı ise %22,2'dir (bk. Grafik 1). Buna göre olası bir kararı desteklerim diyen velilerin oranı çocuğunun öğrenim düzeyine göre bakıldığında lisede %19,1, farklı öğrenim düzeylerinde birden fazla çocuğu varsa %21, ortaokulda %22,1, okul öncesinde %24,3, ilkokulda %25'tir. Özellikle lise düzeyinde ve farklı kademelerde çocuğu olan veliler, Bakanlığın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklememe oranları diğer kademede çocuğu olan velilere göre daha fazladır.

Grafik 7. Velilerin çalışma durumlarına göre "Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim" maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 7'de velilerin çalışma durumlarına göre "Millî Eğitim Bakanlığı'nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim" maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Bakanlığın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklerim görüşüne katılmadığını ifade eden velilerin çalışma durumu incelendiğinde; ikimizde çalışıyoruz diyen velilerin %76,2'si; sadece ben çalışıyorum diyen velilerin %71,2'si; ikimiz de çalışmıyoruz diyen velilerin %67,9'u; sadece eşim çalışıyor diyen

velilerin %64,3'ü kaldırılması kararını desteklemediklerini belirtmiştir. Ara tatilin olası kaldırılması kararını destekleyen velilerin çalışma durumu incelendiğinde ise ikimizde çalışıyoruz diyen velilerin %19,4'ü; sadece ben çalışıyorum diyen velilerin %21,5'i; ikimizde çalışmıyoruz diyen velilerin %22,4'ü; sadece eşim çalışıyor diyen velilerin %25,3'ü kaldırılması kararını desteklediklerini belirtmiştir. Dolayısıyla ara tatil uygulamasının kaldırılmasına yönelik tartışmaların odağı olan çalışan velilerin yoğun talebi argümanı ortaya çıkan bu sonuçlar ışığında destek görmemiştir. Hatta her ikisi de çalışan velilerin diğer velilere göre daha fazla oranda Bakanlığın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklemedikleri ortaya çıkmıştır.

Grafik 8.

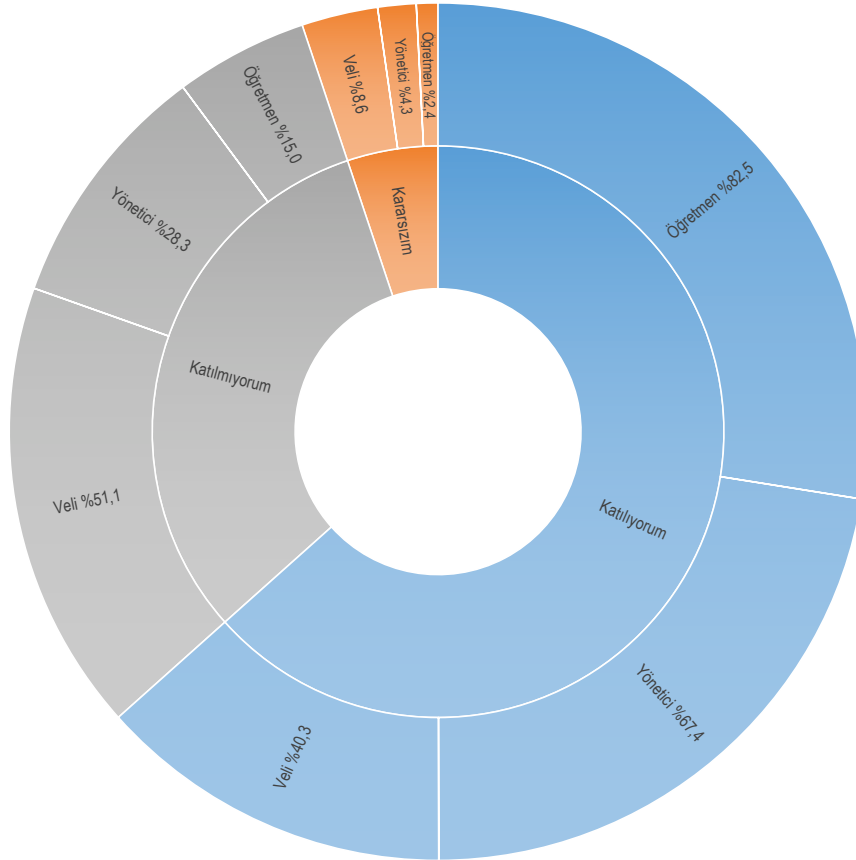
“Mevcut ara tatil modeli (Kasım ve Nisan'da birer hafta), genel olarak eğitim-öğretim takvimini daha dengeli ve verimli hale getirmiştir” maddesine ilişkin katılımcı görüşleri

Grafik 8'de “Mevcut ara tatil modeli (Kasım ve Mart/Nisan'da birer hafta), genel olarak eğitim-öğretim takvimini daha dengeli ve verimli hale getirmiştir” maddesine ilişkin katılımcı görüşleri verilmiştir. Buna göre, mevcut ara tatil modelinin eğitim-öğretim takvimini daha dengeli ve verimli hale getirmiştir maddesine her on öğretmenin

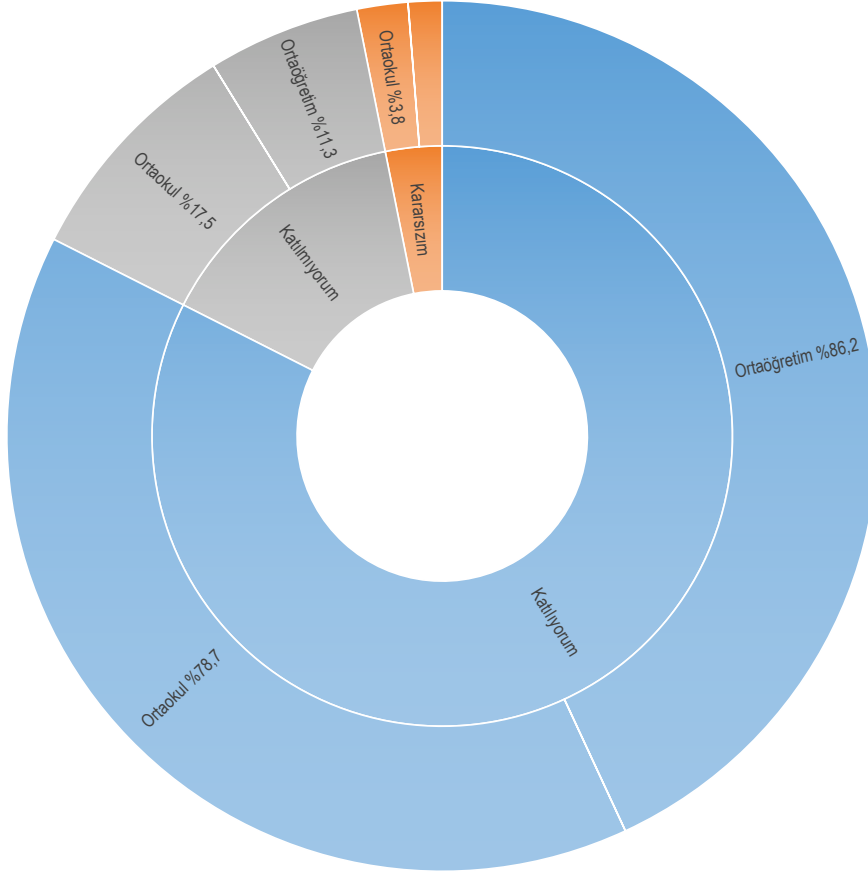
dokuzu (%87,3), her on yöneticinin yedisi (%69,4), her on velinin ise altısı (%63,8) katıldığını ifade etmiştir. Bu maddeye katılmayanların oranı ise öğretmenlerde %9,5; yöneticilerde %26; velilerde ise %26,4'tür. Velilerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin çok önemli bir kısmı mevcut ara tatil modelinin eğitim-öğretim takvimini daha dengeli ve verimli hale getirdiğini ifade etmiştir.

Grafik 9. "Ara tatillerin getirdiği faydalar, yarattığı zorluklardan daha fazladır" maddesine ilişkin katılımcı görüşleri

Grafik 9'da "Ara tatillerin getirdiği faydalar, yarattığı zorluklardan daha fazladır" maddesine ilişkin katılımcı görüşleri verilmiştir. Buna göre ara tatillerin getirdiği faydalarının yarattığı zorluklardan daha fazla olduğu görüşüne katılanların oranı öğretmenlerde %82,5; yöneticilerde %67,4; velilerde ise %40,3'tür. Bu görüşe katılmayanların oranı ise öğretmenlerde %15; yöneticilerde %28,3; velilerde ise %51,1'dir. Her on öğretmeninden sekizi ara tatilin faydalarının fazla olduğunu ifade ederken velilerin yarısından biraz fazlası ise bu görüşe katılmadığını ifade etmiştir.

Grafik 10. Öğrencilerin okul türüne göre “Genel olarak, ara tatil uygulamasını faydalı buluyorum” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 10’da öğrencilerin okul türüne göre “Genel olarak, ara tatil uygulamasını faydalı buluyorum” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre her on ortaokul öğrencisinden sekizi ara tatili faydalı bulduğunu ifade ederken ortaöğretim öğrencilerinde bu oran %86,2’dir. Ara tatil uygulamasını faydalı bulmadığını ifade edenlerin oranı ortaöğretimde %11,3, ortaokulda ise %17,5’tir. Kararsız olduğunu ifade edenlerin okul türüne göre oranları %2,5-3,8 arasında değişmektedir.

Grafik 11.

Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatillerde, okuldan tamamen uzaklaşmak ve hiç ders düşünmemek istiyorum” maddesine ilişkin görüşleri

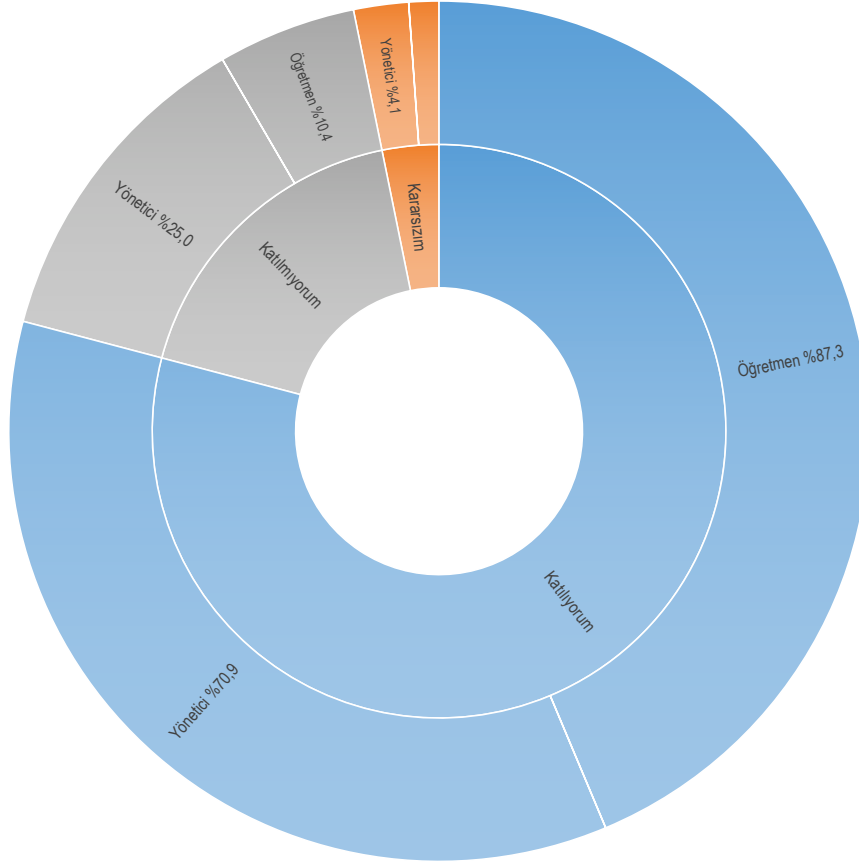

Grafik 11’de öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatillerde, okuldan tamamen uzaklaşmak ve hiç ders düşünmemek istiyorum” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre ara tatillerde okuldan uzaklaşmak ve ders düşünmek istemiyorum maddesine ilişkin cevaplara bakıldığında öğrencilerin yaklaşık yarısını bu maddeye katılmadığını ifade ederken üçte biri katıldığını ifade etmiştir.

3.3. Ara Tatillerin Kişisel ve Akademik Sürece Etkisi

Bu başlık altında araştırmaya katılan öğretmen, okul yöneticileri, ortaokul ve lise öğrencileri ile çocuğu okula giden velilerin ara tatillerin kişisel ve akademik sürece etkisine ilişkin görüşlerinin betimsel istatistikleri ve grafiksel gösterimleri yer almaktadır.

Grafik 12. “Ara tatiller, öğrencilerin dönem içinde biriken yorgunluğunu atmasına ve motivasyonlarını yenilemesine katkı sağlamaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Grafik 12’de “Ara tatiller, öğrencilerin dönem içinde biriken yorgunluğunu atmasına ve motivasyonlarını yenilemesine katkı sağlamaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri verilmiştir. Verilere göre, tatillerin öğrencilerin dönem içerisindeki yorgunluğu atmasına ve motivasyonlarını yenilemesine katkı sağlaması maddesine her on öğretmenden dokuzu (%87,3) her on yöneticiden ise yedisi (%70,9) katıldığını ifade etmişlerdir. Bu maddeye katılmayanların oranı yöneticilerde %25, öğretmenlerde %10 olup kararsız olduklarını belirtenlerin oranı ise %2,3-4,1 arasında değişmektedir.

Grafik 13.

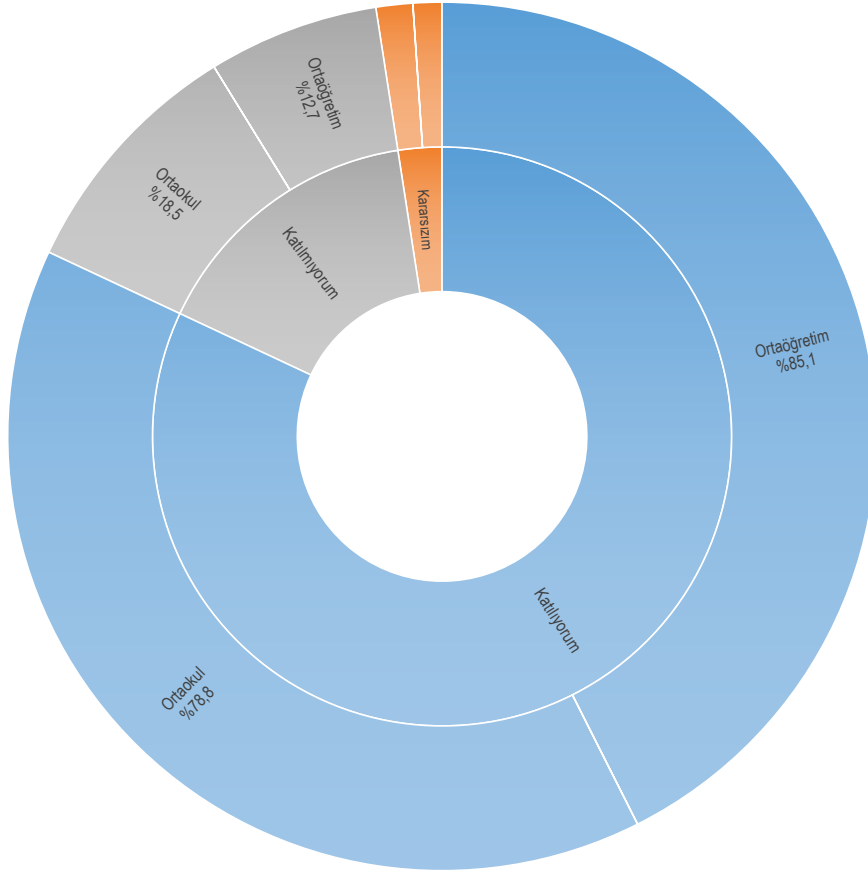
Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatiller, çocuğunun okul yoğunluğundan ve stresten uzaklaşarak dinlenmesi için gerekli ve faydalıdır” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 13'te çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatiller, çocuğunun okul yoğunluğundan ve stresten uzaklaşarak dinlenmesi için gerekli ve faydalıdır” maddesine ilişkin görüşleri gösterilmiştir. Grafikteki verilere göre, ara tatillerin çocuğunun okul yoğunluğundan ve stresten uzaklaşarak dinlenmesi için gerekli ve faydalı olduğunu belirten velilerin oranı; lisede çocuğu olanlar %77,6, farklı kademelerde birden fazla çocuğu olanlar %76,9, okul öncesi kademesinde çocuğu olanlar %73,4, ortaokulda çocuğu olanlar %73, ilkokulda çocuğu olanlar ise %70'tir. Ara tatillerin çocuğunun okul yoğunluğundan ve stresten uzaklaşarak dinlenmesi için gerekli ve faydalı bulmayan velilerin oranı, çocuğunun öğrenim düzeyine göre bakıldığında lisede %18,6, farklı öğrenim düzeylerinde birden fazla çocuğu varsa %18,8, okul öncesinde %20,7, ortaokulda %22, ilkokulda %24,1'dir. Okul öncesi kademesi hariç çocuğunun öğrenim kademesi arttıkça ara tatillerin çocuğunun okul yoğunluğundan ve stresten uzaklaşarak dinlenmesi için gerekli ve faydalı olduğunu

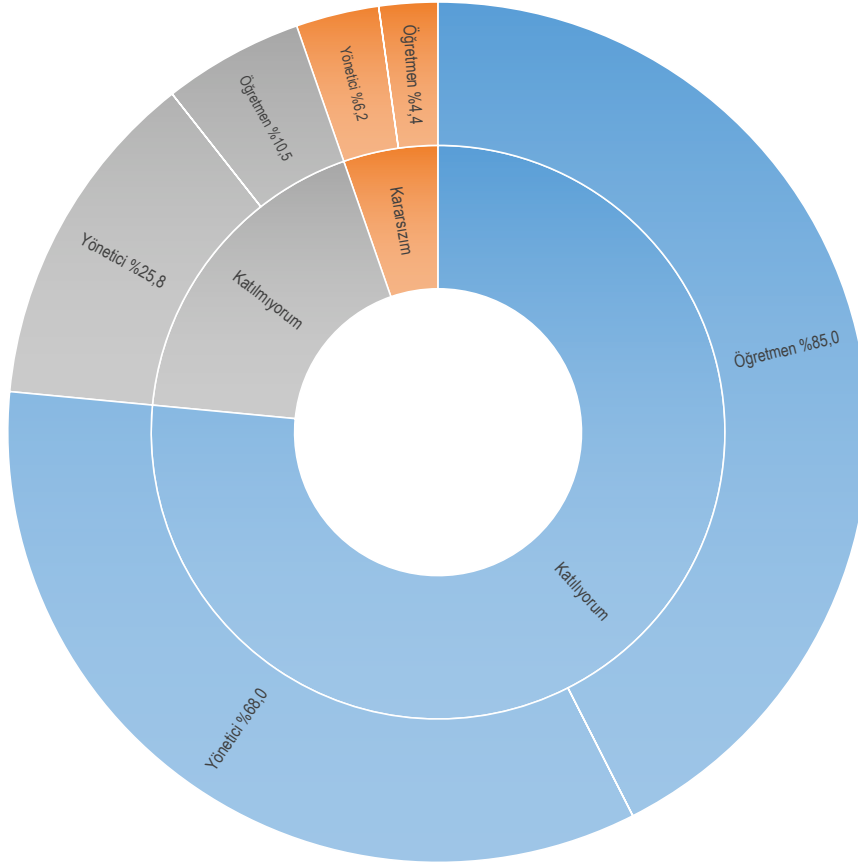
belirten velilerin oranı da artmaktadır. Ortaokul ve lise kademesinin sonlarına doğru LGS/YKS sınavı stresi yaşayan çocuklarının hem derslerinin hem de sınava hazırlık süreçlerinin yoğun bir tempoda gitmesinin farkında olan velilerin ara tatillerin çocuğunun okul yoğunluğundan ve stresten uzaklaşarak dinlenmesi için gerekli ve faydalı bulması beklenen bir durumdur.

Grafik 14. Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatiller, okulun yoğun temposundan sonra dinlenmeme ve enerjimi toplamama yardımcı oluyor” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 14'te öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatiller, okulun yoğun temposundan sonra dinlenmeme ve enerjimi toplamama yardımcı oluyor” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre ara tatillerin okulun yoğun temposundan sonra dinlenmeye ve enerji toplamaya yardımcı olduğunu belirten öğrenciler ortaöğretim düzeyinde %85,1 iken, ortaokul düzeyinde ise %78,8'dir. Ortaöğretim öğrencilerinde bu görüşe katılmayanların oranı %12,7, ortaokul öğrencilerinde ise %18,5'tir.

Grafik 15. “Ara tatil uygulaması, öğrencilerin okul motivasyonunu ve başarısını genel olarak artırmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

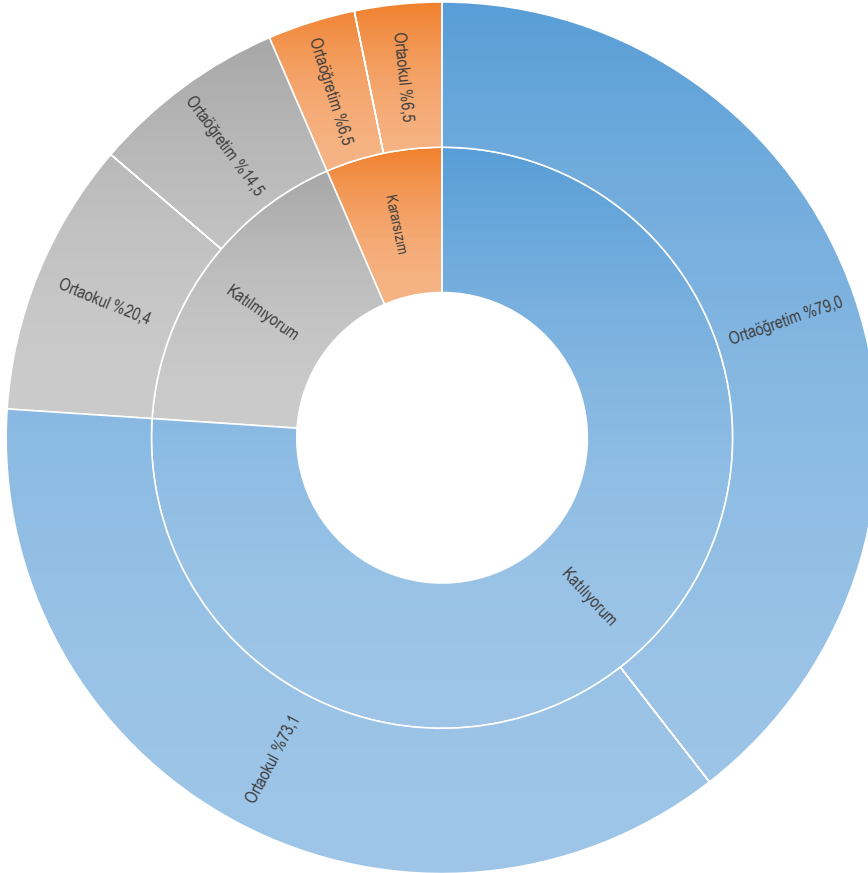
Grafik 15'te “Ara tatil uygulaması, öğrencilerin okul motivasyonunu ve başarısını genel olarak artırmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri verilmiştir. Buna göre ara tatil uygulamasının öğrencilerin okul motivasyonu ve başarısını attığı maddesine katılanların oranı öğretmenlerde %85 iken yöneticilerde %68'dir. Katılmayanların oranı öğretmenlerde %10,5, yöneticilerde ise %25,8 olup kararsız olanların oranı %4,4-6,2 arasında değişmektedir.

Grafik 16. Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Çocuğumun okuldaki motivasyonu ara tatil sayesinde artmaktadır” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 16'da çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Çocuğumun okuldaki motivasyonu ara tatil sayesinde artmaktadır” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre çocuğunun okuldaki motivasyonunun ara tatil sayesinde arttığı maddesine katılan veli oranları çocuğunun öğrenim düzeyine göre bakıldığında lisede %70,4; farklı kademelerde birden fazla çocuğu olanlarda %69,7; okul öncesinde %66,4; ortaokulda %66,1; ilkokulda %62,4 şeklinde görülmektedir. Bu maddeye katılmayanlara bakıldığında ise lisede çocuğu olan veliler %21,6; farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan velilerde %22,2; okul öncesinde çocuğu olan velilerde %23,3; ortaokulda çocuğu olan velilerde %25,2; ilkokulda çocuğu olan velilerde ise %27,6'dır.

Grafik 17. Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatiller, bir sonraki döneme daha motive olmuş şekilde başlamamı sağlıyor” maddesine ilişkin görüşleri

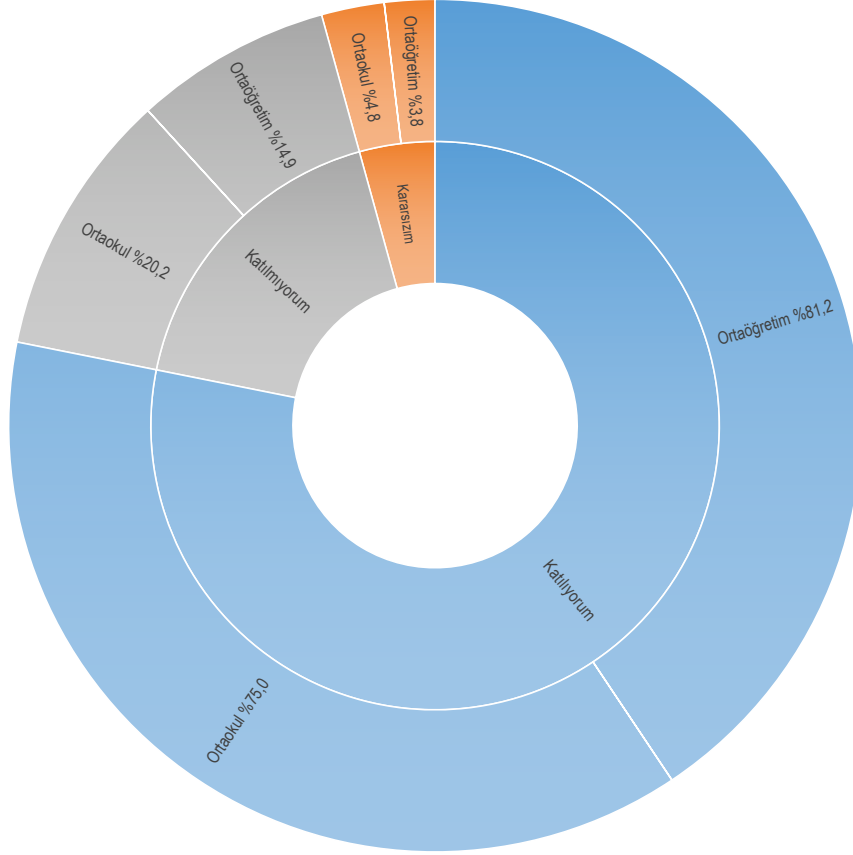
Grafik 17’de öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatiller, bir sonraki döneme daha motive olmuş şekilde başlamamı sağlıyor” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre ara tatiller, bir sonraki döneme daha motive olmuş şekilde başlamamı sağlıyor diyen öğrencilerin oranı ortaöğretim düzeyinde %79 iken ortaokul düzeyinde %73,1’dir. Ara tatiller, bir sonraki döneme daha motive olmuş şekilde başlamamı sağlamıyor diyen öğrencilerin oranı ise ortaöğretimde %14,5; ortaokulda ise %20,4’tür. Kararsız öğrencilerin oranı ise her iki kademede de %6,5’tir.

Grafik 18. Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Çocuğum, ara tatilde kitap okuma, spor veya sanat gibi okul döneminde vakit bulamadığı kişisel gelişim faaliyetlerine zaman ayırabiliyor” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 18’de çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Çocuğum, ara tatilde kitap okuma, spor veya sanat gibi okul döneminde vakit bulamadığı kişisel gelişim faaliyetlerine zaman ayırabiliyor” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre çocuğunun, ara tatilde kitap okuma, spor veya sanat gibi okul döneminde vakit bulamadığı kişisel gelişim faaliyetlerine zaman ayırabildiğini ifade eden ve lisede çocuğu olan veliler %71,1; farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan veliler %71,5; okul öncesinde çocuğu olan veliler %67; ortaokulda çocuğu olan veliler %66,4; ilkokulda çocuğu olan veliler ise %63,4’tür. Bu tür faaliyetlere zaman ayıramadığını ifade eden velilerin oranı ise çocuğu ilkokulda olanlar %27,4; ortaokulda olanlar %24,9; okul öncesinde olanlar %23,9; lisede olanlar %21,2; farklı kademelerde birden fazla çocuğu olanlar ise %21,2’dir. Ortalama her üç veliden ikisi ara tatillerin çocuğunun kişisel gelişim faaliyetlerine zaman ayırmada önemli bir rol oynadığını belirtmektedir.

Grafik 19. Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatilde, okul döneminde vakit bulamadığım kitapları okumak veya hobilerimle (müzik, resim, spor vb.) ilgilenmek için zamanım oluyor” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 19’da öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatilde, okul döneminde vakit bulamadığım kitapları okumak veya hobilerimle (müzik, resim, spor vb.) ilgilenmek için zamanım oluyor” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre ara tatilde, okul döneminde vakit bulamadığı kitapları okumak veya hobileriyle (müzik, resim, spor vb.) ilgilenmek için zamanının olduğunu belirten öğrenciler ortaöğretim kademesinde %81,2 iken ortaokul kademesinde %75’tir. Bu görüşe katılmayan öğrencilerin oranına kademelere göre bakıldığında ortaokulda %20,2; ortaöğretimde ise %14,9’dur.

Grafik 20. Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatilde verilen ödevler/projeler, çocuğumun tatilini verimsiz ve stresli hale getiriyor” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 20’de çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatilde verilen ödevler/projeler, çocuğumun tatilini verimsiz ve stresli hale getiriyor” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre çocuğunun ara tatilde verilen ödevlerin/projelerin, çocuğunun tatilini verimsiz ve stresli hale getirdiğini ifade eden ve okul öncesinde çocuğu olan veliler %61; ilkokulda çocuğu olan veliler %55,4, ortaokulda çocuğu olan veliler %53,6; lisede çocuğu olan veliler %49,6; farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan veliler ise %49,3’tür. Bu tür ödevlerin/projelerin, çocuğunun tatilini verimsiz ve stresli hale getirmedikini düşünen velilerin oranı ise çocuğu okul öncesinde olanlar %27; ilkokulda olanlar %33,1; ortaokulda olanlar %35,7; lisede olanlar %37; farklı kademelerde birden fazla çocuğu olanlar ise %38,6’dır. Çocuğunun öğrenim gördüğü kademe arttıkça ara tatilde verilen ödevlerin/projelerin, çocuğunun tatilini verimsiz ve stresli hale getirmedikini düşünen velilerin oranı da %27 ile %37 arasında artmaktadır. Ortalama her iki veliden biri ara tatilde verilen ödevlerin/projelerin, çocuğunun tatilini verimsiz ve stresli hale getirdiğini ifade etmektedir.

Grafik 21.

Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatilde verilen ödevler ve projeler, tatilimin dinlenme amacına ulaşmasını engelliyor” maddesine ilişkin görüşleri

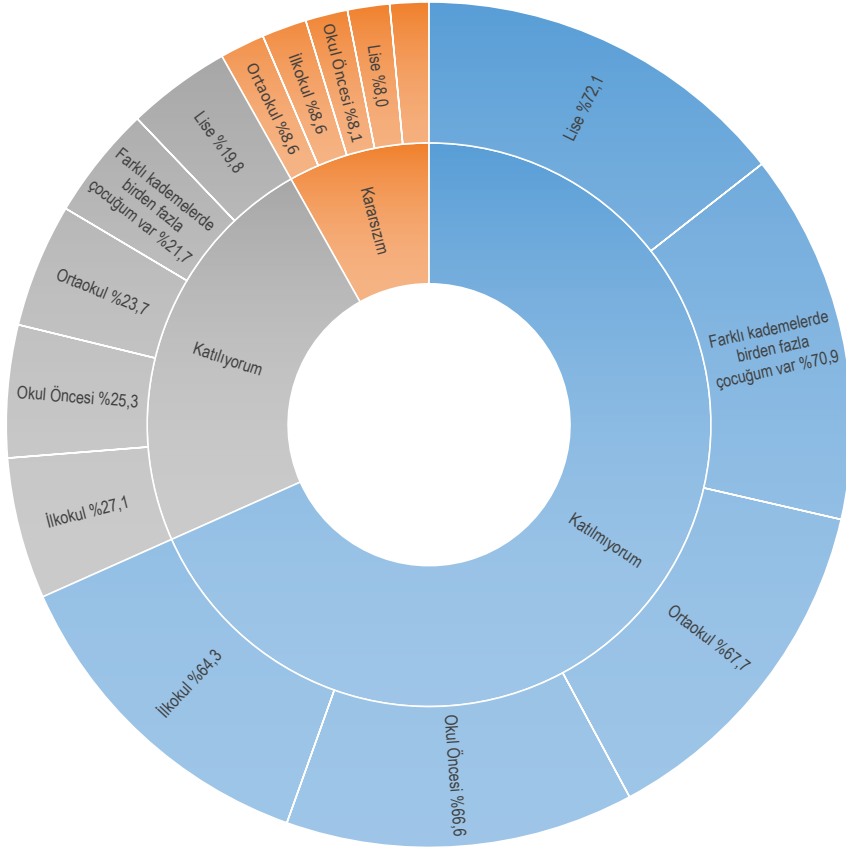
Grafik 21’de öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatilde verilen ödevler ve projeler, tatilimin dinlenme amacına ulaşmasını engelliyor” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Öğrencilerin okul türüne göre katılım düzeyine bakıldığında ara tatilde verilen ödevler ve projelerin tatilin dinlenme amacına ulaşmasını engellediği maddesine katılmayanların oranı ortaokul düzeyinde %51, ortaöğretim düzeyinde %39,7’dir. Katılanların oranı ise ortaöğretimde %45 iken ortaokulda %35’tir. Kararsızların oranı ortaöğretim düzeyinde %15,3, ortaokul düzeyinde ise %13,2’dir. Dolayısıyla her iki ortaokul öğrencisinden biri ve her beş lise öğrencisinden ikisi ara tatilde verilen ödev ve projelerin tatilin dinlenme amacına ulaşmasını engellediği belirtmektedir.

Grafik 22. “Ara tatillerden sonra öğrencilerin derse uyum sağlaması ve konsantrasyonu yeniden toplaması zaman almaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Grafik 22’de “Ara tatillerden sonra öğrencilerin derse uyum sağlaması ve konsantrasyonu yeniden toplaması zaman almaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri verilmiştir. Buna göre her on öğretmenden sekizi (%82,7) ve her on yöneticisinde ise yedisi (%66,9), ara tatillerden sonra öğrencilerin derse uyum sağladığını ve konsantrasyonu yeniden topladıklarını belirtmiştir. Ara tatillerden sonra öğrencilerin derse uyum sağlayamadığını ve konsantrasyonu yeniden toplayamadığını belirtenlerin oranı ise öğretmenlerde %13,2, yöneticilerde ise %28,1’dir. Kararsız olduğunu ifade eden öğretmen ve yöneticilerin oranı ise %4,1-4,9 arasında değişmektedir. Dolayısıyla kamuoyunda bazı eğitimcilerin ara tatillerden sonra öğrencilerin derse uyum sağlayamadığını ve konsantrasyonu yeniden toplayamadığını şeklinde ifade ettikleri düşüncenin gerçekte fazla karşılık bulmadığı ortaya çıkmaktadır.

Grafik 23. Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Çocuğum ara tatilden sonra okula ve derslere yeniden uyum sağlamakta güçlük çekiyor” maddesine ilişkin görüşleri

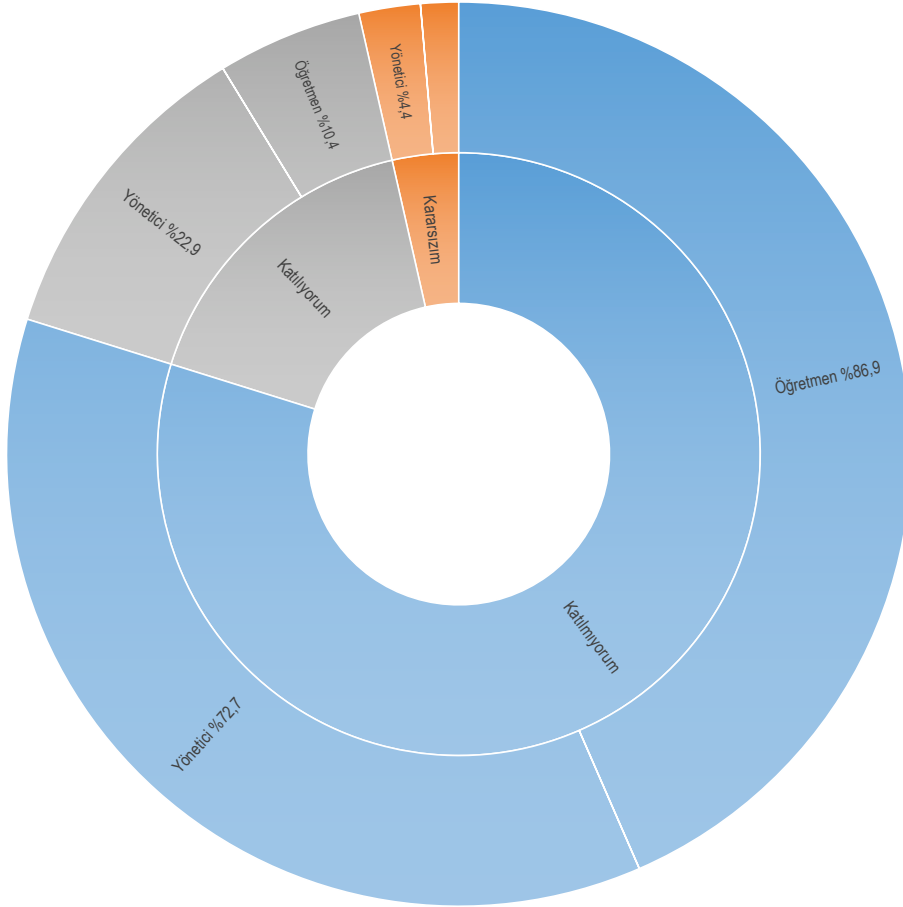
Grafik 23'te çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Çocuğum ara tatilden sonra okula ve derslere yeniden uyum sağlamakta güçlük çekiyor” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre çocuğunun ara tatilden sonra okula ve derslere yeniden uyum sağlamakta güçlük çekmediğin ifade eden velilerin oranı, çocuğu lisede olan veliler %72,1, farklı kademedede birden fazla çocuğu olan veliler %70,9, çocuğu ortaokulda olan veliler %67,7, çocuğu okul öncesi kademesinde olan veliler %66,6, çocuğu ilkokulda olan veliler ise %64,3'tür. Çocuğunun ara tatilden sonra okula ve derslere yeniden uyum sağlamakta güçlük çektiğin ifade eden velilerin oranına bakıldığında ise lise velileri %19,9, ortaokul velileri %23,7, okul öncesi velileri %25,3, ilkokul velileri ise %27,1'dir. Çocuğunun öğrenim düzeyi yükseldikçe velilerin ara tatilden sonra çocuklarının okula ve derslere yeniden uyum sağlamada güçlük çektiği görüşüne katılmama oranları da artmaktadır.

Grafik 24. Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatilden sonra derslere ve okul hayatına uyum sağlamakta zorlanıyorum” maddesine ilişkin görüşleri

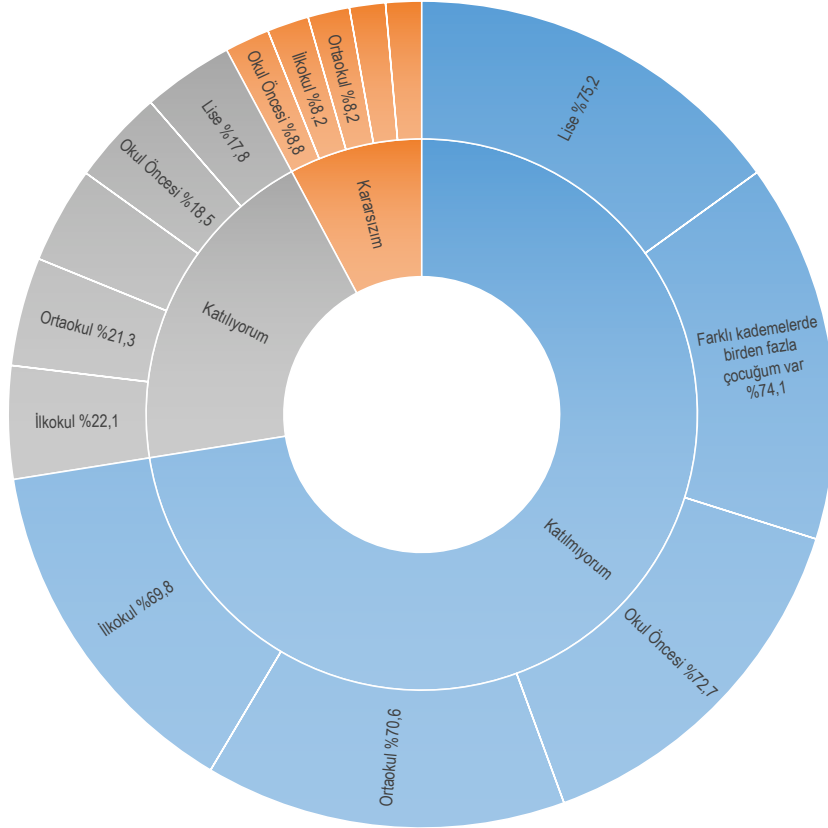
Grafik 24’te öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatilden sonra derslere ve okul hayatına uyum sağlamakta zorlanıyorum” maddesine ilişkin görüşleri gösterilmiştir. Buna göre neredeyse on öğrenciden sekizi (lisede %80,6; ortaokulda %78,1) ara tatilden sonra derslere ve okul hayatına uyum sağlamakta zorlanmadığını belirtmiştir. Zorlandığını ifade eden öğrencilerin oranı ise lise kademesinde %9,5, ortaokul kademesinde ise %12,8’dir. Kararsız olduğunu belirten öğrencilerin oranı öğrenim kademesine göre %9-10 arasında değişmektedir. Dolayısıyla hem öğrencilerin hem de velilerin (bk. Grafik 23) büyük bir kısmı ara tatilden sonra derslere ve okula/okul hayatına uyum sağlamakta zorlanmadığını belirtmektedir. Bu durum öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleriyle de paralellik arz etmektedir (bk. Grafik 22).

Grafik 25. “Ara tatiller, öğrencilerin ders konularını unutmalarına ve öğrenme kayıplarına neden olmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Grafik 25'te “Ara tatiller, öğrencilerin ders konularını unutmalarına ve öğrenme kayıplarına neden olmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri verilmiştir. Buna göre her on öğretmenden dokuzuna yakını (%86,9) ve her on yöneticiden yedisine (%72,7) ara tatillerin öğrencilerin ders konularını unutmalarına ve öğrenme kayıplarına neden olduğu görüşüne katılmadığını ifade etmektedir. Öğretmenlerin yalnızca %10,4'ü, yöneticilerin ise %22,9'u ara tatillerin öğrencilerin ders konularını unutmalarına ve öğrenme kayıplarına neden olduğunu ifade etmiştir. Dolayısıyla kamuoyunda ara tatil uygulaması tartışmalarının odağında yer alan ve ara tatil dönüşünde öğrencilerin ders konularını unuttuğu ve öğrenme kayıpları yaşadığı görüşünün de öğretmen ve okul yöneticilerinden fazla destek bulmadığı ortaya çıkmaktadır.

Grafik 26. Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatil, çocuğumun okul konularını unutmamasına veya öğrenme kaybı yaşamasına neden olmaktadır” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 26’da Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatil, çocuğumun okul konularını unutmamasına veya öğrenme kaybı yaşamasına neden olmaktadır” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre ara tatilin çocuğunun okul konularını unutmamasına veya öğrenme kaybı yaşamasına neden olmadığını ifade eden velilerin oranına bakıldığında velilerin oranı lise velileri %75,2, farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan veliler %74,1, okul öncesi kademesindeki veliler %72,7, ortaokul velileri %70,6, ilkokul velileri ise %69,8’dir. Ara tatilin çocuğunun okul konularını unutmamasına veya öğrenme kaybı yaşamasına neden olduğunu belirten velilerin oranı ise çocuğu lise kademesinde olan veliler %17,8, okul öncesinde olan veliler %18,5, ortaokulda olan veliler %21,3, ilkokulda olan veliler ise %22,1’dir.

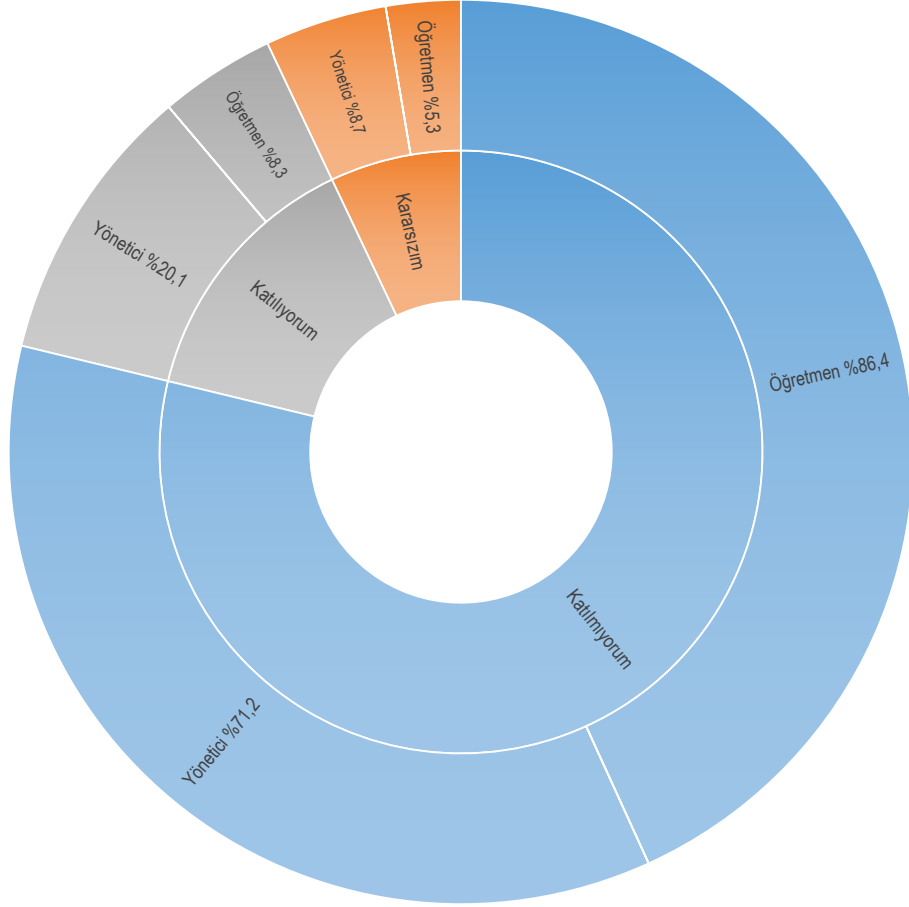
Grafik 27.

Öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatil, öğrendiğim konuları unutmamı kolaylaştırıyor” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 27’de öğrencilerin okul türüne göre “Ara tatil, öğrendiğim konuları unutmamı kolaylaştırıyor” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Lise kademesindeki her on öğrenciden sekizi ve her dört ortaokul öğrencisinden de üçü ara tatilin öğrendiği konuları unutmasını kolaylaştırdığı düşüncesine katılmadıklarını ifade etmiştir. Ara tatilin öğrendiği konuları unutmasını kolaylaştırdığını belirten öğrenciler ortaöğretim kademesinde %10,2 iken, ortaokul kademesinde %14,8’dir. Kararsız olduğunu belirten ortaokul ve lise öğrencilerinin oranı ise %8,7-9,7 arasında değişmektedir.

Grafik 28. “Ara tatiller, özellikle sınava hazırlanan (LGS/YKS) öğrencilerin akademik tempolarını olumsuz yönde kesintiye uğratmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Grafik 28’de “Ara tatiller, özellikle sınava hazırlanan (LGS/YKS) öğrencilerin akademik tempolarını olumsuz yönde kesintiye uğratmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri verilmiştir. Buna göre her on öğretmenden dokuzu (%86,4), her on yöneticiden yedisi (%71,2) ara tatillerin, özellikle LGS/YKS sınavlarına hazırlanan öğrencilerin akademik tempolarını kesintiye uğratmadığını ifade etmişlerdir. Ara tatillerin, özellikle LGS/YKS sınavlarına hazırlanan öğrencilerin akademik tempolarını kesintiye uğrattığını belirtenlerin oranı öğretmenlerde %8,3, okul yöneticilerinde ise %20,1’dir. Bu konu hakkında kararsız olduğunu söyleyen öğretmen ve yöneticilerin oranı ise %5,3-8,7 arasında değişmektedir.

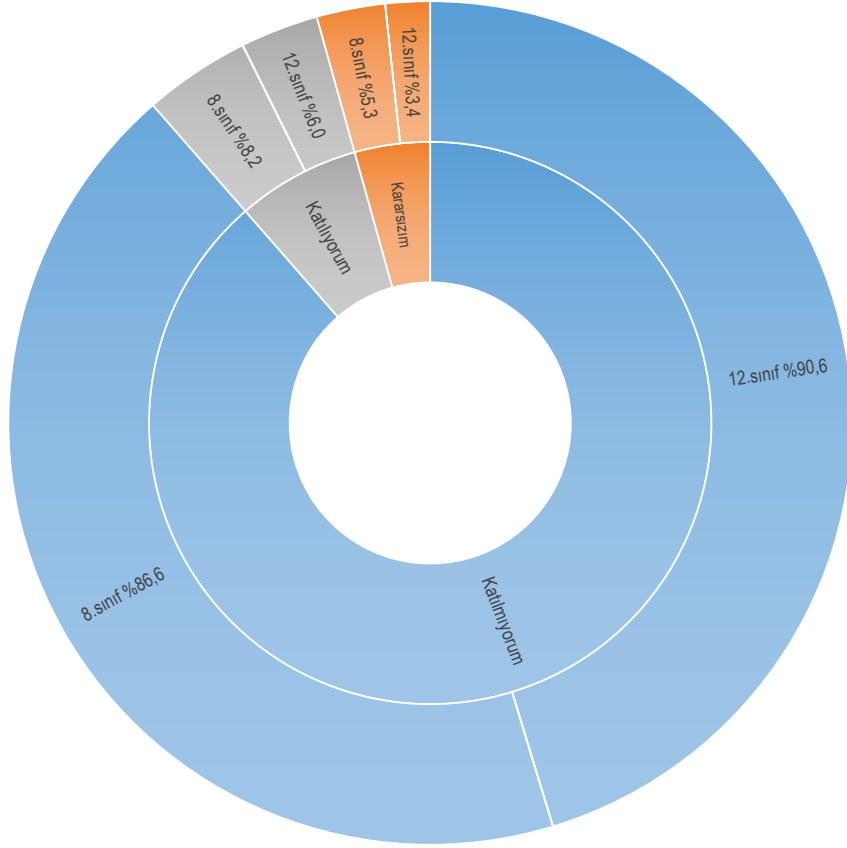
Grafik 29.

Çocuğunun sınıf düzeyine göre velilerin “Ara tatiller, özellikle sınava (LGS/YKS) hazırlanan çocuğumun ders çalışma düzenini ve motivasyonunu olumsuz etkiliyor” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 29'da çocuğunun sınıf düzeyine göre velilerin “Ara tatiller, özellikle sınava (LGS/YKS) hazırlanan çocuğumun ders çalışma düzenini ve motivasyonunu olumsuz etkiliyor” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Ara tatiller, LGS/YKS sınavlarına hazırlanan çocuğunun ders çalışma düzenini ve motivasyonunu olumsuz etkilemediğini ifade eden velilerin oranı; çocuğu 8 ve 12. sınıfta olan velilerde %78,6, 12. sınıfta olan velilerde %78,6 ve 8. sınıfta olan velilerde %75 iken olumsuz etkilediğini ifade eden velilerin oranı ise 12. sınıfta çocuğu olan veliler %15,7, 8 ve 12. sınıfta çocuğu olan veliler %17,1 ve 8. sınıfta çocuğu olan veliler %18,6'dır.

Grafik 30. 8 ve 12. sınıf öğrencilerinin “Ara tatil, (LGS/YKS) sınavlara hazırladığım için ders çalışma düzenimi bozuyor” maddesine ilişkin görüşleri

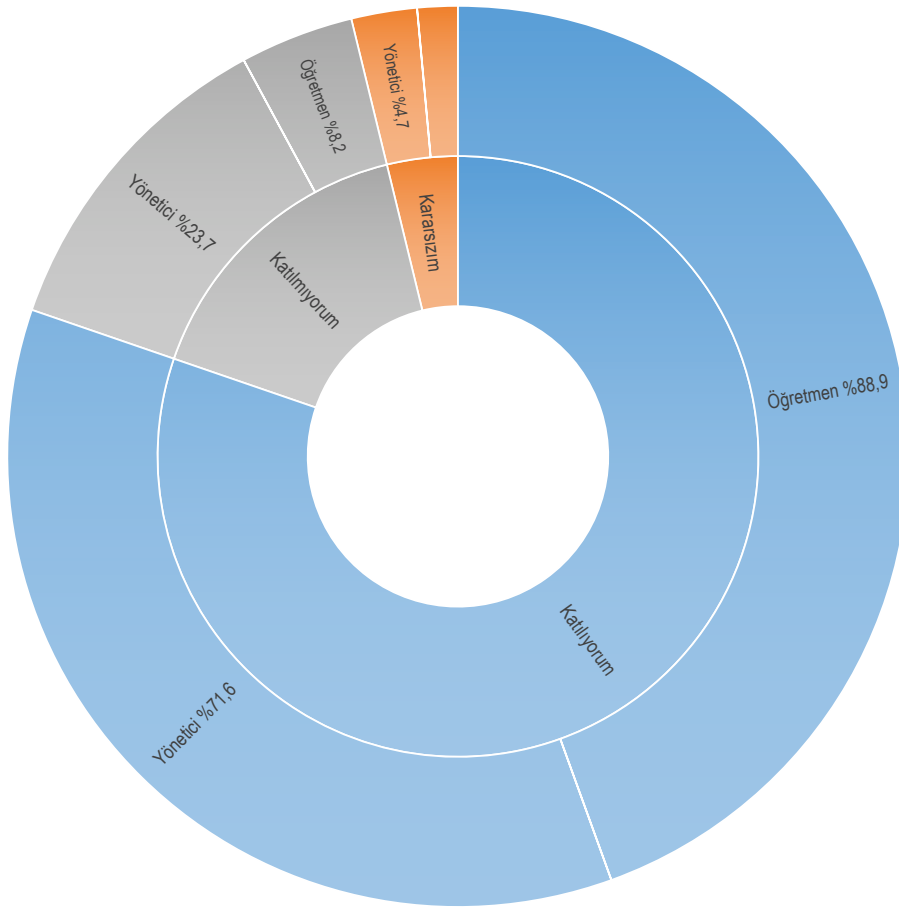

Grafik 30’da 8 ve 12. sınıf öğrencilerinin “Ara tatil, (LGS/YKS) sınavlara hazırladığım için ders çalışma düzenimi bozuyor” maddesine ilişkin görüşleri verilmiştir. Buna göre 12. sınıf düzeyinde her on öğrenciden dokuzu (%90,6) ve 8. sınıf öğrencilerinin %86,6’sı ara tatilin LGS/YKS sınavlarına hazırlık sürecinde ders çalışma düzenini bozmadığını belirtmiştir. Ara tatilin LGS/YKS sınavlarına hazırlık sürecinde ders çalışma düzenini bozduğunu dile getiren öğrencilerin oranı 12. sınıflarda %6, 8. sınıflarda ise %8,2’dir. 8 ve 12. sınıflarda kararsız olduğunu ifade eden öğrencilerin oranı ise %3,4-5,3 arasında değişmektedir. Dolayısıyla 8 ve 12. sınıf öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu başta olmak üzere hem veliler hem de öğretmen ve okul yöneticilerinin önemli bir çoğunluğu ara tatil uygulamasının LGS/YKS sınavlarına hazırlanma sürecinde kendilerinin/öğrencilerin ders çalışma düzenini etkilemediği noktasında hemfikirler.

3.4. Ara Tatillerin Sosyal, Duygusal ve Aile Boyutu

Bu başlık altında araştırmaya katılan öğretmen, okul yöneticileri, ortaokul ve lise öğrencileri ile çocuğu okula giden velilerin ara tatillerin sosyal, duygusal ve aile boyutu kapsamında sosyal yaşam ve aile içi ilişkilere ilişkin görüşlerinin betimsel istatistikleri ve grafiksel gösterimleri yer almaktadır.

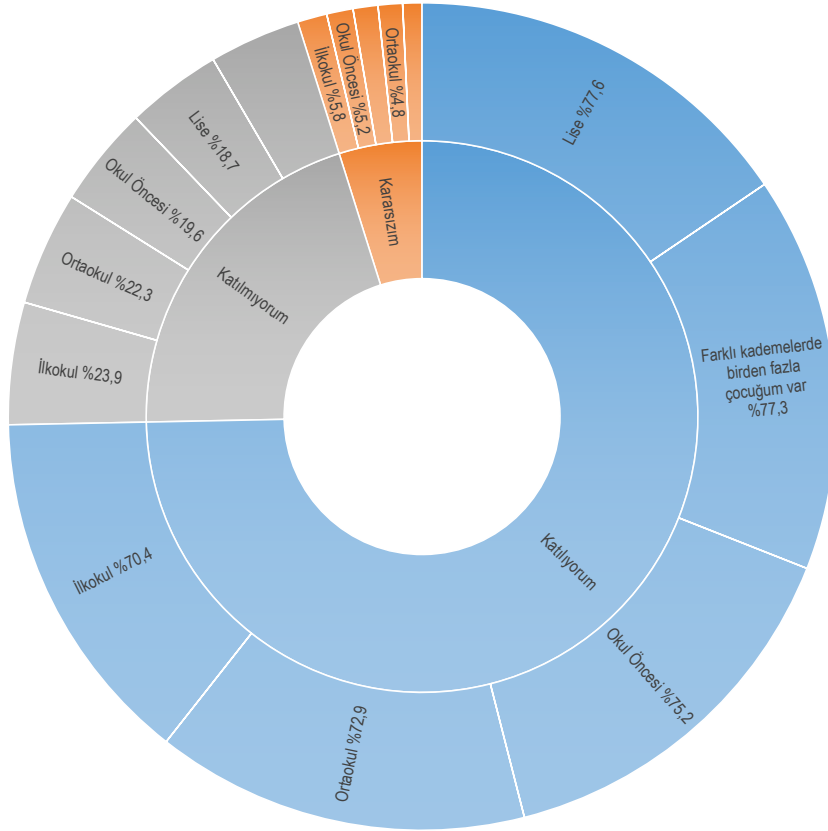
Grafik 31. “Ara tatiller, öğrencilerin aileleriyle daha kaliteli zaman geçirmeleri için önemli bir fırsat yaratmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Grafik 31’de “Ara tatiller, öğrencilerin aileleriyle daha kaliteli zaman geçirmeleri için önemli bir fırsat yaratmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri yer almaktadır. Buna göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %88,9’u, yöneticilerin de %71,6’sı ara tatillerin öğrencilerin aileleriyle daha kaliteli zaman geçirmeleri için önemli bir fırsat yarattığını belirtmektedir. Yöneticilerden %4,7’si öğretmenlerin de %2,9’u bu konuda kararsız olduklarını ifade ederken öğretmenlerin %8,2’si

yöneticilerinde ise %23,7'si ara tatillerin öğrencilerin aileleriyle daha kaliteli zaman geçirmeleri için önemli bir fırsat yaratmadığını dile getirmiştir. Ara tatilin öğrenciler için aileleri ile kaliteli zaman geçirmesine hem öğretmenler hem de yöneticiler olumlu görüş bildirmektedir. Neredeyse her on öğretmenden dokuzu bu görüşü desteklemektedir. Yöneticiler öğretmenlere göre daha temkinli yaklaşırsa da her on yöneticiden yedisi bu görüşü desteklemektedir.

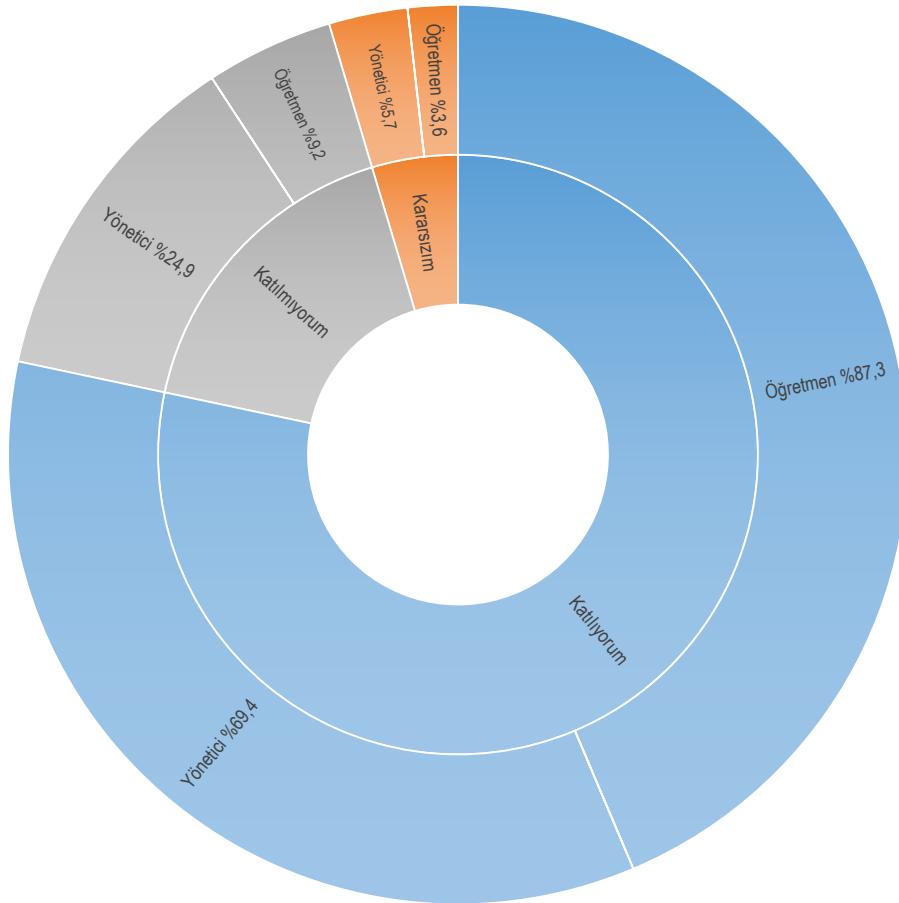
Grafik 32. Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatiller, ailece daha kaliteli zaman geçirmemiz için iyi bir fırsat sunmaktadır” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 32'de “Ara tatiller, ailece daha kaliteli zaman geçirmemiz için iyi bir fırsat sunmaktadır” maddesine ilişkin velilerin görüşleri çocuğunun öğrenim gördüğü okul kademesine göre verilmektedir. Grafiğe göre ilkokul kademesinde çocuğu olan velilerin %70,4'ü bu görüşe katılırken %23,9'u katılmadığını belirtmiş; %5,8'i kararsız olduğunu ifade etmektedir. Ortaokul kademesinde çocuğu olan velilerin %72,9'u katılırken %22,3 katılmamakta %4,8'i ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Okul öncesi kademesinde çocuğu olan velilerin %75,2 si bu görüşe katılırken

%19,6'sı katılmamakta olup %5,2'si de kararsız kalmaktadır. Lise kademesinde çocuğu olan velilerin %77,6'sı bu görüşe katılırken %18,7 si katılmamakta olup %4'ü kararsız kalmaktadır. Son olarak farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan velilerin görüşlerine bakıldığında %77,3'ü ise olumlu görüş belirtmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde velilerin büyük çoğunluğu ara tatillerin ailecek daha kaliteli zaman geçirmek için önemli bir fırsat sunduğunu düşünmektedir. Bu görüşe en çok katılan grup lise kademesinde çocuğu olan veliler olurken görece en az katılan grup ilkokul kademesinde çocuğu olan veliler olduğu görülmeye rağmen ilkokul ve ortaokul kademesinde çocuğu olan her on veliden yedisi; okul öncesi, lise ve farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan her on veliden sekizi ara tatilleri ailecek kaliteli zaman geçirmek için fırsat olarak görmektedir.

Grafik 33. "Ara tatiller, öğrencilerin kitap okuma, hobi edinme ve sosyal etkinliklere katılma sürelerini artırmaktadır" maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Grafik 33'te "Ara tatiller, öğrencilerin kitap okuma, hobi edinme ve sosyal etkinliklere katılma sürelerini artırmaktadır" maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri yer almaktadır. Grafiğe göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %87,3'ü, yöneticilerin de %69,4'ü bu görüşe katılırken; yöneticilerden %5,7'si öğretmenlerin de %3,6'sı kararsız olduklarını; öğretmenlerin %9,2'si yöneticilerinde %24,9'u ise olumsuz görüş beyan etmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde, ara tatilin öğrencilerin kitap okuma, hobi edinme ve sosyal etkinliklere katılma sürelerini artırdığına ilişkin hem öğretmenler hem de yöneticiler olumlu görüş bildirmektedir. Neredeyse her on öğretmenden dokuzu, her on yöneticiden yedisi bu görüşü desteklemektedir.

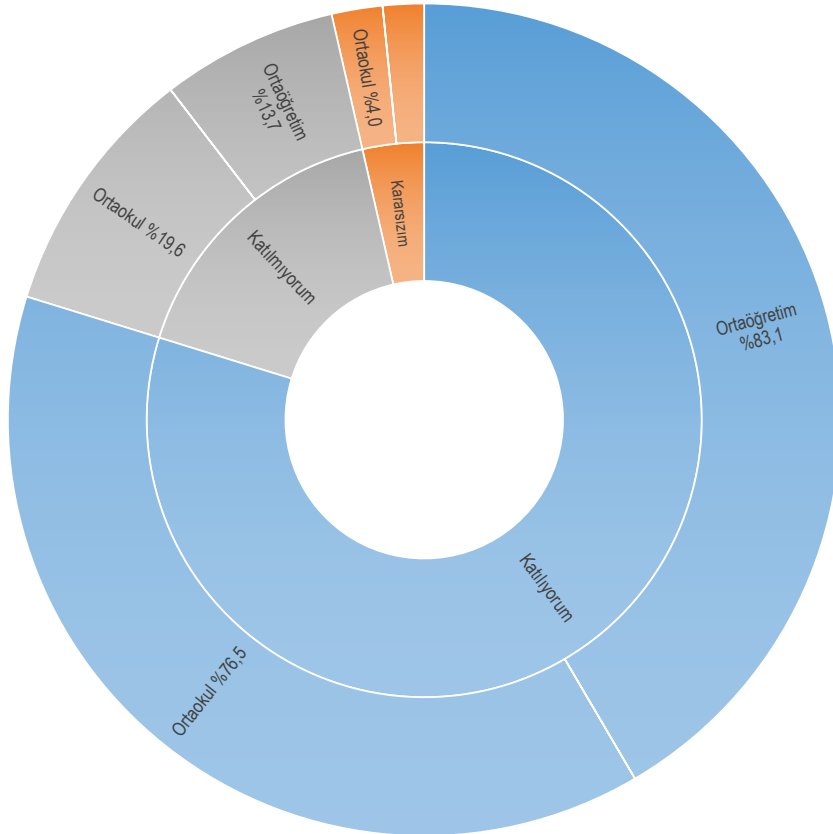
Grafik 34. Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin "Ara tatil, çocuğumun sosyal gelişimini ve farklı aktivitelere katılmasını desteklemektedir" maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 34'te "Ara tatil, çocuğumun sosyal gelişimini ve farklı aktivitelere katılmasını desteklemektedir" maddesine ilişkin velilerin görüşleri çocuğunun öğrenim gördüğü okul kademesine göre verilmektedir. Grafiğe göre ara tatilin çocuğunun sosyal gelişimini ve farklı aktivitelere katılmasını desteklediğini ifade eden velilerin oranları

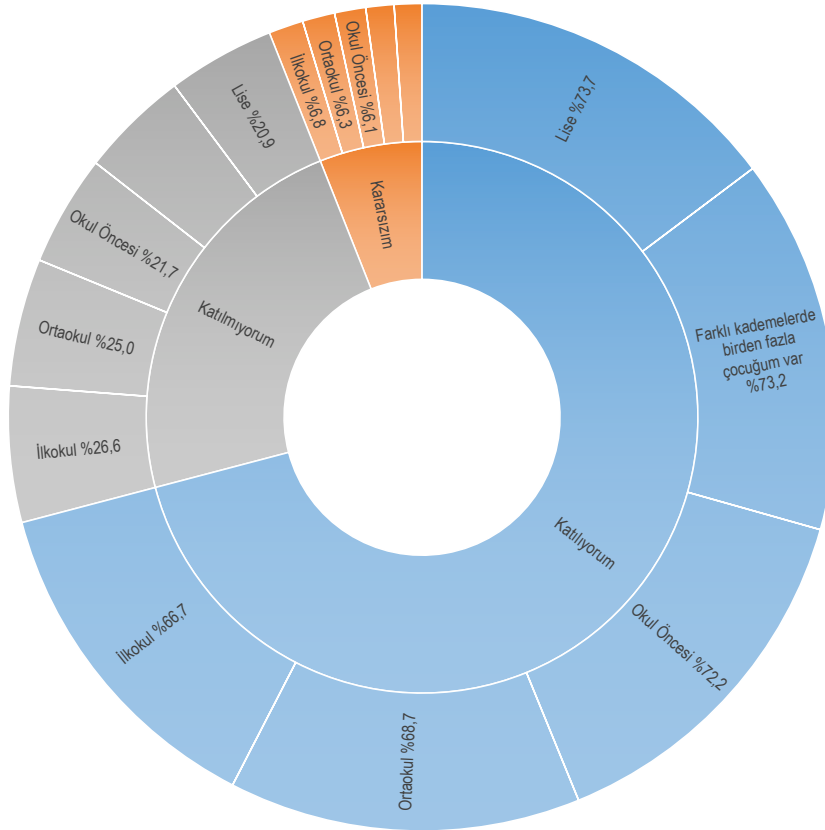
incelendiğinde; ilkokul kademesinde çocuğu olan velilerin %68,1'i bu görüşe katılırken %25,3'ü katılmadığını belirtmiş; %6,5'i kararsız olduğunu ifade etmektedir. Ortaokul kademesinde çocuğu olan velilerin %70,6'sı bu görüşe katılırken %23,6'sı katılmamakta %5,8'i ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Okul öncesi kademesinde çocuğu olan velilerin %73,2'si bu görüşe katılırken %20,4'ü katılmamakta olup %6,4'ü de kararsız kalmaktadır. Lise kademesinde çocuğu olan velilerin %75,1'i bu görüşe katılırken %19,6'sı katılmamakta olup %5,3'ü kararsız kalmaktadır. Son olarak farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan velilerin görüşlerine bakıldığında %75,5'i ise olumlu görüş belirtmektedir. Genel olarak bakıldığında, velilerin büyük bir kısmının ara tatillerin çocuklarının sosyal gelişimi ve farklı aktivitelere katılmasını desteklediğini düşünmektedir. Bu görüşe en çok katılan grup farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan veliler olurken görece en az katılan grup ilkokul kademesinde çocuğu olan veliler olduğu görülmeye rağmen neredeyse bütün kademelerde her on veliden en az yedisi ara tatillerin çocuklarının sosyal gelişimi ve farklı aktivitelere katılmasını desteklediği görüşündedir.

Grafik 35. Öğrencilerin okul türüne göre "Ara tatillerde sosyal aktivitelere (sinema, gezi, spor vb.), kurslara veya ilgi alanlarına daha fazla zaman ayırabiliyorum" maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 35'te "Ara tatillerde sosyal aktivitelere (sinema, gezi, spor vb.), kurslara veya ilgi alanlarına daha fazla zaman ayırabiliyorum" maddesine ilişkin öğrenci görüşleri okul kademelerine göre yer almaktadır. Buna göre ortaokul kademesindeki öğrencilerin %76,5'i bu görüşe katılırken %19,6'sı katılmamakta olup %4'ü kararsız kalmaktadır. Ortaöğretim kademesindeki öğrencilerin %83,1'i katılırken %13,7'si katılmamakta %3,2'si ise kararsız kalmaktadır. Genel olarak bakıldığında, öğrencilerin büyük bir kısmının ara tatillerde sosyal aktivitelere, kurslara ve ilgi alanlarına daha fazla zaman ayırabildiğini belirtmiştir. Çocuklarda öğrenim kademesi arttığında olumlu görüş beyanının arttığı görülmektedir; her on lise öğrencisinden sekizi ve her dört ortaokul öğrencisinden üçü ara tatillerde sosyal aktivitelere, kurslara ve ilgi alanlarına daha fazla zaman ayırabildiğini ifade etmektedir.

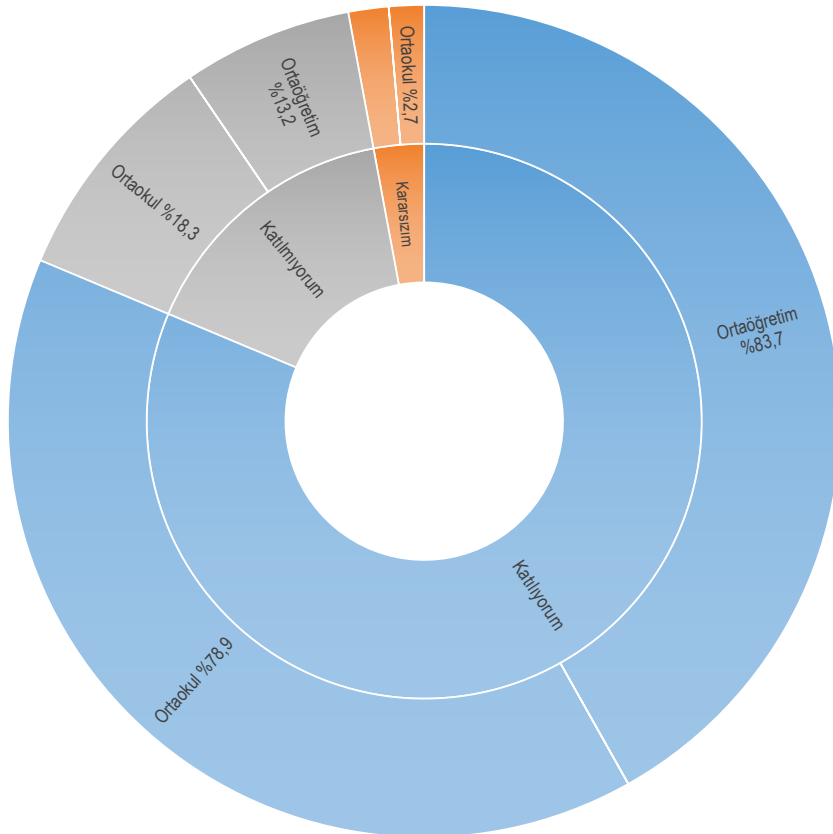
Grafik 36. Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin "Ara tatil, ailecek kısa bir seyahat/tatil planı yapmak için iyi bir fırsat oluyor" maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 36'da "Ara tatil, ailecek kısa bir seyahat/tatil planı yapmak için iyi bir fırsat oluyor" maddesine ilişkin velilerin görüşleri çocuğunun öğrenim gördüğü okul kademesine göre yer almaktadır. Buna göre ilkokul kademesinde çocuğu olan velilerin %66,7'si bu görüşe katılırken %26,6'sı katılmadığını belirtmiş; %6,8'i kararsız olduğunu ifade etmektedir. Ortaokul kademesinde çocuğu olan velilerin %68,7'si bu görüşe katıldığını belirtirken %25'i katılmamakta olup %6,3'ü ise kararsız olduğunu ifade etmektedir. Okul öncesi kademesinde çocuğu olan velilerin %72,2'si bu görüşe katılırken %21,7'si katılmamakta olup %6,1'i de kararsız kalmaktadır. Lise kademesinde çocuğu olan velilerin %73,7'si bu görüşe katılırken %20,9'u katılmamakta olup %5,4'ü kararsız kalmaktadır. Son olarak farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan velilerin görüşlerine bakıldığında %73,2'si ise olumlu görüş beyan etmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde, velilerin büyük bir kısmının ara tatillerde ailecek kısa bir seyahat/tatil planı yapmak için iyi bir fırsat olduğunu düşünmektedir. Bu görüşe en çok katılan grup lise kademesinde çocuğu olan veliler olurken görece en az katılan grup ilkokul kademesinde çocuğu olan velilerdir.

Grafik 37.

Öğrencilerin okul türüne göre "Ara tatiller, ailece bir şeyler planlamak ve vakit geçirmek için fırsat yaratıyor" maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 37’de “Ara tatiller, ailece bir şeyler planlamak ve vakit geçirmek için fırsat yaratıyor” maddesine ilişkin öğrenci görüşleri okul kademelerine göre verilmektedir. Grafiğe göre ortaokul kademesindeki öğrencilerin %78,9’u bu görüşe katılırken %18,3’ü katılmamakta, %2,7’si ise kararsız kalmaktadır. Ortaöğretim kademesindeki öğrencilerin %83,7’si katılırken %13,2’si katılmamakta %3,1’i ise kararsız kalmaktadır. Öğrencilerin büyük bir kısmının ara tatillerin ailece bir şeyler planlamak ve vakit geçirmek için fırsat yarattığını düşünmektedir ancak ortaokula giden öğrenciler ortaöğretime göre %5 puan daha fazla olumsuz görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan her on öğrenciden neredeyse sekizi ara tatillerin ailecek bir şeyler planlamak ve vakit geçirmek için fırsat olduğunu düşünmektedir.

3.5. Ara Tatillerin Aile Düzeni, Çocuk Bakımı ve İş Hayatına Etkileri

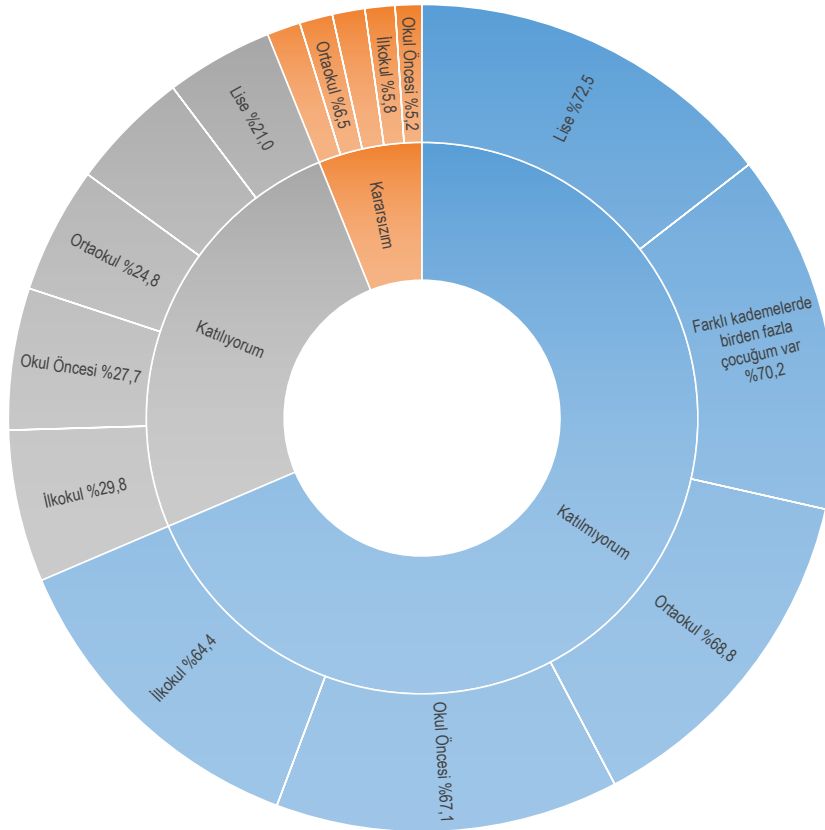
Bu başlık altında araştırmaya katılan çocuğu okula giden velilerin ara tatillerin aile düzeni, çocuk bakımı ve iş hayatına etkilerine ilişkin görüşlerinin betimsel istatistikleri ve grafiksel gösterimleri yer almaktadır.

Grafik 38. “Ara tatiller, çalışan veliler için çocuk bakımı ve planlama konusunda ek zorluklar doğurmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Grafik 38’de “Ara tatiller, çalışan veliler için çocuk bakımı ve planlama konusunda ek zorluklar doğurmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri yer almaktadır. Grafiğe göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %56,9’u, yöneticilerin de %67,3’ü bu görüşe katılmazken; yöneticilerden %13,5’i öğretmenlerin de %15,9’u kararsız olduklarını; öğretmenlerin %16,8’i yöneticilerinde %29,6’sı ise katıldıklarını beyan etmiştir. Genel olarak bulgular dikkate alındığında, araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerden yarısından fazlası ara tatillerin, çalışan veliler için çocuk bakımı ve planlama konusunda ek zorluklar doğurduğunu düşünmemektedir ancak öğretmenlerden (%32,7) ve yöneticilerden (%43,1) bu görüşe katılan ve kararsız kalanların sayısı azımsanmayacak kadar olduğu görülmektedir.

Grafik 39. Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatiller, çocuğumun bakımı ve gün içindeki vaktinin planlanması konusunda bizim için ekstra bir organizasyon ve çaba gerektiriyor” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 39’da “Ara tatiller, çocuğumun bakımı ve gün içindeki vaktinin planlanması konusunda bizim için ekstra bir organizasyon ve çaba gerektiriyor” maddesine ilişkin velilerin görüşleri çocuğunun öğrenim gördüğü okul kademesine göre

verilmektedir. Buna göre ilkokul kademesinde çocuğu olan velilerin %64,4'ü bu görüşe katılmamakta; %29,8'i katıldığını belirtmekte olup %5,8'i kararsız olduğunu ifade etmektedir. Okul öncesi kademesinde çocuğu olan velilerin %67,1'i bu görüşe katılmazken; %27,7'si katıldığı belirtmiş olup %5,2'si de kararsız kaldığını belirtmiştir. Ortaokul kademesinde çocuğu olan velilerin %68,8'i katılmamakta, %24,8'i katıldığını belirtmekte olup %6,5'i ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Lise kademesinde çocuğu olan velilerin %72,5'i bu görüşe katılmadıklarını %21'i katıldıklarını %6,5'i de kararsız kalmaktadır. Son olarak farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan velilerin görüşlerine bakıldığında %70,2'si ise bu görüşe katılmadıklarını ifade etmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde, velilerin büyük bir kısmının ara tatillerin çocuğunun bakımı ve gün içindeki vaktinin planlanması konusunun ekstra bir çaba gerektirmediğini ifade etmişlerdir. Yine de bu görüşe katılmayan ve kararsız kalan velilere bakıldığında, okul öncesi, ilkokul ve ortaokul kademesine giden velilerin oranı %30'u geçerken; lise ve farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan velilerin oranı %30'un biraz altında kalmaktadır.

Grafik 40. Öğrencilerin okul türüne göre "Ailemin, ara tatil döneminde benimle ilgilenmek için iş/izin planı yapmakta zorlandığını düşünüyorum" maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 40'ta "Ailemin, ara tatil döneminde benimle ilgilenmek için iş/izin planı yapmakta zorlandığını düşünüyorum" maddesine ilişkin öğrenci görüşleri okul kademelerine göre yer almaktadır. Grafiğe göre ortaokul kademesindeki öğrencilerin %75,8'i bu görüşe katılmamakta olup %14,2'si katılmaktadır. Ortaokul öğrencilerinden kararsız olanların oranı ise %9,9'dur. Ortaöğretim kademesindeki öğrencilerin ise %79,1'i bu görüşe katılmadığını ve %9,3'ü katıldığını belirtirken %11,5'i ise kararsız kaldığını ifade etmektedir. Öğrencilerin büyük bir kısmı ailelerinin ara tatil döneminde kendileri ile ilgilenmek için iş/izin planı yapmakta zorlanmadıklarını belirtmektedir.

Grafik 41. Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin "Ara tatiller, biz çalışan ebeveynlerin izin almasını zorunlu kılıyor veya iş yerinde sorun yaratıyor" maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 41'de "Ara tatiller, biz çalışan ebeveynlerin izin almasını zorunlu kılıyor veya iş yerinde sorun yaratıyor" maddesine ilişkin velilerin görüşleri okul kademelerine göre yer almaktadır. Buna göre okul öncesi kademesinde çocuğu olan velilerin %69,6'sı bu görüşe katılmadığını belirtirken; %23,4'ü ise katıldığını %7'si ise kararsız kaldığını ifade etmektedir. İlkokul kademesinde çocuğu olan velilerin %70,4'ü bu

görüşe katılmadığını, %22,5'i katıldığını belirtmiş olup %7,1'i kararsız olduğunu ifade etmektedir. Ortaokul kademesinde çocuğu olan velilerin %75,9'u katılmadığını %18,3'ü katıldığını %5,8'i ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Lise kademesinde çocuğu olan velilerin %80,3'ü bu görüşe katılmadığını %14,5'i katıldığını belirtirken %5,2'si kararsız kalmaktadır. Son olarak farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan velilerin görüşlerine bakıldığında %76,1'si ise bu görüşe katılmadığını belirtmektedir. Velilerin büyük bir kısmının ara tatillerin çalışan ebeveynler için izin almasını zorunlu kılmadığını veya iş yerinde bir sorun yaratmadığını ifade etmektedir. Bu görüşe en çok katılan grup lise kademesinde çocuğu olan veliler olurken görece en az katılan grup okul öncesi kademesinde çocuğu olan veliler olduğu görülmektedir.

Grafik 42. Çocuğunun öğrenim düzeyine göre velilerin “Ara tatillerde çocuğuma bakacak birini (büyükanne/büyükbaba, bakıcı vb.) bulmakta veya ücretli bir çözüm sağlamakta zorlanıyoruz” maddesine ilişkin görüşleri

Grafik 42’de “Ara tatillerde çocuğuma bakacak birini (büyükanne/büyükbaba, bakıcı vb.) bulmakta veya ücretli bir çözüm sağlamakta zorlanıyoruz” maddesine ilişkin velilerin görüşleri okul kademelerine göre yer almaktadır. Grafiğe göre okul

öncesi kademesinde çocuğu olan velilerin %75,1'i bu görüşe katılmazken %20,6'sı katılmakta, %4,3'ü ise kararsız kalmaktadır. İlkokul kademesinde çocuğu olan velilerin %76,3'ü katılmadığını; %19'u katıldığını belirtmiş olup %4,7'si kararsız olduğunu ifade etmektedir. Ortaokul kademesinde çocuğu olan velilerin %81,1'i katılmadığını %14,9'u katıldığını belirtirken %4'ü ise kararsız olduğunu belirtmektedir. Lise kademesinde çocuğu olan velilerin %84,5'i bu görüşe katılmamakta olup %12'si katılmakta olup %3,5'i kararsız kaldığını belirtmiştir. Son olarak farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan velilerin görüşlerine bakıldığında %81,1'i bu görüşe katılmadığını bildirmiştir. Genel olarak bulgular dikkate alındığında, velilerin büyük bir kısmının ara tatillerde çocuklarına bakacak birini bulmakta veya ücretli bir çözüm sağlamakta zorlanmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu görüşe en çok katılan grup lise kademesinde çocuğu olan veliler olurken görece en az katılan grup okul öncesi kademesinde çocuğu olan velilerdir.

3.6. Ara Tatillerin Öğretmen ve Okul Yöneticileri Açısından Değerlendirilmesi

Bu başlık altında ara tatillerin öğretmen ve okul yöneticileri açısından değerlendirilmesine yönelik betimsel istatistikler ve grafiksel gösterimler yer almaktadır.

Grafik 43. “Ara tatillerdeki mesleki gelişim faaliyetleri, dinlenme ve kendimi yenileme ihtiyacım ile çakışmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

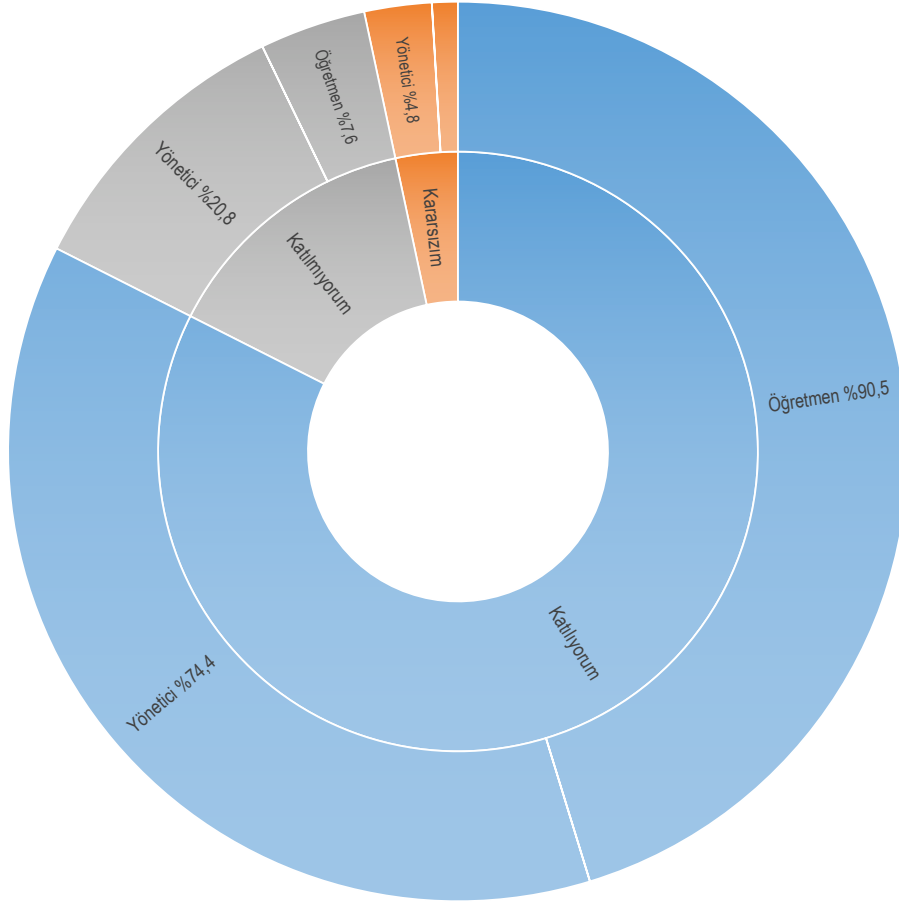
Grafik 43'te “Ara tatillerdeki mesleki gelişim faaliyetleri, dinlenme ve kendimi yenileme ihtiyacım ile çakışmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri verilmektedir. Grafiğe göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %52,3'ü, yöneticilerin de %45'i bu görüşe katılırken; öğretmenlerin %39,2'si yöneticilerinde %46,3'ü ise katılmadıklarını yöneticilerden %8,7'si öğretmenlerin de %8,5'i kararsız kaldığını ifade etmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticiler arasında bu konuda görüş farklılıkları vardır. Öğretmenlerin yarısından biraz fazlası mesleki gelişim faaliyetleri dinlenme ve kendisini yenileme ihtiyacıyla çakıştığını belirtirken yöneticilerin çoğunluğu bu görüşe katılmasa da katılanların sayısı ile aralarında %1 puan fark vardır. Öğretmenlerin yöneticilere göre daha fazla katılım sağlaması öğretmenlerin seminerleri uzaktan erişim ile olması yöneticilerin ise fiziki olarak okullarda bulunmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Grafik 44. “Ara tatil döneminde yapılan mesleki gelişim çalışmaları (seminer, kurs vb.) yeterince verimli olmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Grafik 44'te “Ara tatil döneminde yapılan mesleki gelişim çalışmaları (seminer, kurs vb.) yeterince verimli olmaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri yer almaktadır. Buna göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %51,7'si, yöneticilerin de %39,9'u bu görüşe katılırken; öğretmenlerin %32,5'i yöneticilerinde %46,5'i ise katılmadıklarını belirtmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin %15,8'i yöneticilerin de %13,6'sı kararsız kaldığını ifade etmiştir. Bulgular dikkate alındığında araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından biraz fazlası olumlu görüş beyan ederken yöneticiler öğretmenlere göre daha temkinli yaklaşmıştır. Yöneticilerin çoğunluğu (%46,5) ara tatil döneminde yapılan mesleki gelişim çalışmalarının yeterince verimli olmadığını düşünmektedir; bunun yanında öğretmenlerden de katılmayanların ve kararsız kalanların oranlarının toplamı (%48,3) verimliliğe dair bir tereddüt olduğunu işaret etmektedir.

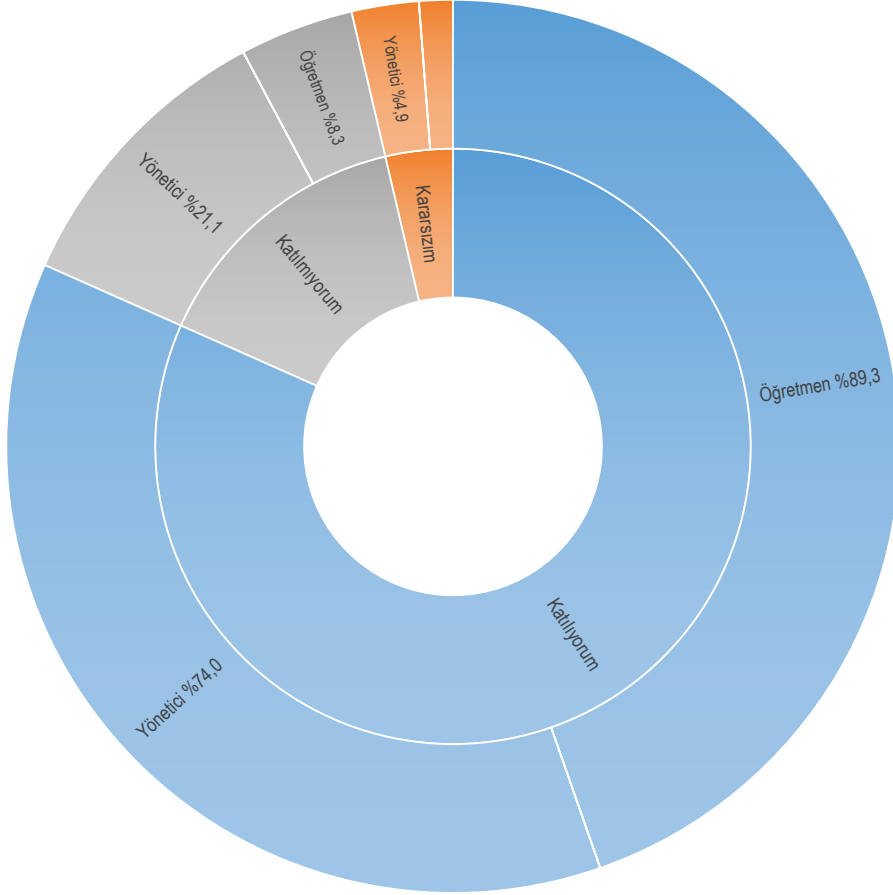
Grafik 45. “Ara tatillerin öğretmenlerin aile ve sosyal yaşamına olumlu bir katkısı vardır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Grafik 45'te “Ara tatillerin öğretmenlerin aile ve sosyal yaşamına olumlu bir katkısı vardır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri verilmektedir. Grafiğe göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %90,5'i, yöneticilerin de %74,4'ü bu görüşe katılmakta olup öğretmenlerin %7,8'i yöneticilerinde %20,8'i ise katılmadıklarını belirtmektedir. Buna ilave olarak, öğretmenlerin %1,9'u yöneticilerin de %4,8'i kararsız kalmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde öğretmenler yöneticilere oranla daha net bir olumlu görüş beyan etmekte; yöneticiler ise öğretmenlere oranla daha temkinli yaklaşmıştır. İki grubun sonuçları dikkate alındığında her on öğretmenden dokuzu; her on yöneticiden de yedisi ara tatillerin öğretmenlerin aile ve sosyal yaşamına olumlu bir katkısı olduğunu düşünmektedir.

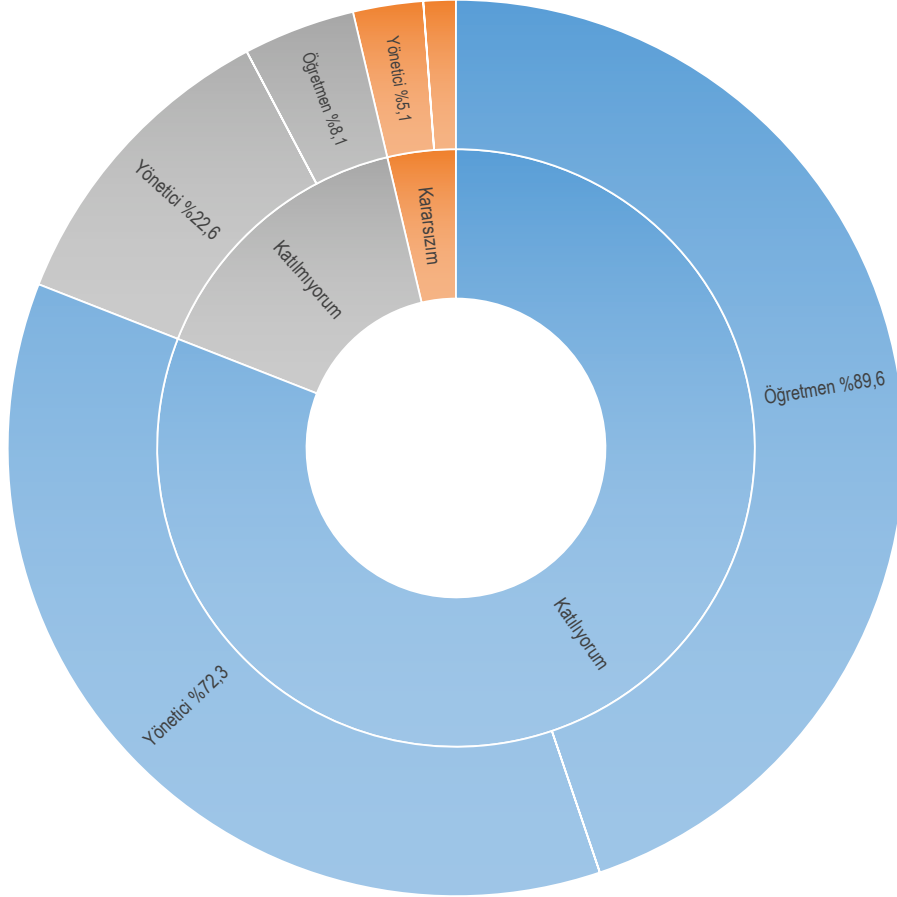
Grafik 46.

“Ara tatiller, öğretmenlerin dinlenmesini ve kişisel planlarını yapmasını sağlamaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Grafik 46'da “Ara tatiller, öğretmenlerin dinlenmesini ve kişisel planlarını yapmasını sağlamaktadır” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri yer almaktadır. Buna göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %89,3'ü, yöneticilerin de %74'ü bu görüşe katıldığını belirtirken öğretmenlerin %8,3'ü yöneticilerinde %21,1'i ise katılmadıklarını belirtmektedir. Bununla birlikte, öğretmenlerin %1,9'u yöneticilerin de %4,8'i kararsız kaldığını ifade etmiştir. Bu bulgular neticesinde yöneticiler öğretmenlere göre daha temkinli yaklaşırsa da her iki grupta yüksek oranda ara tatillerin öğretmenlerin dinlenmesi ve kişisel planlarını yapmasını sağladığını düşünmektedir. Neredeyse her on yöneticiden en az yedisi; her on öğretmenin yaklaşık olarak dokuzu ara tatillerin öğretmenlerin dinlenmesi ve kişisel planlarını yapması için bir fırsat olarak görmektedir.

Grafik 47. “Ara tatil uygulaması, öğretmenlerin yıl boyu performansını olumlu yönde etkilemektedir” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri

Grafik 47’de “Ara tatil uygulaması, öğretmenlerin yıl boyu performansını olumlu yönde etkilemektedir” maddesine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri verilmiştir. Grafiğe göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %89,6’sı, yöneticilerin de %72,3’ü bu görüşe katılırken öğretmenlerin %8,1’i yöneticilerinde %22,6’i ise katılmadıklarını belirtmektedir. Buna ilave olarak, öğretmenlerin %2,3’ü yöneticilerin de %5,1’i kararsız kaldığını ifade etmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde hem öğretmenler hem de yöneticiler arasında olumlu görüş birliği olduğu görülse de yöneticiler öğretmenlere göre daha temkinlidir. Neredeyse her on yöneticiden en az yedisi; her on öğretmenin yaklaşık olarak dokuzu ara tatil uygulamasının öğretmenlerin yıl boyu performansını olumlu etkilediği kanaatindedir.

4. SONUÇLAR

Türkiye’de 2019-2020 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan ara tatil modeli, eğitim sisteminde verimliliği artırmak, öğrenme kayıplarını azaltmak, paydaşlara nefes aldirmek ve sistemde bir denge kurmak amacıyla kurgulanmıştır. Ancak uygulama süreci, beraberinde çeşitli tartışmaları ve görüş ayrılıklarını da getirmiştir. Özellikle Kasım 2025 ilk ara tatil uygulaması döneminde gündeme gelen tartışmalar, sahadan gelen adaptasyon sorunu ve veli mağduriyeti gibi geri bildirimler, bu uygulamanın geleceğinin yeniden masaya yatırılmasına ve kamuoyunda tartışılmasına neden olmuştur. Bu tartışmaların eğitimin tüm paydaşları tarafından kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi dolayısıyla uygulamanın eğitim-öğretim süreçleri üzerindeki olumlu ya da olumsuz etkilerinin değerlendirilmesi son derece önemli hale gelmiştir. Bu kapsamda karar alma süreçlerine katkı sağlaması adına Türkiye genelinde 55 bin 126 öğretmen, 7 bin 792 yönetici, 20 bin 675 öğrenci ve 36 bin 116 veli olmak üzere toplamda 119 bin 709 eğitimin paydaşıyla bugüne kadar yapılmış en büyük ve geniş kapsamda saha araştırması yapılmıştır. Örneklemin bu denli geniş ve çeşitlilik arz etmesi, ara tatil uygulaması hakkındaki tüm ilgili paydaşların görüşlerinin güçlü bir biçimde saptanmasına zemin hazırlamıştır.

Ara tatil uygulamasının eğitim-öğretim süreçleri üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesine yönelik eğitimin birincil paydaşlarıyla yapılan saha araştırmasından elde edilen bulgular, tartışmaların odağında olan temalarda işlenmiştir. Bu temalar; ara tatil uygulamasına ilişkin genel değerlendirme ve tercihler, ara tatillerin kişisel ve akademik sürece etkisi, ara tatillerin sosyal, duygusal ve aile boyutu, ara tatillerin aile düzeni, çocuk bakımı ve iş hayatına etkileri ara tatillerin öğretmen ve okul yöneticileri açısından değerlendirilmesi olup bulgulardan elde edilen sonuçlar aşağıda bu temalar altında verilmiştir.

4.1. Uluslararası Perspektif ve Türkiye'nin Konumu

OECD ülkelerinde ilkokul öğrencileri ortalama 804 saat, ortaokul öğrencileri ise ortalama 933 saat eğitim görmektedir. Türkiye için bu süreler ilkokul öğrencileri için 720 ortaokul öğrencileri için ise 843 saattir. Genel olarak Avrupa ülkelerinde yıllık okul günü sayısının 160–200 gün aralığında değişmektedir. Türkiye’de ise ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim düzeylerinin tamamında eğitim-öğretim süresi 180 iş günü olarak uygulanmaktadır. OECD ülkelerinde de ilkokulda 186, ortaokulda 184, lisede ise 183 iş günü olması ile yıllık eğitim günü sayısı Türkiye ile benzerdir.

Avrupa ülkelerinde yaz tatili süresi genel olarak 8 ile 12 hafta arasında değişmektedir. Türkiye’de ise 2018 yılına kadar yaz tatili süresi 13 hafta sürerken 2019/2020 eğitim-öğretim yılından itibaren ara tatil uygulaması ile yaz tatili süresi 11 haftaya inmiştir. OECD ülkelerinde toplam tatil süresi 15 hafta ve üzeri olan 12 ülke, 13-15 hafta olan 14 ülke, 13 hafta altında olan ise 14 ülke bulunmaktadır. Türkiye ise 2018 yılında sadece tek ara tatil ile toplamda 15,2 hafta tatil süresi ile OECD ortalamasının üzerindeyken, 2019 yılında hayata geçirilen ara tatil düzenlemesi sonrası, toplamda üç ara tatil uygulanmakta olup toplam tatil süresi 15 hafta ile OECD ülkeleri arasında 11. sırada yer almaktadır. Türkiye’de olduğu gibi toplamda üç ara tatil uygulayan Türkiye dahil 12 OECD ülkesi bulunmaktadır. Dolayısıyla yıl sonu tatili haricinde ara tatil uygulamasını birden fazla olacak şekilde OECD ülkeleri genelinde yaygın olarak uygulanmaktadır.

OECD ülkeleri ile yapılan karşılaştırmalarda Türkiye, 180 iş günü ile ortalama bir seviyededir. Ancak Avrupa ülkelerinde yaz tatillerinin genel olarak 8-12 hafta arasında değiştiği, Türkiye’nin ise 2019 düzenlemesiyle yaz tatilini 11 haftaya indirerek Avrupa standartlarına yaklaştığı görülmektedir. Birçok Avrupa ülkesinde (Fransa, Belçika, Hollanda vb.) yılda dört veya beş ara tatil uygulanırken, Türkiye’deki üç ara tatil (Kasım, Yarıyıl, Mart/Nisan) uygulaması uluslararası eğilimlerle uyumludur.

4.2. Ara Tatil Uygulamasına İlişkin Genel Değerlendirme ve Tercihler

Her on öğretmenden dokuzu (%88,2), on yöneticiden yedisi (%72,1) ve her on veliden yedisi (%70,5), Millî Eğitim Bakanlığı’nın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararı desteklememektedir. Öğretmenlerin %7,6’sı, velilerin %22,2’si, yöneticilerin ise %23,2’si böyle bir kararı desteklemektedir. Kararsız olan paydaşların oranı ise %4,1-7,3 arasında değişmektedir. Bu sonuçlar gündemde olan ara tatil uygulamasının kaldırılmasına yönelik tartışmaların odağı olan öğretmen, okul yöneticisi ve velilerden ifade edildiği gibi bir destek görmediğini somut bir şekilde

ortaya koymaktadır. Buna ilaveten her on ortaokul öğrencisinden sekizi (%78,4) ve her on ortaöğretim öğrencisinden neredeyse dokuza yakını (%85,7), kararın kendisine ait olması durumunda, ara tatil uygulamasının kesinlikle devam ettireceğini bildirmiştir. Öğrencilere ilişkin bu sonuçlar da öğretmen, yönetici ve velilere ilişkin sonuçlara benzer bir tablo ortaya koymaktadır. Dolayısıyla ara tatil uygulamasının kaldırılmasına yönelik tartışmaların tam odağında yer alan öğrencilerden de kaldırılmasına yönelik bir destek görmediği somut bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca lise kademesindeki okul yöneticilerinin ara tatil uygulamasının kaldırılması kararını destekleme oranları diğer okul kademesindeki yöneticilere göre biraz daha yüksek olup okul yöneticilerinin hizmet süresi arttıkça ara tatilin kaldırılması kararını destekleme oranları da artmaktadır. Tam tersi şekilde ifade edilirse ise okul yöneticilerinin hizmet süresi azaldıkça ara tatilin kaldırılması kararını desteklememe oranları da artmaktadır.

Ara tatilin kaldırılması yönündeki olası bir kararı desteklerim ifadesine katılmayan velilerin oranı erkek velilerde %77; kadın velilerde ise %68,2'dir. Bakanlığın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararı desteklerim diyen velilerde ise oran, erkek velilerde %18,3 iken kadın velilerde %23,6'dır. Velilerin büyük bir kısmı Bakanlığın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklememektedir. Hatta bu oran erkek velilerde daha fazladır. Buna ilaveten lise düzeyinde (%74,9) ve farklı kademelerde çocuğu olan veliler (%72,8), Bakanlığın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklememe oranları diğer kademe de çocuğu olan velilere göre daha fazladır. İkimizde çalışıyoruz diyen velilerin %76,2'si, sadece ben çalışıyorum diyen velilerin %71,2'si, ikimiz de çalışmıyoruz diyen velilerin %67,9'u, sadece eşim çalışıyor diyen velilerin %64,3'ü Bakanlığın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklememektedir. Dolayısıyla ara tatil uygulamasının kaldırılmasına yönelik tartışmaların odağı olan çalışan velilerin yoğun talebi argümanı ortaya çıkan bu sonuçlar ışığında destek görmemiştir. Hatta her ikisi de çalışan velilerin diğer velilere göre daha fazla oranda Bakanlığın ara tatili kaldırma yönündeki olası bir kararını desteklememektedir.

Her on öğretmenin dokuzu (%87,3), her on yöneticinin yedisi (%69,4), her on velinin ise altısı (%63,8) mevcut ara tatil modelinin eğitim-öğretim takvimini daha dengeli ve verimli hale getirdiğini ifade etmiştir. Velilerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin çok önemli bir kısmı mevcut ara tatil modelinin eğitim-öğretim takvimini daha dengeli ve verimli hale getirdiğini düşünmektedir.

Mevcut bulgular; öğretmenlerin, okul yöneticilerinin ve velilerin büyük bir çoğunluğunun mevcut tatil düzenlemesinin devam etmesinden yana olduğunu açıkça

ortaya koymaktadır. Özellikle öğrenciler, bu dinlenme döneminin korunmasını güçlü bir şekilde destekleyerek eğitim takvimindeki yerini onaylamaktadır. Buna ilaveten veriler, çalışan velilerin tatilin iptaline yönelik bir talebi olduğu yönündeki yaygın kanıyı çürütmekte ve bu grubun büyük bir çoğunluğunun da tatili desteklediğini göstermektedir. Paydaşların genel kanaati, mevcut modelin eğitimde verimliliği artırdığı ve akademik takvimi daha dengeli hale getirdiği yönündedir. Sonuç olarak eğitimin farklı paydaşları, ara tatilin kaldırılması fikrine karşı hemfikir olup olumsuz bir tavır sergilememektedir.

4.3. Ara Tatillerin Kişisel ve Akademik Sürece Etkisi

Öğretmenlerin %87,3'ü ve okul yöneticilerinin %70,9'u ara tatillerin öğrencilerin dönem içerisindeki yorgunluğu atmasına ve motivasyonlarını yenilemesine katkı sağladığını belirtmektedir. Öğrencilerle her gün okulda ve derslerde yüz yüze olan öğretmen ve okul yöneticilerinin ara tatillerden sonra öğrencilerdeki bu yorgunluğun azalmasını ve motivasyonlarının artmasını gözlemleyebildikleri için bu maddeye yüksek düzeyde katıldıkları ifade edilebilir.

Ara tatillerin çocuğunun okul yoğunluğundan ve stresten uzaklaşarak dinlenmesi için gerekli ve faydalı olduğunu belirten velilerin oranı okul kademesine göre %70 ile %77,6 arasında değişmekte olup okul öncesi kademesi hariç çocuğunun öğrenim kademesi arttıkça ara tatillerin çocuğunun okul yoğunluğundan ve stresten uzaklaşarak dinlenmesi için gerekli ve faydalı olduğunu belirten velilerin oranı da artmaktadır. Ortaokul ve lise kademesinin sonlarına doğru LGS/YKS sınavı stresi yaşayan çocuklarının hem derslerinin hem de sınava hazırlık süreçlerinin yoğun bir tempoda gitmesinin farkında olan velilerin ara tatillerin çocuğunun okul yoğunluğundan ve stresten uzaklaşarak dinlenmesi için gerekli ve faydalı bulması beklenen bir durumdur.

Öğretmen (%85) ve okul yöneticileri (%68) ara tatil uygulamasının öğrencilerin okul motivasyonu ve başarısını attırdığını söylemektedir. Buna ilaveten lise öğrencileri (%79) ile ortaokul öğrencilerinin de (%73,1) büyük bir çoğunluğu ara tatillerin bir sonraki döneme daha motive olmuş şekilde başlamasını sağladığını ifade etmektedir.

Ortalama her üç veliden ikisi ara tatillerin çocuğunun kişisel gelişim faaliyetlerine zaman ayırmada önemli bir rol oynadığını belirtmektedir. Buna ilaveten ara tatilde, okul döneminde vakit bulamadığı kitapları okumak veya hobileriyle (müzik, resim, spor vb.) ilgilenmek için zamanının olduğunu belirten öğrenciler ortaöğretim kademesinde %81,2 iken ortaokul kademesinde %75'tir.

Ortalama her iki veliden biri ara tatilde verilen ödevlerin/projelerin, çocuğunun tatilini verimsiz ve stresli hale getirdiğini ifade etmektedir. Çocuğunun öğrenim gördüğü kademe arttıkça ara tatilde verilen ödevlerin/projelerin, çocuğunun tatilini verimsiz ve stresli hale getirmediğini düşünen velilerin oranı da %27 ile %37 arasında artmaktadır. Buna ilaveten her iki ortaokul öğrencisinden biri ve her beş lise öğrencisinden ikisi ara tatilde verilen ödev ve projelerin tatilin dinlenme amacına ulaşmasını engellediği belirtmektedir.

Her on öğretmenden sekizi (%82,7) ve her on yöneticiden ise yedisi (%66,9), ara tatillerden sonra öğrencilerin derse uyum sağladığını ve konsantrasyonu yeniden topladıklarını belirtmiştir. Ara tatillerden sonra öğrencilerin derse uyum sağlayamadığını ve konsantrasyonu yeniden toplayamadığını belirtenlerin oranı ise öğretmenlerde %13,2, yöneticilerde ise %28,1'dir. Dolayısıyla kamuoyunda bazı eğitimcilerin ara tatillerden sonra öğrencilerin derse uyum sağlayamadığını ve konsantrasyonu yeniden toplayamadığını şeklinde ifade ettikleri düşüncenin gerçekte fazla karşılık bulmadığı ortaya çıkmaktadır. Neredeyse on öğrenciden sekizi (lisede %80,6; ortaokulda %78,1) ara tatilden sonra derslere ve okul hayatına uyum sağlamakta zorlanmadığını belirtmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin de büyük bir kısmı ara tatilden sonra derslere ve okul hayatına uyum sağlamakta zorlanmadığını belirtmektedir. Bu durum öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleriyle de paralellik arz etmektedir.

Her on öğretmenden dokuza yakını (%86,9) ve her on yöneticiden ise yedisi (%72,7) ara tatillerin öğrencilerin ders konularını unutmalarına ve öğrenme kayıplarına neden olduğu görüşüne katılmamaktadır. Öğretmenlerin yalnızca %10,4'ü, yöneticilerin ise %22,9'u ara tatillerin öğrencilerin ders konularını unutmalarına ve öğrenme kayıplarına neden olduğunu ifade etmiştir. Dolayısıyla kamuoyunda ara tatil uygulaması tartışmalarının odağında yer alan ve ara tatil dönüşünde öğrencilerin ders konularını unuttuğu ve öğrenme kayıpları yaşadığı görüşünün de öğretmen ve okul yöneticilerinden fazla destek bulmamıştır. Lise kademesindeki her on öğrenciden sekizi ve her dört ortaokul öğrencisinden de üçü ara tatilin öğrendiği konuları unutmalarını kolaylaştırdığı düşüncesine katılmamıştır.

Öğretmenlerin (%86,4) ve okul yöneticilerinin (%71,2) büyük bir çoğunluğu ara tatillerin, özellikle LGS/YKS sınavlarına hazırlanan öğrencilerin akademik tempolarını kesintiye uğratmadığını bildirmiştir. Benzer şekilde 12. sınıf düzeyinde her on öğrenciden dokuzu (%90,6) ve 8. sınıf öğrencilerinin %86,6'sı ara tatilin LGS/YKS sınavlarına hazırlık sürecinde ders çalışma düzenini bozmadığını belirtmiştir. Ara tatilin LGS/YKS sınavlarına hazırlık sürecinde ders çalışma düzenini bozduğunu dile getiren öğrencilerin oranı 12.sınıflarda %6, 8.sınıflarda ise %8,2'dir. Dolayısıyla 8 ve

12. sınıf öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu başta olmak üzere öğretmen ve okul yöneticilerinin önemli bir çoğunluğu ara tatil uygulamasının LGS/YKS sınavlarına hazırlanma sürecinde kendilerinin/öğrencilerin ders çalışma düzenini etkilemediği noktasında hemfikirler.

Saha araştırmasında ara tatillerin hem öğretmenler ve yöneticiler hem de veliler ve öğrenciler üzerindeki akademik ve kişisel etkilerini kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, eğitim paydaşlarının büyük bir çoğunluğu bu kısa molaların stresi azalttığını ve öğrencilerin okula döndüklerinde motivasyonlarını yenilediğini savunmaktadır. Ara tatil uygulamasına yönelik en temel eleştiri noktalarından biri de öğrencilerin tatil sonrası okula ve derslere uyum sağlamakta yaşadığı güçlükler ve yaşadıkları öğrenme kayıplarıdır. Bulgular, tatil dönemlerinin sanılanın aksine öğrenme kayıplarına yol açmadığını ve sınavlara hazırlanan öğrencilerin çalışma düzenini bozmadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, bu süreçlerin öğrencilere kişisel gelişim ve hobilerine vakit ayırma şansı tanıdığı, ancak verilen yoğun ödevlerin tatilin dinlenme amacını zedeleyebildiği vurgulanmaktadır. Katılımcıların genel görüşü, ara tatillerin eğitim sürecinde konsantrasyonu artıran ve zihinsel tazelenme sağlayan gerekli bir uygulama olduğu yönündedir.

4.4. Ara Tatillerin Sosyal, Duygusal ve Aile Boyutu

Ara tatillerin öğrencilerin aileleriyle daha kaliteli zaman geçirmeleri için önemli bir fırsat yarattığı konusunda hem öğretmenler hem de yöneticiler olumlu görüş bildirmektedir. Neredeyse her on öğretmenden dokuzu bu görüşü desteklemektedir. Yöneticiler öğretmenlere göre daha temkinli yaklaşırsa da her on yöneticiden yedisi bu görüşü desteklemektedir. Velilerin büyük çoğunluğu ara tatillerin ailecek daha kaliteli zaman geçirmek için önemli bir fırsat sunduğunu düşünmektedir. Bu görüşe en çok katılan grup lise kademesinde çocuğu olan veliler olurken görece en az katılan grup ilkokul kademesinde çocuğu olan veliler olduğu görülmeye rağmen ilkokul ve ortaokul kademesinde çocuğu olan her on veliden yedisi; okul öncesi, lise ve farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan her on veliden sekizi ara tatilleri ailecek kaliteli zaman geçirmek için fırsat olarak görmektedir.

Ara tatilin öğrencilerin kitap okuma, hobi edinme ve sosyal etkinliklere katılma sürelerini artırdığına ilişkin hem öğretmenler hem de yöneticiler olumlu görüş bildirmektedir. Neredeyse her on öğretmenden dokuzu, her on yöneticiden yedisi bu görüşü desteklemektedir. Öğrencilerin büyük bir kısmının ara tatillerde sosyal aktivitelere, kurslara ve ilgi alanlarına daha fazla zaman ayırabildiğini belirtmiştir. Çocuklarda öğrenim kademesi arttığında olumlu görüş beyanının arttığı görülmekte;

her on lise öğrencisinden sekizi ve her dört ortaokul öğrencisinden üçü ara tatillerde sosyal aktivitelere, kurslara ve ilgi alanlarına daha fazla zaman ayırabildiğini ifade etmektedir. Velilerin büyük bir kısmı ara tatillerde ailecek kısa bir seyahat/tatil planı yapmak için iyi bir fırsat olduğunu düşünmektedir. Bu görüşe en çok katılan grup lise kademesinde çocuğu olan veliler olurken görece en az katılan grup ilkokul kademesinde çocuğu olan velilerdir.

Araştırmada ara tatillerin öğrenciler ve aileler üzerindeki sosyal ve duygusal etkilerini eğitim paydaşlarının bakış açısıyla ele alınmıştır. Öğretmenlerin, yöneticilerin ve velilerin büyük bir çoğunluğu, bu kısa molaların aile bağlarını güçlendirmek ve birlikte kaliteli vakit geçirmek için değerli bir imkân sunduğunu belirtmektedir. Araştırma verileri, tatil sürecinde öğrencilerin sosyal aktivitelere, kişisel hobilere ve kitap okuma alışkanlıklarına daha fazla yoğunlaşabildiğini göstermektedir. Özellikle lise kademesindeki öğrenci ve bu kademedeki çocuğu olan velilerde bu olumlu görüşlerin en yüksek seviyeye ulaştığı dikkat çekmektedir. Buna ilaveten veriler, ara tatillerin hem kültürel gelişime katkı sağlayan hem de ailece yapılan kısa seyahatleri teşvik eden yapıcı bir döneme dönüştüğünü ortaya koymaktadır.

4.5. Ara Tatillerin Aile Düzeni, Çocuk Bakımı ve İş Hayatına Etkileri

Velilerin büyük bir kısmının ara tatillerin çocuğunun bakımı ve gün içindeki vaktinin planlanması konusunun ekstra bir çaba gerektirmediğini ifade etmiştir. Bu oran çocuğu ilkokulda olan velilerde %64,4, çocuğu okul öncesi kademesinde olan velilerde %67,1, çocuğu ortaokul kademesinde olan velilerde %68,8, çocuğu lise kademesinde olan velilerde %72,5 ve farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan velilerde %70,2'dir. Yine de bu görüşe katılmayan ve kararsız kalan velilere bakıldığında, okul öncesi, ilkokul ve ortaokul kademesine giden velilerin oranları %30'u geçerken; lise ve farklı kademelerde birden fazla çocuğu olan velilerin oranları da %30'un biraz altında kalmaktadır. Buna ilaveten öğrencilerin büyük bir kısmı (ortaokul %75,8; lise %79,1) ailelerinin ara tatil döneminde kendileri ile ilgilenmek için iş/izin planı yapmakta zorlanmadıklarını belirtmektedir.

Velilerin büyük bir kısmının ara tatillerin çalışan ebeveynler için izin almasını zorunlu kılmadığını veya iş yerinde bir sorun yaratmadığını ifade etmektedir. Bu görüşe en çok katılan grup lise kademesinde (%80,3) çocuğu olan veliler olurken görece en az katılan grup okul öncesi kademesinde (%69,6) çocuğu olan veliler olduğu görülmektedir.

Velilerin büyük bir kısmının ara tatillerde çocuklarına bakacak birini bulmakta veya ücretli bir çözüm sağlamakta zorlanmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu görüşe en çok

katılan grup lise kademesinde çocuğu olan veliler (%84,5) olurken görece en az katılan grup okul öncesi kademesinde (%75,1) çocuğu olan velilerdir.

Araştırmada ara tatil dönemlerinin aile hayatı, çocuk bakımı ve ebeveynlerin iş düzeni üzerindeki etkileri analiz edilmiş olup, velilerin büyük bir çoğunluğunun bu süreçte çocuk bakımı ve günlük planlama konularında ciddi bir zorluk yaşamadığını ortaya koymaktadır. Özellikle lise düzeyinde çocuğu olan ailelerin iş hayatı ve izin süreçlerini yönetmede daha rahat olduğu, okul öncesi kademesinde ise bu durumun nispeten daha fazla planlama gerektirdiği görülmektedir. Öğrencilerin perspektifi de ebeveynlerin kendilerine vakit ayırırken iş ve izin programlarında büyük engellerle karşılaşmadığı yönündeki verileri desteklemektedir. Sonuç olarak bu bulgular, kısa tatil aralıklarının aileler için aşılması güç bir bakım veya finansal yük oluşturmadığını genel bir tabloyla özetlemektedir.

4.6. Ara Tatillerin Öğretmen ve Okul Yöneticileri Açısından Değerlendirilmesi

Öğretmenlerin yarısından biraz fazlası (%52,3) mesleki gelişim faaliyetleri dinlenme ve kendisini yenileme ihtiyacıyla çakıştığını belirtirken yöneticilerin çoğunluğu bu görüşe katılmasa da katılanların sayısı (%45) ile aralarında %1 puan fark vardır.

Yöneticilerin çoğunluğu (%46,5) ara tatil döneminde yapılan mesleki gelişim çalışmalarının yeterince verimli olmadığını düşünmektedir; bunun yanında öğretmenlerden de yeterince verimli olmadığı görüşüne katılmayanların ve kararsız kalanların oranlarının toplamı (%48,3), verimliliğe dair bir tereddüt olduğunu işaret etmektedir. Bulgular dikkate alındığında araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından biraz fazlası olumlu görüş beyan ederken yöneticiler öğretmenlere göre daha temkinli yaklaşmıştır.

Her on öğretmenden dokuzu, her on yöneticiden de yedisi, ara tatillerin öğretmenlerin aile ve sosyal yaşamına olumlu bir katkısı olduğunu düşünmektedir. Öğretmenler yöneticilere oranla daha net bir olumlu görüş beyan etmekte; yöneticiler ise öğretmenlere oranla daha temkinli yaklaşmıştır.

Her on yöneticiden en az yedisi, her on öğretmenin yaklaşık olarak dokuzu, ara tatillerin öğretmenlerin dinlenmesi ve kişisel planlarını yapması için bir fırsat olarak görmektedir. Bu bulgular neticesinde yöneticiler öğretmenlere göre daha temkinli yaklaşırsa da her iki grupta yüksek oranda ara tatillerin öğretmenlerin dinlenmesi ve kişisel planlarını yapmasını sağladığını düşünmektedir. Buna ilaveten her on yöneticiden en az yedisi, her on öğretmenin yaklaşık olarak dokuzu, ara tatil uygulamasının öğretmenlerin yıl boyu performansını olumlu etkilediği kanaatindedir.

Ara tatillerin öğretmenler için mesleki gelişim dönemi olarak kurgulanması, uygulamada bazı dirençlerle karşılaşmıştır. Ara tatillerdeki zorunlu seminerlerin ve mesleki çalışmaların bazen formaliteye dönüştüğü veya öğretmenlerin dinlenme ihtiyacıyla çakıştığı belirtilmiştir. Ancak genel tablo incelendiğinde, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun (%89,6) ara tatillerin yıl boyu performanslarını olumlu etkilediğini ve dinlenme fırsatı sunduğunu belirtmiştir. Bu bulgu, yöneticilerin (%72,3) görüşleriyle de paralellik göstermektedir.

Araştırmada ara tatillerin öğretmenler ve okul yöneticileri üzerindeki etkileri çeşitli yönleriyle analiz edilmiştir. Araştırma bulguları hem eğitimcilerin hem de yöneticilerin büyük bir kısmının bu dönemleri dinlenme ve sosyal yaşam kalitesini artırma açısından kıymetli bir fırsat olarak gördüğünü ortaya koymaktadır. Ancak, tatil dönemlerinde yürütülen mesleki gelişim seminerlerinin verimliliği konusunda, özellikle yöneticiler arasında belirgin bir şüphe ve direnç söz konusudur. Öğretmenler bu molaların yıl boyu sergilenen performansa doğrudan katkı sağladığını düşünürken, yöneticiler bu olumlu etkilere karşı daha ihtiyatlı bir yaklaşım sergilemektedir.

Özetle Türkiye’de uygulanan ara tatil modelinin yaklaşık 120 bin eğitim paydaşının görüşleri neticesinde eğitim-öğretim süreçleri üzerindeki etkilerini analiz eden bu kapsamlı saha araştırmasının sonuçları; öğretmen, yönetici, öğrenci ve velilerin büyük çoğunluğunun tatillerin devam etmesinden yana olduğunu ve bu dönemi verimlilik ile motivasyon açısından faydalı bulduğunu göstermektedir. Araştırma sonuçları, tatillerin öğrenme kayıplarına yol açtığı veya çalışan ebeveynler için ciddi bir mağduriyet yarattığı yönündeki yaygın eleştirilerin sahadaki karşılığının düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca Türkiye’nin tatil düzenlemelerinin OECD standartları ve uluslararası eğitim takvimleriyle uyumlu olduğu ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak bu rapor, ara tatillerin hem akademik hem de sosyal açıdan eğitim sistemine denge getiren bir unsur olarak görüldüğünü belgelemektedir.

5. ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarından elde edilen veriler ışığında, Türkiye'deki ara tatil uygulamasının tamamen kaldırılması yerine verimliliğini artırmak ve paydaşların beklentilerini karşılamak adına şu öneriler geliştirilmiştir:

1. Ara Tatil Uygulamasının Devamlılığının Sağlanması

Saha araştırması, öğretmenlerin (%88,2), yöneticilerin (%72,1), velilerin (%70,5) ve öğrencilerin (yaklaşık %80-85) büyük bir çoğunluğunun ara tatillerin kaldırılmasına karşı olduğunu göstermektedir. Bu güçlü toplumsal destek ve uygulamanın OECD standartları ve uluslararası eğilimlerle uyumlu olması nedeniyle, ara tatil modelinin korunması dolayısıyla kaldırılmaması önerilir.

2. Ödev ve Proje Yükünün Dengelenmesi

Her iki veliden biri ve birçok öğrenci, ara tatilde verilen ödevlerin tatilin dinlenme amacına ulaşmasını engellediğini ve stres yarattığını belirtmiştir. Dolayısıyla ara tatillerde öğrencilere akademik ağırlıklı yoğun ödevler vermek yerine; kitap okuma, hobilerle ilgilenme ve sosyal etkinliklere yönlendirecek, öğrenciyi strese sokmayan teşvik edici faaliyetler önerilmelidir.

3. Çalışan Veliler İçin Destek Mekanizmalarının Güçlendirilmesi

Genel olarak veliler çocuk bakımı konusunda zorlanmadıklarını belirtse de özellikle okul öncesi ve ilkököl kademesinde çocuğu olan velilerin yaklaşık %30'a yakını planlama ve bakım konularında ekstra çaba sarf etmektedir. Özellikle küçük yaş grubundaki çocukları olan çalışan ebeveynler için ara tatil dönemlerinde okul bünyesinde veya yerel yönetimlerle iş birliği içinde isteğe bağlı sosyal/kültürel/sportif kamplar veya atölye çalışmalarını organize edilmelidir.

4. Kamuoyundaki Yanlış Algıların ve Mevcut Kaygıların Giderilmesi

Araştırma; ara tatillerin öğrenme kaybına yol açtığı, sınav hazırlığını (LGS/YKS) bozduğu veya tatil dönüşü adaptasyon sorunu yaşattığı yönündeki yaygın kanaatlerin sahada (öğretmen, yönetici, öğrenci ve veli nezdinde) karşılığı olmadığını kanıtlamıştır. Millî Eğitim Bakanlığı, elinde bu tür bilimsel veriler varsa kamuoyuyla paylaşarak uygulamanın pedagojik faydalarını (öğrenme kaybının yaşanmadığı, motivasyon artışı, yorgunluğun atılması vb.) vurgulamalı ve yanlış algıları düzeltmelidir. Buna ilaveten ara tatillerin akademik başarı üzerindeki etkisi, merkezi sınav sonuçları üzerinden farklı kademelerde ve sosyoekonomik düzeylerde boylamsal çalışmalarla takip edilmeli, bu veriler paydaşlarla şeffaf bir şekilde paylaşılmalı ve kararlar bu veriler ışığında güncellenmelidir.

Ara tatilin LGS/YKS sınavlarına hazırlık sürecinde ders çalışma düzenini bozduğunu dile getiren öğrencilerin oranı 12. sınıflarda %6, 8. sınıflarda %8,2 iken öğretmenlerde (%8,3) benzer düzeyde bu düşünce varken yöneticiler ise ders çalışma düzenini bozduğunu biraz daha fazla (%20,1) oranda düşünmektedir. Dolayısıyla bu mevcut kaygılar da göz ardı edilmemeli; 8 ve 12. sınıf öğrencileri üzerindeki müfredat yetiştirme baskısını azaltmak adına, bu kademelerde ara tatillerin isteğe bağlı kurslar veya rehberlik odaklı etkinliklerle desteklenmesi ya da bu sınıflar için takvimin daha esnek hale getirilmesi değerlendirilmelidir.

Tatil dönüşlerindeki odaklanma kaybını önlemek amacıyla, ara tatilin bitimindeki ilk iki günün yoğun akademik ders yerine adaptasyon ve sosyal etkinlik odaklı geçirilmesi planlanmalıdır.

Dezavantajlı bölgelerdeki öğrencilerin tatili verimsiz boş zaman olarak geçirmemesi için bu bölgelerdeki okullara özel bütçe ayrılarak kültürel geziler ve ücretsiz materyal desteği sağlanmalıdır.

5. Bölgesel ve Okul Bazlı Esneklikler ile Dini Bayram Tatillerinin Değerlendirilmesi

Türkiye'nin geniş coğrafyası ve iklim çeşitliliği göz önüne alındığında, ara tatil tarihlerinin verimliliği tartışma konusu olabilir. Bununla birlikte Ramazan Bayramının son iki yıl ve Kurban Bayramının ise bu yıl eğitim-öğretim yılının ikinci dönemine denk gelmesi ve bu dini bayram tatillerinin de uzun bir süre eğitim-öğretim dönemlerinin içerisinde kalması da tatillerin süresinin çok fazla olacağı tartışma konusu olmaktadır. Son iki yıldır Bakanlık ikinci dönem ara tatilleri Ramazan Bayramı'yla birleştirmiş ve mart aylarında uygulamıştır. Bu bayram tatillerinin her yıl yaklaşık 11 gün geriye gittiği göz önüne alındığında ara tatillerin konumlanacağı yer biraz daha karmaşık hale gelecektir. Dolayısıyla ara tatillerin takvimi belirlenirken, pedagojik dengeyi bozmayacak şekilde, bölgelerin iklim koşulları ve yerel ihtiyaçları ile dini bayramların tatilleri de dikkate alınarak; iki ara tatilden birinin geçici süre kaldırılarak yarıyıl tatilinin 3 haftaya çıkarılması veya bu sürenin yaz tatili başlangıcına eklenmesi gibi genel, bölgesel ve okul bazlı esnek takvim modelleri üzerinde durulmalıdır.

6. Mesleki Gelişim Faaliyetlerinin Revize Edilmesi

Araştırmanın en dikkat çekici bulgularından biri, öğretmen ve yöneticilerin ara tatillerdeki mesleki gelişim çalışmalarını (seminerleri) verimli bulmaması ve bu faaliyetlerin dinlenme ihtiyacıyla çakışmasıdır. Dolayısıyla ara tatillerde düzenlenen mesleki çalışmaların içeriği daha verimli ve ilgi çekici hale getirilmeli; öğretmenlerin dinlenme ihtiyacı gözetilerek bu faaliyetlerin bir kısmı uzaktan eğitim yöntemiyle veya esnek ve öğretmenlerin kendi ihtiyaçlarına göre seçebileceği modüllerden oluşması sağlanmalıdır.

Bu önerilerin hayata geçirilmesi, halihazırda benimsenmiş olan ara tatil modelinin eğitim sistemindeki niteliksel katkısını daha da pekiştirecektir.

6. KAYNAKLAR

- Alexander, K. L., Entwisle, D. R., & Olson, L. S. (2007). Lasting consequences of the summer learning gap. *American Sociological Review*, 72(2), 167–180. <https://doi.org/10.1177/000312240707200202>
- Anadolu Ajansı. (2025). *Okullarda ara tatil uygulamasının kaldırılması değerlendirilecek*. Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/okullarda-ara-tatil-uygulamasinin-kaldirilmesi-degerlendirilecek/3754504>
- Arıkan, R. (2011). *Araştırma yöntem ve teknikleri* (2. Baskı). Nobel Yayıncılık.
- Cooper, H., Nye, B., Charlton, K., Lindsay, J., & Greathouse, S. (1996). The effects of summer vacation on achievement test scores: A narrative and meta-analytic review. *Review of Educational Research*, 66(3), 227–268. <https://doi.org/10.3102/00346543066003227>
- Doğan, A. (2020). Sınıf öğretmenlerinin ara tatillere yönelik görüşleri. O. Köse ve Y. Ulutürk (Ed.), *Sosyal bilimlerde yeni araştırmalar-III* (s. 241). Berikan Yayınevi.
- Doğuş, Y. (2022). Türk eğitim sisteminde ilk ara tatil: Okul paydaşlarına göre güçlü ve zayıf yanlar. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(3), 1718–1736. <https://doi.org/10.24315/tred.1081943>
- European Commission / EACEA / Eurydice. (2021). *The organisation of school time in Europe: Primary and general secondary education – 2021/22* (Eurydice Facts and Figures). Publications Office of the European Union.
- European Commission / EACEA / Eurydice. (2025). *The organisation of school time in Europe: Primary and general secondary education – 2023/2024* (Eurydice Facts and Figures). Publications Office of the European Union.

- Gür, B. S., Çelik, Z., Bozgeyikli, H. ve Yurdakul, S. (2018). *Eğitime bakış 2018: İzleme ve değerlendirme raporu*. Eğitim-Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi.
- Hıra, M. (2025). *Öğretmen, öğrenci ve veli gözünden ilkokullarda ara tatil uygulaması* (Tez No. 968615) [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kazak, E., ve Tezel, S. (2025). Ara tatiller avantaj mı dezavantaj mı? Öğrenci ve öğretmen görüşlerinin nitel analizi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 1022–1057. <https://doi.org/10.30561/sinopusd.1627783>
- MEB. (2019). *Bakan Selçuk, yeni eğitim-öğretim çalışma takvimi modeli'ni açıkladı*. <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-yeni-egitim-ogretim-calisma-takvimi-modelini-acikladi/haber/18662/tr>
- OECD. (2025). *Education at a glance 2025: OECD indicators*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/1c0d9c79-en>
- Özcan, M. (2022). Ara tatil uygulamasına yönelik öğretmen görüşleri. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 12(2), 741–762. <https://doi.org/10.23863/kalem.2022.249>

ARA TATİL UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

OKUL YÖNETİCİSİ, ÖĞRETMEN, VELİ VE ÖĞRENCİ ARAŞTIRMASI

Türkiye’de 2019-2020 eğitim-öğretim yılı itibarıyla hayata geçirilen “Ara Tatil” modeli, akademik takvimin rasyonel bir dengeye kavuşturulması ve öğrenme süreçlerinde sürekliliğin sağlanması amacıyla kurgulanmıştır. Bu rapor, uygulamanın sahadaki yansımalarını ampirik verilerle ortaya koymak amacıyla Türkiye’nin 81 ilinde toplam 119 bin 709 paydaşın (öğretmen, yönetici, öğrenci ve veli) katılımıyla gerçekleştirilen nicel bir araştırmanın sonuçlarını içermektedir.

EĞİTİM-BİR-SEN (EĞİTİMCİLER BİRLİĞİ SENDİKASI) GENEL MERKEZİ

www.ebs.org.tr